

LOKALNA AKCIJSKA SKUPINA SPODNJE SAVINJSKE DOLINE

**STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA ZA
LOKALNO AKCIJSKO SKUPINO
SPODNJE SAVINJSKE DOLINE**

Žalec, 31.3.2021

2. Kazalo

3. Osebna izkaznica LAS.....	3
4. Povzetek SLR.....	4
5. Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR.....	5
6. Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti.....	29
7. Podroben opis tematskih področij ukrepanja.....	34
8. Opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije	39
9. Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov 40	
10. Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR.....	48
11. Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti.....	50
12. Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR	57
13. Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje	62
14. Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS	65
15. Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij	69
16. Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem	74
17. Priloge.....	79

3. Osebna izkaznica LAS

Naziv LAS	LAS Spodnje Savinjske doline		
Naslov LAS	Ulica heroja Staneta 3, 3310 Žalec		
Naslov varnega elektronskega predala	las.ssd@poslovna.posta.si		
Spletna stran LAS	www.las-ssd.si		
Predsednik LAS	Franjo Pustoslemšek /		
Vodilni partner LAS	Razvojna agencija Savinja		
Naslov vodilnega partnerja LAS	Ulica heroja Staneta 3, 3310 Žalec		
Številka transakcijskega računa LAS	SI56 6100 0001 4977 341 pri Delavski hranilnici d.d., Ljubljana		
Velikost območja LAS	334,8 km ²		
Število prebivalcev LAS	41.980		
Število občin	6		
Vključene občine (naštejte)	Občina Braslovče, Občina Polzela, Občina Prebold, Občina Tabor, Občina Vransko, Občina Žalec		
Problemsko območje ali območje ZTNP-1 (označi)	DA ☒ NE		
Kohezijska regija	Vzhodna kohezijska regija		
SLR bo financirana (označi)	☒ EKSRP	☐ ESRR	☐ ESPR
Glavni sklad (označi)	☒ EKSRP	☐ ESRR	☐ ESPR
Datum ustanovitve lokalnega partnerstva	30.9.2015		
Število članov LAS	92		

4. Povzetek SLR

Lokalna akcijska skupina (v nadaljevanju: LAS) Spodnje Savinjske doline (v nadaljevanju: SSD) zajema območje šestih občin Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec. LAS SSD je 13. 7. 2015 na podlagi Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju: Uredba CLLD) objavila javni poziv za oblikovanje LAS in začela s postopkom zbiranja projektnih idej kot izhodišč za pripravo strateških usmeritev predmetnega območja do leta 2020. V novembru 2015 je bilo dogovorjeno podporno pogodbeno sodelovanje pri pripravi strategije lokalnega razvoja (v nadaljevanju: SLR) z zunanjim podjetjem JHP projektne rešitve d.o.o. iz Domžal. V obdobju priprave SLR je bilo izvedenih 11 delavnic, na katerih je 268 udeležencev podalo svoja mnenja o problematiki območja in predloge za reševanje. Prispelo je tudi 88 projektnih predlogov, v katerih so predlagatelji opisali konkretne aktivnosti, ki jih načrtujejo izvesti v prihodnjem obdobju na območju LAS, le-ta so bila osnova za pripravo strateških izhodišč SLR. LAS SSD je bil ustanovljen s podpisom Pogodbe o ustanovitvi Lokalno zasebnega partnerstva LAS SSD, dne 30. 9. 2015 na ustanovni Skupščini LAS SSD in trenutno šteje 92 članov. Na osnovi 11. člena 14. alineje Uredbe CLLD je Lokalno partnerstvo LAS SSD na ustanovni skupščini LAS SSD za vodilnega partnerja z javnim glasovanjem izbralo Razvojno agencijo Savinja. Skupščina LAS SSD, ki je zasedala 26. 1. 2016, je potrdila SLR LAS SSD. SLR je pripravljena na podlagi Uredbe CLLD in Smernic za pripravo SLR in obsega vsa predpisana poglavja ter priloge. Začetna poglavja opisujejo območje LAS, SWOT analizo, na podlagi katere so izpeljani ukrepi po predpisanih tematskih področjih. LAS bo upravičen do predvidoma 1.702.540,00 EUR nepovratnih sredstev iz dveh skladov: Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju: EKSRP; glavni sklad) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju: ESRR). Skupna finančna kvota za podukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost, znaša 1.346.032,00 EUR (625.990,98 EUR iz EKSRP in 720.041,02 EUR iz ESRR). Najpomembnejše tematsko področje SLR je tematsko področje 2. Razvoj osnovnih storitev, za katerega je načrtovanih 37,54 % sredstev za operacije. Zagotavljanje infrastrukturnih pogojev bo spodbujeno z dvema ukrepoma: 2.1.1. Spodbujanje vlaganj v zagotovitev ustrezne infrastrukture in 2.2.1. Razvoj, izvajanje in promoviranje programov za dvig kakovosti življenja. 24,98 % sredstev je namenjenih tematskemu področju 3. Varstvo okolja in varovanja narave, kar bo podprto z ukrepoma: 3.1.1. Spodbujanje razvoja inovativnih pristopov za ohranjanje in izboljšanje stanje narave in okolja in 3.2.1. Izvajanje aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam. Tematsko področje 1. Ustvarjanje delovnih mest bo s 23,43 % sredstev podprto z ukrepi: 1.1.1. Spodbujanje dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest, 1.2.1. Oblikovanje inovativnih razvojnih mrež lokalnih deležnikov za skupne aktivnosti na trgu in 1.3.1. Krepitev znanj z usposabljanjem in izobraževanjem akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo. 14,06 % sredstev bo na voljo za tematsko področje 4. Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin, kjer se bo izvajal en ukrep: 4.1.1. Razvoj, izvajanje in promoviranje programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo. Vseh osem ukrepov bo pripomoglo tudi k doseganju horizontalnih ciljev EU. Cilji SLR so skladni z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi razvojnimi dokumenti, kar bo omogočilo doseganje povezanih učinkov na več področjih. SLR vsebuje tudi podroben finančni načrt, opis nalog organov LAS in opis meril ter postopkov izbora operacij. Opisan je tudi sistem spremljanja in vrednotenja SLR, ki bo omogočil LAS sprotno spremljanje doseganja ciljev SLR.

5. Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR

Območje LAS SSD predstavlja geografsko zaokroženo celoto šestih občin: **Braslovče, Prebold, Polzela, Tabor, Vransko in Žalec**. Območje LAS SSD se uvršča v Savinjsko statistično regijo in spada v Vzhodno kohezijsko regijo. Območje se ne prekriva z drugim območjem LAS.

5.1. Splošne geografske značilnosti območja LAS SSD

5.1.1. Utemeljitev geografske značilnosti

Obravnava območja LAS SSD se nahaja v **vzhodni kohezijski regiji** in zajema dolino Savinje in njenih pritokov, kraški planoti Dobrovlje in Ponikovsko planoto, Ložniško gričevje ter severni del Posavskega hribovja. SSD ima kot zemljepisno ime naravnogeografski izvor. Označuje ravninsko območje (med 230 in 300 m n. v.) ob Savinji in njenih pritokih, ki geološko pripada Celjski kotlini. Dolina, široka 5 km, se razteza na približno 27 km v smeri zahod–vzhod. Poteka od Letuša, kjer Savinja prehaja skozi Sotesko iz Zgornje Savinjske doline, do Celja, kjer struga zavija proti jugu, proti Laškemu. Na severu, zahodu in jugu je omejena z višjim gričevnatim oz. hribovitim svetom, na vzhodu pa prehaja v ravninski, nižji gričevnat svet, in sicer brez izrazite reliefne bariere (vir: Društvo mladih geografov Slovenije - V toku idej in doživetij po dolini zelenega zlata, 2014).

Ugoden geografski položaj in relief sta vplivala na poselitev in na razvoj prometa, ki se je na tem območju razvil že zelo zgodaj, saj je tu potekala vzhodnoalpska prometnica med Baltikom in Sredozemljem. Dolina ima še danes pomembno prometno vlogo, saj po njej poteka avtocestna povezava med Srednjo in Južno Evropo (vir: Društvo mladih geografov Slovenije - V toku idej in doživetij po dolini zelenega zlata, 2014).

Območje LAS SSD je pretežno podeželsko območje. Večina prebivalcev je nastanjena v dolini. Skupno značilnost gospodarskega in socialnega razvoja je to območje doživljalo od druge polovice 19. stoletja dalje, ko se je začel opaznejši gospodarski vzpon z živahnim prometom in industrijo ter intenzivnejšim hmeljarstvom. Starejše sestavine arhitekturne identitete oz. kulturne in zgodovinske dediščine so tako ostale le na robovih osrednje Savinjske doline in so zaradi svoje redkosti potrebne posebne skrbi za ponovno vzpostavitev starih prostorskih razmerij, posebnosti in dominantnih leg. Seveda pa jih je potrebno podpreti še z dodatnimi cilji, da bi tako postali privlačnejši in bolj razpoznavni, kar je tudi cilj razvojnih možnosti območja LAS SSD (vir: Lokalna razvojna strategija za razvoj podeželja spodnje Savinjske doline 2007-2013).

Slika 1: Umeščeno Savinjske regije v slovenski prostor

Slovenija

Slika 2: Umeščeno občin LAS SSD v Savinjsko regijo

Savinjska regija

Slika 3: Območje LAS SSD

Spodnja Savinjska dolina

Vir: ORP SSD, 2014.

5.1.2. Velikost območja LAS

LAS SSD je ena izmed šestih subregij Savinjske statistične regije. Območje sestavlja šest občin, in sicer: Braslovče, Prebold, Polzela, Tabor, Vransko in Žalec. Upravni sedež vseh naštetih občin LAS SSD je v Žalcu.

Po površini obsega LAS SSD 334,8 kvadratnih kilometrov, kar predstavlja 14,0% ozemlja Savinjske regije in 1,7% ozemlja celotne Slovenije. Največja med šestimi občinami je občina Žalec z 117,1 km², najmanjša pa občina Polzela.

Preglednica 1: Podatki o površini, številu prebivalcev in gostoti poselitve po občinah LAS SSD

Občina	2014		
	Površina (km ²)	Število prebivalcev	Gostota naseljenosti
Braslovče	55	5.438	98,9
Polzela	34	6.091	179,1
Prebold	40,6	4.996	123,1
Tabor	34,8	1.626	46,7
Vransko	53,3	2.592	48,6
Žalec	117,1	21.237	181,4
LAS SSD	334,80	41.980	125,4
Slovenija	20.273,0	2.061.623	101,7

Vir: SURS, julij 2014.

Območje LAS SSD zajema **1 medobčinsko središče** Žalec, **2 funkcionalna urbana območja** Polzela, Prebold, **1 drugo urbano območje** Šempeter, **5 drugih dodatnih urbanih območij** Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

V skladu s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije in Pravilnikom o določitvi seznama dodatnih drugih urbanih območij za potrebe opredelitve območij lokalnih akcijskih skupin se med urbana območja LAS SSD uvrstijo naselja Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

V omenjenih naseljih urbane funkcije prevladujejo nad podeželskimi in omogočajo tudi okoliškimi prebivalcem koriščenje infrastrukture in storitev.

Naselje Žalec je središče občine Žalec, in zagotavlja prebivalstvu celotne občine in širše okolice upravne, zdravstvene, izobraževalne, športne, kulturne in turistične storitve.

Ostalih 5 občin (Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor in Vransko) tudi zagotavlja prebivalcem večino storitev in sicer osnovno šolsko izobraževanje, športne, kulturne in turistične storitve.

V občino Braslovče je vključenih 22 naselij: Braslovče, Dobrovlje, Glinje, Gomilsko, Grajska vas, Kamenče, Letuš, Male Braslovče, Orla vas, Parižlje, Podgorje, Podvrh, Poljče, Preserje, Rakovlje, Spodnje Gorče, Šentrupert, Šmatevž, Topovlje, Trnava, Zakl in Zgornje Gorče (Vir: UE Žalec).

V občino Polzela je vključenih 8 naselij: Andraž, Breg pri Polzeli, Dobrič, Ločica ob Savinji, Orova vas, Podvin pri Polzeli, Založe in Polzela (Vir: UE Žalec).

V občino Prebold je vključenih 8 naselij: Dolenja vas, Kaplja vas, Latkova vas, Marija reka, Matke, Prebold, Sv. Lovrenc in Šešče pri Preboldu (Vir: UE Žalec).

V občino Tabor je vključenih 7 naselij: Črni vrh, Kapla, Loke, Miklavž pri Taboru, Ojstriška vas, Pondor, Tabor (Vir: UE Žalec).

V občino Vransko je vključenih 16 naselij: Brode, Čeplje, Čreta, Jeronim, Limovce, Ločica pri Vranskem, Prapreče, Prekopa, Selo pri Vranskem, Stopnik, Tešova, Vologa, Vransko, Zahomce, Zajasovnik – del, Zaplanina (Vir: UE Žalec).

V občino Žalec je vključenih 39 naselij: Arja vas, Brnica, Dobriša vas, Drešinja vas, Galicija, Gotovlje, Griže, Hramše, Kale, Kasaze, Levec, Liboje, Ložnica pri Žalcu, Mala Pirešica, Migojnice, Novo Celje, Pernovo, Petrovče, Podkraj, Podlog v Savinjski Dolini, Podvin, Pongrac, Ponikva pri Žalcu, Ruše, Spodnje Grušovlje, Spodnje Roje, Studence, Šempeter v Savinjski dolini, Velika Pirešica, Vrbje, Zabukovica, Zalog pri Šempetru, Zaloška Gorica, Zavrh pri Galiciji, Zgornje Grušovlje, Zgornje Roje, Žalec, Železno.

Zaokroženost območja LAS SSD temelji na:

- naravno-geografskih značilnosti kot sta relief in podnebje,
- kulturni in zgodovinski dediščini,
- skupna značilnost gospodarskega in socialnega razvoja,
- skupnih endogenih potencialih območja LAS SSD ter
- regionalni identiteti območja.

5.1.3. Strukturne danosti območja

Območje LAS SSD spada med subpanonske krajine, ves ostali del regije pa predstavljajo predalpske krajine.

LAS SSD predstavlja osrednji del Celjske kotline. Značilno podobo ji dajejo reliefne oblike - na dnu široka ravnina, obrobljena s terasami. Od tu se svet postopoma preko gričevja dviguje v hribovito, pretežno z gozdom obraslo zaledje. Gričevnat svet je najbolj pisan, saj se poleg raznolike rabe na posameznih območjih pojavljajo mikroreliefni kraški pojavi. V ravnini prevladuje kmetijska dejavnost, hmeljarstvo, ki daje temu prostoru identiteto, gričevnato obrobje pa je, odvisno od lege, sadjarsko-vinogradno ali pa poraslo z gozdom (vir: Lokalna razvojna strategija za razvoj podeželja spodnje Savinjske doline 2007-2013).

Za območje je značilna močno izražena strukturna členjenost enote: neposeljena ali redko poseljena pobočja na zahodu in jugu (gozd, travnik in nekaj njiv), naseljena dolina ob reki (pretežno bolj ali manj kmetijska), razpršeno poseljeno pobočje na zahodu (številne hiše in počitniške hiše, sadovnjaki, vinogradi, travniki in manjše njive ter gozd) (vir: Lokalna razvojna strategija za razvoj podeželja Spodnje Savinjske doline 2007-2013).

Posebnost enote je poudarjena raba robov rečnih teras (poselitev, kmetijska raba, jezera), ki včasih zabriše reliefni rob, drugič pa ga poudari, vendar pa je v obeh primerih zelo slikovita (vir: Lokalna razvojna strategija za razvoj podeželja Spodnje Savinjske doline 2007-2013).

Geološko je ozemlje precej enotno, saj prevladujejo permokarbonski skrilavci in peščenjaki. Površje je razčlenjeno na množico grap in dolin z vmesnimi hrbiti, ki so predvsem na južnem in vzhodnem delu izravnani. Doline ob potokih so ozke, tako da v enoti ni večjih razširitev v dolinah (vir: Lokalna razvojna strategija za razvoj podeželja Spodnje Savinjske doline 2007-2013).

Dolina obdana z griči in hribi se pričenja v Soteski nad Letušem, kjer teče prečno na Savinjo tudi vzhodni 15 stopinjski poldnevnik, po katerem je naravnano točen srednjeevropski čas, zaključni pa se pri Celju, kjer reka zapusti dolino in nadaljuje pot proti Zidanemu Mostu (vir: Lokalna razvojna strategija za razvoj podeželja Spodnje Savinjske doline 2007-2013).

Ugodne naravne razmere prehodnega območja med predalpsko in subpanonsko Slovenijo so že zelo zgodaj omogočile gosto poselitev in obdelavo holocenskih ravnin med Vranskim in Letušem na zahodu ter Celjem na vzhodu (vir: Lokalna razvojna strategija za razvoj podeželja Spodnje Savinjske doline 2007-2013).

Podnebje v območju LAS SSD se spreminja podobno kot v ostalih delih Slovenije. Značilen je trend naraščanja temperatur in sončevega obsevanja, hkrati pa zmanjševanja količine padavin in višine snežne odeje. Najpomembnejši podnebni dejavnik SSD je lega med hribovji na južni, zahodni in severni strani ter reliefna odprtost proti vzhodu, v smeri katerega se uveljavljajo celinske podnebne značilnosti. Pokrajina je nemalokrat pod vplivom intenzivnih vremenskih pojavov, kot so močni nalivi in toča, kar ob zelo visokih vodostajih povzroča poplavljanje doline. Na drugi strani pa občasne močnejše poletne suše še ne ogrožajo kmetijstva in s tem pridelavo hmelja kot gospodarsko pomembne kulture SSD (vir: Društvo mladih geografov Slovenije, V toku idej in doživetij po dolini zelenega zlata, 2014).

Kmetijstvo

Kmetijstvo v LAS SSD so determinirale naravne danosti in dolgoletna tradicija. Prevladujoče dejavnosti kmetij v LAS SSD, hmeljarstvo in živinoreja so že pred nekaj desetletji nazaj začrtale smer razvoja kmetijstva v SSD, ki se med sabo dopolnjujeta. V zadnjih letih se vse več kmetij usmerja v ekološko kmetovanje in različne dopolnilne dejavnosti (turizem, gozdarstvo ipd.), razvito pa je tudi sadjarstvo.

Številni ribniki in umetne zaježitve na območju LAS SSD predstavljajo ugodno možnost za razvoj ribogojstva.

Pri popisu kmetijskih gospodarstev 2010 je bilo razvidno, da tudi v LAS SSD podobno kot v Sloveniji sicer prevladujejo družinske kmetije, ki pretežno proizvajajo za lastno porabo.

Preglednica 2: Struktura kmetij po pretežnem namenu pridelave v LAS SSD

Občina	Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	%	Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	%
Braslovče	109	13,85	138	20,00
Polzela	84	10,67	95	13,77
Prebold	99	12,58	61	8,84
Tabor	99	12,58	59	8,55
Vransko	105	13,34	102	14,78
Žalec	291	36,98	235	34,06
LAS SSD	787	100,00	690,00	100,00
Slovenija	44.426	/	29.999	/

Vir: SURS, 2010.

Dopolnilne dejavnosti

Na območju LAS SSD je v zadnjih letih opazen trend porasta registriranih dopolnilnih dejavnosti. Ljudje se ukvarjajo s predelavo kmetijskih pridelkov, ohranjanjem tradicionalnih veščin, pridelavi hrane, turizmom na kmetiji, storitvami s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo. Opaženo je, da so ljudje našli novo tržno nišo, svojo priložnost so videli v izkoriščanju naravnih virov v pridobivanje ter prodaji sončne energije.

Dopolnilne dejavnosti na kmetiji spodbujajo razvoj podjetništva na podeželju, ki temeljijo na rabi endogenih potencialov in prispevajo k ustvarjanju delovnih mest v lokalnem okolju.

Gozdarstvo

Gozdarstvo in gospodarjenje z gozdom je v LAS SSD že desetletja sonaravno.

Preglednica 3: Osnovni podatki o gozdovih na območju Zavoda za gozdove Celje za leto 2012

Podatek	Slovenija	SSD	% SSD/ Slovenija oz. indeks	Enota mere
Površina območja	2.027.300	33.480	1,65	ha
Površina gozdov	1.184.526	17.114,00	1,44	ha
Gozdnatost	58,4	51,1	87,50	%
Lesna zaloga	337.816.717	4.663.565,00	1,38	m ³
Lesna zaloga	285	272,5	95,61	m ³ /ha
Letni prirastek	8.419.974	114.663,8	1,36	m ³
Letni prirastek	7,1	6,7	94,37	m ³ /ha
Letni možni posek skupaj v 2012	5.748.834	86.627	1,51	m ³
Iglavci	2.682.010	36.464	1,36	m ³
Listavci	3.066.824	50.163	1,64	m ³

Vir: Poročilo Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih Slovenije za leto 2012.

Podatki Zavoda za gozdove Slovenije kažejo, da je SSD (zlasti njeno obrobje) po površini, strukturi in kvaliteti gozdov med bogatejšimi v Sloveniji. Gozdnatost območja je z 51,1% sicer pod republiškim (58,4%), a nad regijskim povprečjem (48,96%).

V Sloveniji je 75 % gozdov v zasebni lasti, 22 % gozdov je v lasti države in 3 % v lasti občin. Večje in strnjene gozdne posesti državnih gozdov omogočajo lažje, kakovostno, strokovno in bolj ekonomično gospodarjenje z gozdom. Prevladujoča zasebna gozdna posest je na državni kot tudi na ravni SSD zelo razdrobljena, saj povprečna posest obsega okoli 2,5 ha in še ta je nadalje razdeljena na več med seboj ločenih parcel. Za veliko večino teh posesti gozdovi niso gospodarsko pomembni, kar velja tudi za gozdove na območju LAS SSD.

5.1.4. Stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami

Prometna infrastruktura

SSD ima pomembno prometno lego, ker skozi dolino poteka 5. evropski prometni koridor. Zgrajena je tudi avtocesta A1, po kateri se odvija tranzitni promet. Z izgradnjo avtoceste A1 je izboljšán dostop do večjih središč (Ljubljana, Celje, Maribor itd.). Območje je postalo zanimivo za priseljevanje, ker je cestna povezanost z večjimi središči omogočila hitrejšo mobilnost za dnevno delovno migracijo, vendar po drugi strani to pomeni večje prometne obremenitve, več izpustov toplogrednih plinov in večjo odvisnost od fosilnih goriv.

Urbani del območja LAS SSD sestavljajo dokaj razdrobljena naselja, ki so infrastrukturno povezana v okviru posamezne občine, na nivoju LAS SSD pa ne. Morebitno izboljšanje infrastrukturnih pogojev bi pozitivno vplivalo na mobilnost prebivalcev območja, hkrati pa bi zmanjšali tudi vplive onesnaževanja okolja, ki nastajajo z individualnimi prevozi. Mobilnost prebivalcev podeželja v urbana območja bi omogočilo lažji dostop do storitev, ki so na voljo v središčih. S tem bi se izboljšala kakovost življenja vseh ranljivih skupin, tako mladih, starejših, žensk in oseb s posebnimi potrebami.

Na območju občin LAS SSD je organiziran javni potniški promet z avtobusi in potniškim vlakom, zaradi majhnosti občinskih središč pa nikjer ni organiziranega mestnega javnega potniškega prometa. Najpogostejši so avtobusi na liniji Vransko–Celje, kjer ob delavnikih vozi 15 avtobusov, na relaciji Prebold–Celje ob delavnikih vozi 19 avtobusov. Zgostitev prometa je na relaciji Šempeter–Celje, saj se na tem delu združijo linije iz različnih smeri. Najslabše sta z javnim prometom povezani občini Braslovče in Polzela. Na relaciji Celje–Ljubljana je med delovniki dnevno le 10 povratnih povezav z avtobusom. Ob sobotah so 3 povratne povezave, medtem ko je v nedeljo vzpostavljenih 6 povezav (vir: Društvo mladih geografov Slovenije, V toku idej in doživetij po dolini zelenega zlata, 2014).

V urbanih območjih se kaže pomanjkanje povezav in infrastrukture za skupen nastop na trgu na področju ponudbe lokalne hrane in izdelkov. Tako ponudniki pogrešajo infrastrukturo za trženje,

distribucijo in povezovanje z obstoječimi turističnimi centri. Poseben izziv predstavlja tudi ureditev infrastrukture v skladu s potrebami prebivalcev in turistov s posebnimi potrebami, kjer gre za vključitev novih vsebin in prilagoditev infrastrukture in ponudbe za lažjo dostopnost gibalno oviranih, slepih in slabovidnih, gluhih in naglušnih in ostalih oseb s posebnimi potrebami pri dostopnosti v prostoru.

Znotraj območja je pomanjkanje kolesarskih poti in kolesarskih stez. Kolesarske poti so sicer označene, vendar po večini potekajo po obstoječih cestah.

Informacijska struktura

Območje LAS SSD je dokaj dobro pokrito z odprtim širokopasovnim omrežjem (v nadaljevanju: OŠO) s fiksno telekomunikacijsko infrastrukturo. Občine Polzela, Prebold, Vransko in Tabor so gradnjo širokopasovnega omrežja zaključile leta 2013. Tudi občine Braslovče in Žalec so dobro pokrite s širokopasovnim omrežjem. Ostaja nekaj belih lis, katere je treba še vključiti v OŠO, in sivih lis, ki jih je treba nadgraditi. Višja pokritost OŠO je zajeta tudi v ORP SSD 2014-2020. Urejena informacijska in telekomunikacijska struktura območja je predpogoj za gospodarski razvoj in socialno vključenost doline.

Komunalna infrastruktura

Na območju SSD s komunalno infrastrukturo upravlja Javno komunalno podjetje (v nadaljevanju: JKP) Žalec, d.o.o. V začetnem obdobju je bila glavna dejavnost podjetja vodooskrba, kasneje se ji je priključila kanalizacija in leta 1986 še čiščenje odpadnih voda v čistilni napravi Kasaze.

Oskrba s pitno vodo

Po podatkih na dan 31.12.2015 je na javni vodovod priključenih 38.706 prebivalcev občin Žalec, Polzela, Prebold, Braslovče, Tabor in Vransko. Dolžina vodovodnega omrežja je približno 410 km (vir: JKP Žalec).

V naslednjem desetletju se na območje LAS SSD planira izgradnja nove komunalne infrastrukture na območjih, ki so opisani v občinskih OPN (v nadaljevanju: občinskih prostorskih načrtih). Predvideno je, da JKP Žalec d.o.o. oskrbi s pitno vodo še 6.000 prebivalcev.

Odpadne vode

JKP Žalec, d.o.o., zagotavlja nemoteno delovanje sistemov za odvajanje odpadnih voda v občinah Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec.

Upravlja s kompleksnimi kanalizacijskimi sistemi, ki so namenjeni zbiranju, transportu in čiščenju odpadnih voda. Sisteme sestavlja: 115 km kanalov, 7 razbremenilnih objektov, 2 zadrževalna bazena, 4 sifoni, 19 črpališč in 10 čistilnih naprav. Po podatkih na dan 31.12.2015 je na kanalizacijo in čistilno napravo priključenih 17.721 prebivalcev (vir: JKP Žalec).

V naseljih, kjer še ni zgrajena javna kanalizacija in na območjih z redko poselitvijo, kjer izgradnja javnega kanalizacijskega sistema ni predvidena, se bodo problemi reševali z malimi čistilnimi napravami.

Ravnanje z odpadki

Vse občine območja LAS SSD imajo urejeno zbiranje odpadkov, ki se praviloma ločujejo že pri povzročitelju odpadkov. Večina krajev je opremljena z ekološkimi otoki.

Vse občine območja LAS SSD imajo vzpostavljen sistem odvoza in ravnanja z odpadki in uveden sistem ločenega zbiranja odpadkov z ekološkimi otoki. Za **celovito ravnanje z odpadki skrbi** Javno podjetje Simbio.

Družba Simbio na območju LAS SSD upravlja tudi z zbirnimi centri odpadkov v Taboru, Polzeli (Andraž), Vranskem, Prebold in Žalcu.

5.1.5. Opis stanja okolja

Tako v geografskem kot naravovarstvenem smislu lahko območje razdelimo na 2 večji enoti, obrobni hribovit svet poraščen pretežno z ohranjenimi gozdovi in nižina z intenzivnim kmetijstvom in urbanizacijo. Na severnem obrobju na območju Ponikovskega krasa in kraške Dobroveljske planote najdemo množico kraških pojavov, med katerimi prevladujejo kraške jame, v sicer manjših dimenzijah pa še reke ponikalnice, požiralniki in drugi kraški pojavi, ki dajejo temu območju poseben pečat. Na

južnem obrobju v Posavskem hribovju so za naravovarstvo in biotsko pestrost poleg ohranjenih gozdov pomembna predvsem ostenja z redkimi habitatnimi tipi in življenjskimi prostori redkih in ogroženih vrst rastlin in živali, katerih predstavnik je sokol selec. V tem kraškem delu območja z vidika varstva in ohranjanja narave povzročajo največje probleme pritiski s poselitvijo, predvsem območja Ponikovskega krasa in s tem povezani problemi onesnaženih kraških vodotokov in jam. V južnem delu območja (Posavsko hribovje) so opazni vse večji pritiski na najbolj ohranjene življenjske prostore v včasih še nedostopnih, dolinah in ostenjih z različnimi oblikami rekreacije. V osrednjem ravninskem delu območja se srečujemo samo še z redkimi ohranjenimi deli rek in potokov s poplavnimi ravnici, posameznimi drevesi in nekaj ohranjenimi gozdnimi otoki, ki dajejo pretežno kmetijski in urbanizirani krajini rahel pridih še naravno ohranjenega prostora. Tu se je že v preteklosti »narava« morala umakniti intenzivnim kmetijskim površinam in urbanizaciji. Razen redkih izjem v dolini primanjkuje, iz krajinsko – ekološkega in vidika biotske pestrosti, naravnih krajinskih elementov, kot so mejice, gozdni otoki, obvodna drevnina idr. Na celotnem območju je opazno pomanjkljivo oz. nezadostno upravljanje z zavarovanimi območji in drugimi območji z naravovarstvenim statusom (vir: ZRSVN, Demšar M., Analiza razvojnih potreb za področje narave in projektni predlogi za pripravo Strategije lokalnega razvoja LAS SSD, 2015).

Okolje in razvita infrastruktura v urbanih območjih predstavlja dobro osnovo za vključevanje mladih (vrtni in osnovne šole), starejših (domovi za starejše, upokojeanci) in oseb s posebnimi potrebami v vsebine, ki ozaveščajo in izobražujejo o pomenu ohranjanja narave in okolja. Pri teh aktivnostih je mogoče uporabiti obstoječo naravno, kulturno in turistično infrastrukturo na območju in jo po potrebi dopolniti.

Območja Natura 2000

Na območju LAS SSD je 7 območij Natura 2000, 6 jih je določeno po evropski direktivi o habitatih (SCI), 1 pa po direktivi o pticah (SPA). Med SCI območji so 4 reke določene zaradi ohranjanja kvalifikacijske vrste raka navadni koščak (*Austroptamobius torrentium*). Med njimi spet velja omeniti Savinjo in Ložnico, ki imata seveda tudi širši pomen. Nadalje sta tu še 2 območji jam, 1 na dobroveljski planoti in 2. na jugovzhodnem robu območja v Posavskem hribovju. Prav tako v posavskem hribovju je območje Mrzlice s prepletom ohranjenih gozdov in travnikov. Po Direktivi o pticah je s kvalifikacijsko vrsto sokol selec (*Falco peregrinos*) določeno območje Posavsko hribovje oz. območja okoli ostenij, ki sokolu selcu nudijo zatočišče in prostor za gnezdenje (vir: ZRSVN, Demšar M., Analiza razvojnih potreb za področje narave in projektni predlogi za pripravo Strategije lokalnega razvoja LAS SSD, 2015).

Naravne vrednote

Na območju LAS SSD je skupaj 190 naravnih vrednot, od tega 122 kraških jam, ki nekako predstavljajo posebno skupino naravnih vrednot. Ostale naravne vrednote (68) lahko po zvrsteh oz. tematsko razdelimo v več skupin:

- na severnem in južnem obrobju območja oz. na nekoliko višjih predelih najdemo naravne vrednote, ki predstavljajo širša območja, kot so na severu Ponikovska planota in Dobrovlje ter deli Posavskega hribovja na jugu: Čemšeniška planina, Krvavica in Mrzlica,
- nadalje pomembno skupino naravnih vrednot predstavljajo potoki in reke s svojimi soteskami in priobalnimi območji Ponikvica, Lava, Radigaj, Ložnica in drugi,
- naravovarstveno in tudi iz drugih vidikov zelo pomembni območji sta glavna vodna žila območja reka Savinja z ribnikom Vrbje in reka Ložnica s poplavnim območjem, predvsem slednje predstavlja še zadnje ostanke biotsko pestre nižinske krajine in zatočišče mnogim redkim in ogroženim vrstam.
- kar 34 dreves in 2 drevoreda na območju sta določena kot naravne vrednote, drevesa so spominska, hišna, vaška ali drevesa ob sakralnih objektih, drevesa, ki označujejo pomembne točke (križišča poti, meje posesti ipd.) in tista, katerih pomen nam ni znan opravljajo pa svojo vlogo v krajini in gozdu (vir: ZRSVN, Demšar M., Analiza razvojnih potreb za področje narave in projektni predlogi za pripravo Strategije lokalnega razvoja LAS SSD, 2015).

Zavarovana območja

S kar 4 občinskimi odloki so zavarovane naravne vrednote na območju. Vsi odloki so bili sprejeti še pred delitvijo prejšnje občine Žalec na sedanjih 6 občin in veljajo za celotno območje LAS SSD. Zavarovanih je 48 območij od tega 2 širši zavarovani območji krajinska parka (Ponikovski kras in ribnik Vrbje), največ je naravnih spomenikov – skupaj 44 in pa 2 spomenika oblikovane narave. Poleg obeh krajinskih parkov lahko med širša območja štejemo 2 bisera LAS SSD: naravna spomenika Krvavica in Reka Ložnica s poplavnim območjem. Med naravnimi spomeniki je največ zavarovanih dreves – 34. 5 jam in 2 območji, ki sta zavarovani zaradi hidroloških in geomorfoloških lastnosti je na območju Ponikovske planote (KP

Ponikovski kras). Med njimi je tudi turistična in za javnost odprta ter tudi širše znana in znamenita jama Pekel. Jama Škadovnica, se nahaja ob vznožju Dobroveljske planote (vir: ZRSVN, Demšar M., Analiza razvojnih potreb za področje narave in projektni predlogi za pripravo Strategije lokalnega razvoja LAS SSD, 2015).

Protipoplavna varnost

V reliefnem in hidrološkem pogledu ima LAS SSD z vidika poplav izredno neugodno lego, ker je v njej veliko sotočje vodotokov. Za območje so značilne hudourniške poplave. Te so kratkotrajne in izjemno silovite. Najbolj ogrožena območja se nahajajo ob reki Bolski, Ložnici in Savinji.

V okviru povečanja poplavne varnosti v porečju Savinje poteka tudi projekt »Zagotovitev poplavne varnosti na porečju Savinje – lokalni ukrepi«. Gre za 1. fazo celovitega urejanja poplavne varnosti na porečju Savinje. Cilj projekta je z lokalnimi ukrepi zmanjšati poplavno ogroženost lokalnih urbanih območij. Ukrepi se navezujejo na izgradnjo novih in obnovo obstoječih objektov vodne infrastrukture, čiščenje in poglobljanje pretočnih profilov struge Savinje in pritokov, izgradnjo zadrževalnikov ter aktivacijo razpoložljivih retenzijskih površin za povečanje zadrževanja vode (vir: Društvo mladih geografov Slovenije, V toku idej in doživetij po dolini zelenega zlata, 2014).

Energetska infrastruktura

V okviru območja LAS SSD poteka tako državna kot lokalna energetska infrastruktura, ki skupaj tvorita energetska sistem. Energetski sistem je sklop posameznih energetskih infrastrukturnih sistemov, ki omogočajo oskrbo z elektriko, zemeljskim plinom, nafto in naftnimi derivati, toploto, obnovljivimi in drugimi viri energije. Pri pridobivanju, pretvorbi, prenosu, distribuciji in uporabi energije, ki povzročajo praviloma nezaželene in dolgoročne vplive na okolje in prostor, se bo zahtevalo striktno upoštevanje načela vzdržnega prostorskega razvoja in spoznanje o omejenosti virov ter možnosti izrabe vseh realnih potencialov na področju učinkovite rabe energije.

5.2. Gospodarski položaj območja LAS SSD

Zaradi gospodarske situacije v Evropi oz. v Sloveniji se Savinjska regija in tako tudi LAS SSD še vedno sooča z vplivi recesije. Delodajalci rešujejo težave, sicer v manjšem obsegu, z zmanjševanjem števila zaposlenih za določen čas, opredeljevanjem presežnih delavcev, pa tudi s stečajmi.

V regiji so po zaposlovanju najpomembnejše predelovalne dejavnosti (28,9 %), trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (13,2 %), gradbeništvo (8,6 %), izobraževanje (7,3 %), zdravstvo in socialno varstvo (6,5 %), promet in skladiščenje (5,6 %) in dejavnost javne uprave, obrambe ter obvezne socialne varnosti (5,1 %) (vir: ORP SSD, 2013).

5.2.1. Opis glavnih gospodarskih dejavnosti

Podjetništvo

V SSD je bilo v letu 2014 3.525 podjetij, ki so skupaj ustvarila 1.109.148.000 EUR prihodkov. Na regionalni ravni predstavljajo ta podjetja v 2014 16,9 % delež vseh podjetij v regiji in ustvarijo 11,8 % vseh regijskih prihodkov. Na ravni države spodnje savinjska podjetja tvorijo 1,9 % vseh slovenskih podjetij in ustvarijo 1,2 % vseh prihodkov. Zaključimo lahko, da se je v LAS SSD v obdobju od leta 2008 do 2014 število vseh podjetij povečalo za 23,7 %, medtem ko se pri tem ustvarjen prihodek vseh podjetij praktično skoraj ni povečal. Med občinami tako po številu podjetij kot tudi po ustvarjenih prihodkih skozi vsa leta prednjači Občina Žalec, kjer deluje 54,7 % podjetij, ki ustvarijo 62 % vseh prihodkov v LAS SSD (preglednica v nadaljevanju).

Preglednica 4: Podjetja po številu in ustvarjenih prihodkih v letih 2008, 2014

Občina	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Število podjetij	Prihodek (1.000 EUR)	Število podjetij	Prihodek (1.000 EUR)	Število podjetij	Prihodek (1.000 EUR)	Število podjetij	Prihodek (1.000 EUR)	Število podjetij	Prihodek (1.000 EUR)	Število podjetij	Prihodek (1.000 EUR)	Število podjetij	Prihodek (1.000 EUR)
Braslovče	291	62.865	311	51.492	333	55.408	354	60.657	371	66.555	402	66.671	419	66.769
Polzela	299	102.960	320	88.035	324	87.658	335	86.173	371	77.257	410	73.138	422	77.020
Prebold	310	120.037	327	117.400	334	174.533	372	226.157	389	239.707	431	236.883	438	236.077
Tabor	80	8.111	88	6.175	84	5.540	95	4.265	104	4.631	124	4.788	124	5.974
Vransko	145	52.738	154	41.283	168	40.000	168	47.171	172	40.324	183	36.134	192	39.519
Žalec	1.598	769.635	1.705	646.328	1.754	665.735	1.797	691.863	1.832	657.922	1.903	634.167	1.930	683.789
LAS SSD	2.723	1.116.346	2.905	950.713	2.997	1.028.874	3.121	1.116.286	3.239	1.086.396	3.453	1.051.781	3.525	1.109.148
Savinjska regija	16.841	10.013.476	17.794	8.684.503	18.273	8.973.185	18.696	9.552.070	19.287	9.211.070	20.495	9.231.084	20.902	9.376.784
Slovenija	152.541	95.786.283	160.931	83.060.213	165.959	86.705.208	169.360	90.789.676	173.305	90.754.575	182.089	90.625.516	186.433	93.571.789

Vir: SURS, 2015.

Po padcu prihodkov gospodarstva LAS SSD v kriznem letu 2009 je gospodarstvo v letu 2010 ponovno doseglo rast, vendar tudi do leta 2014 niso dosegli višine prihodkov iz leta 2008.

Preglednica 5: Struktura poslovnih subjektov v LAS SSD

Občina	Gospodarske družbe	S.p.
Braslovče	109	204
Polzela	129	207
Prebold	155	193
Tabor	21	63
Vransko	57	69
Žalec	689	868
SSD	1.160	1.604

Vir: Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31. 12. 2014.

Pomemben segment podjetništva predstavljajo samostojni podjetniki, ki zajemajo preko 43% vseh gospodarskih subjektov v celotni strukturi gospodarstva na tem območju.

V preteklosti je z vidika javne infrastrukture na področju podjetništva vsekakor zaznati izboljšanje stanja, kar je dolgoročno prinesla izboljšana prometna povezava Ljubljana - Maribor, na ravni samih občin pa je na gospodarstvo močno vplivalo vlaganje v pripravo in opremljanje zemljišč za potencialne investitorje in izgradnja poslovnih con, ki so izgrajene v občinah Prebold, Vranksko, Polzela in Žalec, v občini Braslovče je v fazi izgradnje, Občina Tabor pa se odloča za bolj za kmetijsko proizvodno naravnano cono.

Pomembno vlogo v gospodarskem razvoju igrajo tudi v zadnjem obdobju novo izgrajene prometne povezave severno-vzhodnega dela Slovenije z osrednjo Slovenijo. Še vedno pa ni rešena slaba prometna povezava na sever do Šaleške doline in dalje do Avstrije. Za LAS SSD je zaradi hribovitega terena najtežja povezava proti jugu (z Zasavjem).

Razvojna agencija Savinja skrbi za izvedbo podpornih storitev za razvoj in obstoj podjetništva na območju, in sicer posebej s pomočjo storitev svetovanja, izvajanje postopkov registracij in sprememb podjetij, organizira animacijske in tematske delavnice, skrbi za povezovanje podjetnikov z mladimi (šole in vrtci na območju) in podobno.

Na območju LAS SSD deluje tudi Zbornica zasebnega gospodarstva in sicer v Žalcu, ki prav tako predstavlja podporno okolje za obstoj in razvoj podjetništva v subregiji.

Turizem

Turizem predstavlja dodatno razvojno priložnost LAS SSD, saj ima območje zelo bogato naravno in kulturno dediščino, ki se lahko ponudi in trži obiskovalcem, potrebo je le vlagati v ureditev ustrezne turistične infrastrukture, da lahko turizem doseže razvoj v največji možni meri.

Še bolj je potrebno razviti dopolnilno ponudbo, spodbujati njeno raznovrstnost in posebnost ter jo povezovati z ostalimi turističnimi produkti. Prav tako so potrebna še večja vlaganja v turistično infrastrukturo, kot so razne kolesarske, sprehajalne, jahalne, tematske poti, rekreacijski centri itd.

Za območje je zagotovo pomemben tudi razvoj specializiranih ponudb turizma (kulturni, wellness, športni turizem in ostale specializirane oblike), saj bo le takšen razvoj turistične ponudbe pripeljal do različnih ciljnih skupin.

Na območju LAS SSD je turističnih znamenitosti kot so Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva v Žalcu, ki je s ostalimi občinami LAS SSD povezan z VIT točkami (v nadaljevanju: vstopna informacijska točka). V dolini se nahajajo tudi Rimska nekropola v Šempetru, dvorci in gradovi (Dvorec Prebold, Novo Celje, Žovnek, Komenda, Šenek itd.), sakralni spomeniki kot je romarska cerkev Matere božje v Petrovčah. Območje LAS SSD ima tudi nekaj muzejev (muzej motociklov na Vranskem, gasilski muzej v Žalcu, Etnološki muzej v Grižah, rudarski muzej na prostem itd.). Dolina je bogata z naravno dediščino (Jama Pekel v Šempetru). V dolini je tudi veliko jezer in ribnikov (Vrbje, Braslovče, Žovnek, Preserje), gozdnih učnih poti, hribov (Krvavica, Kotečnik), z bogato floro in favno, ki so velik potencial za razvoj zelenega turizma.

Preglednica 6: Prenočitvene zmogljivosti po skupinah nastanitvenih objektov v LAS SSD

		2008		2014	
		Število sob	Zmogljivosti - ležišča - skupaj	Število sob	Zmogljivosti - ležišča - skupaj
Skupine nastanitvenih objektov - skupaj	Braslovče	-*	-*	22	118
	Polzela	12	80	4	26
	Prebold	137	395	161	393
	Tabor	-*	-*	5	22
	Vranksko	18	64	24	80
	Žalec	70	170	113	286

Vir: SURS, 2014.

Opomba: * - Podatki za občino Braslovče in Tabor za leto 2008 niso na voljo.

Izredno spodbudno za nadaljnji razvoj turizma vpliva tudi dejstvo, da se je število sob v obdobju 2008 do 2014 v LAS SSD povečalo za 40 %, število ležišč pa za 23 %, skoraj 6-krat. Tako je bilo konec leta 2014 v SSD na razpolago 328 sob in 925 ležišč.

Na območju LAS SSD je bilo v letu 2008 zavedenih 19.802 nočitev, v letu 2014 pa 14.153 nočitev, od tega 3.571 s strani domačih in 10.582 s strani tujih gostov.

Preglednica 7: Prihodi in prenočitve turistov po skupinah nastanitvenih objektov v LAS SSD

			2008		2014	
			Prihodi turistov - skupaj	Prenočitve turistov - skupaj	Prihodi turistov - skupaj	Prenočitve turistov - skupaj
Skupine nastanitvenih objektov - skupaj	Prebold	Domači	1.264	2.177	231	682
		Tuji	2.563	7.866	1.273	2.410
	Vransko	Domači	-*	-*	182	464
		Tuji	-*	-*	353	984
	Žalec	Domači	1.316	2.132	1.364	2.425
		Tuji	4.191	7.627	3.614	7.188
Skupaj			9.334	19.802	7.017	14.153

Vir: SURS, 2014.

Opomba: * - Podatki za občino Braslovče, Polzela in Tabor za leto 2008 in leto 2014 ter za Vransko za leto 2008 niso na voljo.

Zanimivo je, da je sicer v primerjavi med letoma 2008 in 2014 opaziti porast števila ležišč, število gostov in število nočitev pa je na območju LAS SSD nekoliko upadlo. Na ravni celotne Savinjske regije in gledano na ravni celotne Slovenije je moč v enakem obdobju mogoče opaziti rahlo povečanje števila gostov in nočitev.

»Paradoks« upada prihodov turistov in nočitev v LAS SSD ob hkratnem občutnem povečanju turističnih zmogljivosti bi si bilo možno razlagati s tem, da se dane turistične možnosti na tem območju ne tržijo na primeren način, ob tem pa nikakor ne smemo pozabiti na trenutno še vedno močan vpliv gospodarske krize.

Rešitev za boljšo zaposlitev danih turističnih kapacitet je morda v prihodnje treba iskati v še boljšem sodelovanju in povezovanju lokalnih turističnih ponudnikov na regijskem in širše, tudi na slovenskem nivoju.

Območje LAS SSD se kot delni odgovor zgoraj napisanemu aktivno vključuje tudi v regionalni destinacijski turistični razvoj in promocijo v sklopu projekta Regionalna destinacijska organizacija (v nadaljevanju: RDO) Dežela Celjska, ki ga vodi Zavod Celeia Celje.

Pomembno sestavino turizma postajajo tudi turistične dejavnosti na kmetijah, oživljanje gospodarskega in kulturnega izročila (sejmi, domača obrt, običaji, šege) ter drugi programi in prireditve (hmeljarski teden - Braslovče), ohranjene kmetijske dejavnosti, ki so pokrajinsko značilne, raznovrstna ponudba in v posebnih storitvah in dejavnostih, ki so povezane s tradicionalno domačo obrtjo in predelavami pridelkov, ter s pokrajinsko raznoliko prehrano in specialitetami.

Območje LAS SSD prireja vsako leto večje število prireditev, ki postajajo na tem območju tradicionalne.

LAS SSD hkrati leži v bližini večjih turističnih centrov oz. toplic. V bližini so Zdravilišče Dobrna (cca. 20 km) in Zdravilišče Laško ter Thermana Laško (cca. 30 km), nedaleč od Žalca v oddaljenosti med 50 in 60 km pa so tudi druga zdravilišča v Savinjski regiji (Zdravilišče Topolšica, Rimske toplice, Zdravilišče Rogaška Slatina, Terme Olimia v Podčetrtku, Terme Zreče, Terme Snovik) in Krajinski park Logarska dolina.

LAS SSD ima relativno bogato turistično in gostinsko ponudbo, ki pa sama brez možne navezave na kakšnega večjega turističnega ponudnika (npr. zdravilišče), predvsem pa brez medsebojnega povezovanja v dolini, težko ponudi celovit turistični produkt.

Od velikega števila naravnih vrednot so v turistične namene oz. kot turistični proizvod izkoriščene le rekreacijske dejavnosti (pohodništvo, izletništvo, športno plezanje, jahanje, ribištvo, kolesarjenje ipd.). Zimski turizem, nastajajoči izobraževalno-kulturni turizem in ekoturizem ter številne poletne športno rekreacijske aktivnosti omogočajo aktivne počitnice (Hotel Žalec, garni Hotel Prebold, Camp Park v Preboldu, Camp Dolina Prebold, gostišče Cizej) in so ponudba sami zase oz. popestritev celovite ponudbe.

Za uspešen razvoj bo treba učinkoviteje organizirati regijski turizem, predvsem sodelovanje javnega sektorja in gospodarstva na lokalni in regijski ravni, izboljšati kakovost turistične ponudbe in profesionalnost promocijskih aktivnosti doma in v tujini ter zagotoviti ustrezne finančne vire za razvoj in promocijo turističnih dejavnosti.

Turistična dejavnost na kmetijah, oživljanje gospodarskega in kulturnega izročila (sejmi, domača obrt, običaji) in drugi programi in prireditve (Dan hmeljarjev v Braslovčah, Hmeljarski likof v KZ Petrovčeh, prikaz ročnega obiranja hmelja, ki je del prireditev Pohod po hmeljski poti, Šentjurski sejem v Taboru in druge poletne prireditve) postajajo pomembna sestavina območnega turizma.

Najdragocenejšo naravno in kulturno dediščino predstavljajo v muzejih, zbirkah in na poseben način v zavarovanih območjih.

Kakovostno turistično ponudbo pogojuje razvita turistična infrastruktura. Avtocestna povezava iz vzhodnega na zahodni del Slovenije in obratno, prometna odprtost in osrednja lega pokrajine v slovenskem prostoru je tako rekoč idealna predvsem za tranzitni in izletniški turizem, vendar nepovezanost ponudbe in ponudnikov zmanjšuje možnosti za učinkovitost turistične ponudbe. Pomanjkljivosti so se v preteklosti in še danes kazale v pomanjkanju zasebnih nastanitvenih kapacitet, slabi turistični signalizaciji in pomanjkanju promocijskega materiala, kar se je nekoliko že izboljšalo, ostaja pa neorganiziran tržni pristop.

Podeželje

V Savinjski regiji so značilne bolj agrarne, predvsem manjše občine z visokim deležem kmetov v aktivnem prebivalstvu, v večjih občinah pa je relativno več zaposlenih v podjetjih.

Podeželski značaj LAS SSD je dediščina preteklosti, ko je bila kmetijska dejavnost osnovna gospodarska dejavnost območja. To območje je turistično zanimivo, potencial podeželja pa ostaja v veliki meri neizkoriščen, kljub temu da ima bogato kulturno in naravno dediščino.

Razvojne iniciative LAS SSD se tako kot v regiji vedno bolj usmerjajo v turizem in razvoj podeželja, zato se lahko v prihodnje več zaposlovanja pričakuje v teh dejavnostih.

Območje LAS SSD ima delno tudi omejene naravne pogoje za kmetovanje. Del zemljišč leži na strmih pobočjih, kjer je strojna obdelava zelo otežena.

V višje ležečih naseljih in kmetijah ostajajo nove možnosti razvoja dopolnilnih dejavnosti, npr. razvoj turistične dejavnosti in dopolnilne dejavnosti s področja gozdarstva. Možne oblike dopolnilnih dejavnosti na višje ležečih kmetijah so tudi ohranjanje starih obrti in proizvodov, ki imajo etnološko vrednost in so dodatni turistični proizvod. Možno obliko dopolnilne dejavnosti predstavlja tudi ponovna oživitev tradicionalnega nabiranja in sušenja zdravilnih rastlin. V zadnjih letih se vedno več kmetij odloča za ekološko kmetovanje, ki ima prihodnost v večji skrbi ljudi za zdravo življenje.

Na ravninskih in gričevnatih območjih imajo možnosti za aktivnejši razvoj zelenjadarstvo in cvetličarstvo.

Preglednica 8: Preglednica števila kmetijskih gospodarstev in kmetijskih zemljišč v uporabi v letih 2000 in 2010.

Območje	2000		2010	
	Število kmetijskih gospodarstev	Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	Število kmetijskih gospodarstev	Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)
Braslovče	312	2.193	248	2.183
Polzela	211	1.270	181	1.363
Prebold	177	908	161	893
Tabor	166	987	158	993
Vransko	238	1.388	207	1.394
Žalec	648	4.042	533	4.245
LAS SSD	1.752	10.788	1.488	11.071
Savinjska regija	12.901	67.951	11.434	67.297
Slovenija	86.467	485.879	74.646	474.432

Vir: SURS, 2010

V obdobju od leta 2000 do 2010 število kmetijskih gospodarstev v vseh občinah LAS SSD pada, v občini Žalec celo nekoliko bolj, kot v povprečju v LAS SSD in v Sloveniji. Indeksi 2010/2000 se v predmetni dolini tako gibljejo med 79 v občini Braslovče in 95 v občini Tabor; v občini Žalec se je tako v obravnavanem obdobju število kmetij zmanjšalo kar za 18 odstotnih točk (indeks 82).

Še hitreje kot število kmetijskih gospodarstev je v obdobju 2000-2010 v kmetijstvu padlo število skupnih polnovrednih delovnih moči (PDM), pri čemer je bil zopet padec v občini Žalec nekoliko večji kot v povprečju v LAS SSD, a manjši kot v povprečju v Sloveniji. V LAS SSD se indeksi PDM 2010/2000 gibljejo med 71 v občini Braslovče in 93 v občini Polzela, v občini Žalec pa znaša ta indeks 75 (SSD 77, Slovenija 71).

Nasprotno od predhodnih kazalnikov pa v obravnavanem obdobju v LAS SSD raste površina kmetijskih zemljišč v uporabi (v ha) - medtem ko v Sloveniji in Savinjski regiji rahlo pada – kar ob sočasnem zmanjševanju števila kmetijskih gospodarstev kaže na postopno povečevanje velikosti kmetijskih gospodarstev z vidika kmetijskih zemljišč, ki jih uporabljajo (oz. se s tem izboljšujejo pogoji za bolj ekonomično poslovanje naših kmetij). Od skupnega porasta kmetijskih zemljišč za 286 ha v LAS SSD v obdobju 2000-2010 sta zlasti izstopajoči občini Polzela in Žalec, kjer je bil porast zemljišč v uporabi največji.

Delež kmetijstva v Savinjski regiji je bil leta 2000 5,9 % večji od povprečja Slovenije (4,0 %), kar kaže, da je kmetijstvo pomembna dejavnost v regiji.

Iz popisa kmetijskih gospodarstev je razvidno, da je bilo leta 2010 v LAS SSD 1.488 kmetijskih gospodarstev, kar znaša 13,6 % vseh kmetijskih gospodarstev v Savinjski regiji. V zadnjih desetih letih pa se je število kmetij v občinah LAS SSD zmanjšalo za 15 %.

Pri popisu kmetijskih gospodarstev 2010 je bil evidentiran tudi pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij – pridelava za lastno porabo ali za prodajo. Iz tega kazalnika je razvidno, da tudi v LAS SSD podobno kot v Sloveniji, sicer prevladujejo družinske kmetije, ki pretežno proizvajajo za lastno porabo, a razveseljivo je, da je delež kmetij, ki pretežno pridelujejo za prodajo v primerjavi z deležem kmetij, ki so pretežno usmerjene v lastno porabo, tako v LAS SSD v povprečju nekoliko večji kot v Sloveniji.

Preglednica 9: Preglednica površin in deležev površin v letih 2000 in 2010 v LAS SSD

Podatek	Površina (ha) v LAS SSD		Deleži površin (%) v LAS SSD	
	2000	2010	2000	2010
Njive	4.563	4.829	22,8	24,0
Sadovnjaki, oljčniki in vinogradi	98	321	0,5	1,6
Trajni travniki in pašniki	5.805	5.884	29,0	29,2
Gozd	9.167	8.804	45,8	43,7
Nerodovitna zemljišča	404	299	2,0	1,5

Vir: ORP SSD, 2013.

Podrobnejši vpogled v strukturo rabe zemljišč v obdobju med obema popisoma nam pokaže, da v LAS SSD podobno kot v Sloveniji močno prevladujejo kmetijska zemljišča pred gozdovi (LAS SSD - 51,8 % kmetijskih zemljišč v uporabi v letu 2000 oz. 53,2 % v letu 2010) ter nerodovitnimi zemljišči (2 % zemljišč v uporabi v letu 2000 oz. 1,5 % v letu 2010), pri čemer je delež kmetijskih zemljišč v obeh popisnih letih (2000 in 2010) v LAS SSD tudi precej nad republiškim povprečjem, delež gozdov pa pod njim, kar je razvidno iz predhodnih preglednic.

Na območju LAS SSD po rabi zemljišč prevladujejo trajni travniki in pašniki, zavzemajo skoraj 30 %. Tam, kjer kmetijska obdelava zemljišč ni mogoča, se pojavljajo gozdovi, ki pa jih je občutno več kot trajnih travnikov in pašnikov. Njive predstavljajo 24 % v strukturi kmetijskih zemljišč. Manjše deleže predstavljajo sadovnjaki, vinogradi in nerodovitna zemljišča.

Od poljedelskih kultur je ključna in najbolj prepoznavna kmetijska kultura obravnavanega območja - hmelj. Z uvajanjem novih kultur in ob sodobni tehnologiji so se hektarski pridelki hmelja precej povečali in ne odstopajo pomembneje od povprečnih pridelkov največjih pridelovalk hmelja v Evropi. Savinjska vrsta hmelja Golding zaradi visokega deleža kakovostne arome zavzema vidno mesto na svetovnem trgu. Izredna ekonomska donosnost te kulture še vedno prevladuje nad slabo platjo pridelovanja hmelja - to da hmelj zahteva intenzivno uporabo mineralnih gnojil in sredstev za varstvo rastlin, kar povzroča

izrazito obremenjevanje okolja. Intenzivna pridelava je v preteklosti povzročila izčrpanje in ekološko onesnaženost zemlje. (vir: Društvo mladih geografov Slovenije, V toku idej in doživetij po dolini zelenega zlata, 2014).

Razvoj kmetijstva na območju je zaznamovan z močno razdrobljenostjo posesti, majhnostjo kmetij, slabo starostno in izobrazbeno ravno prebivalcev ter močno ekstenzivno in tradicionalno kmetijsko polikulturno proizvodnjo. V zadnjih letih je opazen trend naraščanja ekološkega kmetovanja in lokalne samooskrbe, čeprav vse možnosti še niso izkoriščene. Tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji so velik potencial za izboljšanje finančnih stabilnosti kmetij, hkrati pa pripomorejo k turistični ponudbi kraja.

Kmetije se iz različnih vzrokov odločajo za dopolnilne dejavnosti. Najpogostejši med njimi so večji dohodek kmetije, prilagoditev novim razmeram na trgu, podjetništvo in inovativnost, preveč delovne sile na kmetiji, primeri uspešnih posameznikov, trendi, tradicija, izguba službe in finančne spodbude.

Število kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi se je od leta 2008 do 2013 v LAS SSD povečalo za dobrih 25 %, to je iz 125 na 167 kmetij glede na trenutno stanje.

V zadnjih nekaj letih je sicer prišlo do razmaha dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in tako tudi do turizma na kmetijah, še vedno pa na našem območju primanjkuje prenočišč in kakovostne domače kulinarične ponudbe. Vendar pa je dopolnitev tega izredno kapitalsko zahtevna naloga za kmetije, ki nimajo zadostnih sredstev, ki bi jih lahko vložili v dodatne infrastrukturne investicijske potrebe na kmetijah.

Slika 4: Deleži dopolnilnih dejavnosti na kmetijah po občinah LAS SSD na dan 22. 4. 2013

Vir: ORP SSD, 2013

Preglednica 10: Število dopolnilnih dejavnosti na kmetiji po občinah LAS SSD na dan 22. 4. 2013

Območje	Število dopolnilnih kmetij
Braslovče	24
Polzela	20
Prebold	25
Tabor	19
Vransko	32
Žalec	47
LAS SSD	167
Slovenija	779

Vir: ORP SSD, 2013.

Na območju LAS SSD je bilo na dan 22. 4. 2013 skupaj registriranih 167 dopolnilnih dejavnosti. Največ jih je bilo v občini Žalec, sledijo pa občine Vransko, Prebold, Braslovče, Polzela in Tabor. Ugotovimo lahko, da je bilo v Sloveniji kar 21,4% vseh dopolnilnih dejavnosti registriranih v šestih občinah SSD, kar je izjemno veliko in torej sklepamo, da se na našem področju kmetije nadpovprečno številčno odločajo za dodatne dejavnosti na kmetijah, ki jim omogočajo nekoliko boljše zaslužke, kot tradicionalno kmetijstvo.

Po zadnjih podatkih Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (v nadaljevanju: KGZS) Žalec deluje 6 kmetiji s predelavo mleka, 10 kmetij s predelavo mesa, 13 s predelavo sadja, 12 s predelavo zelenjave, 7 s predelavo poljščin, 4 s predelavo lesa, 5 kmetij s peko kruha na tradicionalni način in 16 kmetij z različnimi oblikami turizma na kmetiji. Preko 50 kmetij je registriranih za opravljanje storitev s kmetijsko ali gozdarsko mehanizacijo, pridobivanjem energije ipd.

Razvoj podeželskega turizma, dopolnilnih dejavnosti in ekološkega kmetovanja in območij Nature 2000 so medsebojno tesno povezani in imajo hkrati relativno velik vpliv na bodoči obstoj in razvoj malih kmetij in hkrati na razvoj podeželja tako iz ekonomskih kot tudi okoljskih aspektov. Kmečki turizem in prodaja domačih izdelkov bo kmetijam pripomogla do dodatnih zaslužkov, kar pa mora biti seveda podprto z dodatnim marketingom in medsebojno povezanostjo subjektov na območju in izven, in te ključne sestavine v turističnem razvoju SSD nedvomno manjka.

Lokalna pridelava in poraba je tudi v LAS SSD danes potreba in velik izziv. Manj transporta hrane pomeni manj onesnaževanja okolja in podnebja zaradi prometa.

Samooskrba bi v predmetno pretežno ruralno področje prinesla tudi pravičnejšo porazdelitev prihodkov: prihodki se porazdelijo na lokalni/regionalni ravni na več deležnikov (pridelovalci, predelovalci, organizatorji, trgovci ipd.), namesto da se dobički koncentrirajo v vrhovih domačih ali tujih trgovskih verig in posrednikov.

Partnerstva

Na območju LAS SSD deluje 9 splošnih zadrug in 2 specializirani zadrugi (hmeljarska in mlekarska). Glavna dejavnost v splošnih zadrugah je odkup kmetijskih pridelkov ter oskrba kmetov z repromaterialom. Zadruge odkupujejo v celoti le tržne viške mleka, ki se oddajajo v Mlekarno Arja vas. Ves ostali odkup hmelja, goveda, prašičev, zelenjave in ostalih pridelkov pa je le delen, saj se veliko pridelovalcev izogiba organiziranem odkupu v prepričanju, da sami najdejo »boljše kupce«.

Na območju LAS SSD je v procesu ustanavljanja zadruga Kooperativa Ekoci COOP Slovenija z.b.o. Člani zadruga so pravne in fizične osebe, ki so se prostovoljno povezale zato, da bi zadovoljile ekonomske, socialne, kulturne in druge potrebe in so naravnane k dolgoročnemu trajnostnemu razvoju.

Osnovni namen ustanovitve in delovanja zadruga Kooperativa Ekoci COOP Slovenija z.b.o. je razvoj poslovnih dejavnosti in novih delovnih mest na področju: gospodarstva, turizma, gostinstva, samozaposlovanja v delavskih kooperativah, lokalne samooskrbne s hrano, pridobivanju obnovljivih virov energije, energetske samooskrbi, stanovanjskih samooskrbah, razvoju, inoviranju novih poslovnih dejavnosti in zagotavljanju delovnih mest za brezposelne iz ranljivih skupin na trgu dela.

Urbana območja LAS SSD potrebujejo več povezav za to, da bodo s skupnim nastopom na lokalnem trgu lahko ponudili tržno zanimive produkte in storitve. S trajnimi partnerstvi bodo na dolgi rok lažje skrbeli za promocijo in trženje lastnih proizvodov ter poskrbeli za prepoznavnost na celotnem območju LAS SSD ter tudi izven območja. Inovativna partnerstva lahko s prepoznavanjem tržnih niš svoj razvoj usmerijo na nove, inovativne produkte z višjo dodano vrednostjo.

5.2.2. Stanje na področju gospodarstva

Na območju LAS SSD je tranzicija, potem pa kriza, ki je zajela večino držav konec leta 2008, pustila negativne sledi. Nekatera podjetja se še vedno soočajo s posledicami krize ter jih poskušajo reševati z zmanjševanjem delovne sile, s stečajmi idr.

Po podatkih SURS-a je v letu 2008 na območju LAS SSD je bilo 17.610 delovno aktivnega prebivalstva po prebivališču. V letu 2014 se je število delovno aktivnega prebivalstva v štirih občinah zmanjšalo, razen v občinah Tabor in Prebold. Skupno število delovno aktivnega prebivalstva po prebivališču na območju LAS SSD je v letu 2014 znašalo 16.245.

Preglednica 11: Delovno aktivno prebivalstvo (brez kmetov) na območju LAS SSD v letu 2014

Občina	Delovno aktivno prebivalstvo (brez kmetov) po občini prebivališča	Delovno aktivno prebivalstvo (brez kmetov) po občini delovnega mesta	Delovno aktivno prebivalstvo (brez kmetov), katerih delovno mesto je v občini prebivališča	Medobčinski delovni migranti po občini prebivališča	Medobčinski delovni migranti po občini delovnega mesta	Delež delovno aktivnega prebivalstva (brez kmetov), katerih delovno mesto je v občini prebivališča	Indeks delovne migracije
Braslovče	2.004	763	377	1.627	386	18,8	38,1
Polzela	2.226	1.113	504	1.722	609	22,6	50
Prebold	1.926	1.647	460	1.466	1.187	23,9	85,5
Tabor	618	116	67	551	49	10,8	18,8
Vransko	866	489	196	670	293	22,6	56,5
Žalec	7.774	7.245	3.314	4.460	3.931	42,6	93,2
Skupaj:	15.414	11.373	4.918	10.496	6.455		

Vir: SURS, 2014.

Na območju LAS SSD je v vseh občinah indeks delovne migracije (v nadaljevanju IDM) manjši od 100 kar pomeni, da je število delovnih mest manjše od števila delovno aktivnega prebivalstva, zato prihaja do večje mobilnosti delovno aktivnega prebivalstva z območja, pri čemer kmetije niso upoštevani. Iz preglednice št. 11 je razvidno, da je v občinah Žalec in Prebold zagotovljeno največ delovnih mest glede na število delovno aktivnega prebivalstva.

Število podjetij na območju LAS SSD je bilo v letih 2008-2014 večinoma v porastu. Menjavalo pa se je število samostojnih podjetnikov posameznikov (v nadaljevanju: s.p.) in gospodarskih družb. V času krize, od leta 2009, se je zmanjševalo število s.p., povečalo pa se je število gospodarskih družb. Ne glede na povečanje gospodarskih subjektov je leta 2009 prišlo do padca prihodkov na območju LAS SSD. V LAS SSD je bilo v letu 2008 2.723 podjetij, ki so skupaj ustvarila 1.116.346.000 EUR prihodkov. Od leta 2010 so se prihodki podjetij območja postopoma zviševali, ampak do leta 2014 niso dosegli višine prihodkov podjetij iz leta 2008.

Kazalnik dodana vrednost predstavlja novo ustvarjeno vrednost in izraža predvsem gospodarsko aktivnost poslovnih subjektov na območju. Iz preglednice v nadaljevanju je razvidno, da je neto dodana vrednost v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 upadla v vseh občinah, razen v občini Prebold. Glede na leti 2008 in 2014 je v občinah Braslovče, Prebold in Žalec razvidna rast dodane vrednosti, medtem, ko občine Polzela, Tabor in Vransko beležijo upad neto dodane vrednosti.

Preglednica 12: Neto dodana vrednost gospodarskih družb v LAS SSD

Neto dodana vrednost v 1.000 EUR								
Občina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2008/2014
Braslovče	8.475	5.683	6.823	7.735	8.759	9.392	9.806	1,16
Polzela	23.033	19.297	18.617	18.587	13.785	13.455	12.445	0,54
Prebold	20.679	21.929	22.407	33.861	47.379	51.905	53.934	2,61
Tabor	686	599	633	430	397	489	572	0,83
Vransko	8.055	7.818	8.203	9.211	5.613	6.942	7.428	0,92
Žalec	135.773	122.593	121.681	119.200	112.750	113.201	138.628	1,02

Vir: Rezultati poslovanja gospodarskih družb na območju Savinjske statistične regije, Ajpes, 2009-2015.

5.2.3. Stopnja brezposelnosti na območju LAS SSD

Preglednica 13: Registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti

Leto	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Območje	Reg. brezp. osebe	Stopnja reg. brezp.	Reg. brezp. osebe	Stopnja reg. brezp.	Reg. brezp. osebe	Stopnja reg. brezp.	Reg. brezp. osebe	Stopnja reg. brezp.	Reg. brezp. osebe	Stopnja reg. brezp.	Reg. brezp. osebe	Stopnja reg. brezp.	Reg. brezp. osebe	Stopnja reg. brezp.
Braslovče	157	6,4	213	8,7	228	9,4	246	10	252	10,2	305	12,4	305	12,3
Polzela	201	7,5	273	10	299	11	320	11,8	314	11,7	364	13,5	351	13,1
Prebold	197	9	243	10,6	283	12,2	280	11,9	259	11,1	281	12,2	297	13
Tabor	51	7,8	71	10,4	85	12	91	12,1	81	10,8	97	12,4	97	12,2
Vransko	80	7,3	96	8,7	110	10	130	11,9	122	10,9	148	12,8	151	13,1
Žalec	875	8,7	1.086	10,8	1.227	12,3	1.367	13,8	1.270	13,1	1.470	15,3	1.502	15,7
LAS SSD	1.561	7,8	1.982	9,9	2.232	11,2	2.434	11,9	2.298	11,3	2.665	13,1	2.703	13,2
Slovenija	63.216	6,7	86.354	9,1	100.504	10,7	110.692	11,8	110.183	12	119.827	13,1	120.109	13,1

Vir: SURS, 2014.

Po podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje se je brezposelnost na celotnem območju LAS SSD povečala. Najvišjo brezposelnost, 13,2 %, beležimo v letu 2014. Povprečje območja LAS SSD je 13,2 % in je malo višje od slovenskega poprečju (13,1 %) za leto 2014. Najvišja stopnja brezposelnosti je v občinah Žalec, Polzela, Prebold in Vransko. Ciljne skupine, ki so prijavljene na Zavodu za zaposlovanje, Urad za delo Žalec in so razvrščene v ranljive skupine so: mlajši od 30 let, osebe brez izobrazbe, starejši od 50 let ter osebe, ki so prijavljene na zavodu za zaposlovanje več kot dve leti (vir: Urad za delo Žalec, 2015).

Za pospeševanje gospodarstva v LAS SSD je v programskem obdobju 2014–2020 poudarek na razvoju turizma, malega gospodarstva, prometnih zvez, obrti ter kmetijstva in samooskrbe z željo povečanja površin z ekološko pridelavo, ohranjanje avtohtonih vrst, ohranjanje rodovitnosti in kakovosti prsti, razvoj podjetništva in kmetijstvu in povečanje prehranske samooskrbe. Potencial območja, ki ga je treba izkoristiti je v ohranjanju tradicionalne kmetijske pridelave s prehodom na ekološko pridelavo ali vsaj integrirano. Velik potencial je tudi v gozdovih.

Vsi ti potenciali bodo usmerjeni v nadaljnji razvoj območja, ohranjanje tradicije obrtništva, družinskega podjetništva in pridobitvi investitorjev v še ne izkoriščene prostore poslovno-obrtniških con, ki jih v LAS SSD ne manjka. K dinamičnosti gospodarstva bodo doprinesle tudi srednje velike družbe in vlaganje v izobraženo delavno silo ter ekonomijo, ki bo temeljila na znanju.

5.3. Demografske in sociološke značilnosti na območju LAS SSD

5.3.1. Število in gostota prebivalcev na obravnavanem območju

Po površini obsega LAS SSD 334,8 kvadratnih kilometrov, kar predstavlja 14,0 % ozemlja Savinjske regije in 1,7 % ozemlja celotne Slovenije. Največja med šestimi občinami je občina Žalec z 117,1 km², najmanjša pa občina Tabor.

Območje LAS SSD zajema 6 občin z 41.980 prebivalci (na dan 1.7.2014), največ prebivalcev ima občina Žalec, in sicer 21.237 prebivalcev, najmanj jih ima občina Tabor, in sicer 1.626 prebivalcev.

Preglednica 14: Število prebivalcev in gostota naseljenosti

Občina	Leto 2014	
	Število prebivalcev	Gostota naseljenosti
Braslovče	5.438	98,9
Polzela	6.091	179,1
Prebold	4.996	123,1
Tabor	1.626	46,7
Vransko	2.592	48,6
Žalec	21.237	181,4
LAS SSD	41.980	125,4
Slovenija	2.062.874	101,7

Vir: SURS, julij 2014.

V LAS SSD je po podatkih SURS na dan 1.7.2014 živel 41.980 prebivalcev.

Za območje LAS SSD, kjer prevladuje hribovit oz. gričevnat svet, je značilna velika razpršenost naselij ter višja gostota prebivalstva (125,4 prebivalca/km²) kot velja za slovensko povprečje (101,7 prebivalca/km²). Najnižjo gostoto prebivalcev zaznamo v občinah Tabor in Vransko.

5.3.2. Gibanje števila prebivalstva na območju LAS SSD v zadnjih desetih letih

Preglednica 15: Število prebivalcev v LAS SSD

Leto/občina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Braslovče	5.056	5.101	5.138	5.140	5.175	5.213	5.291	5.378	5.409	5.442	5.438
Polzela	5.420	5.521	5.569	5.682	5.872	5.923	5.966	5.959	5.995	6.060	6.091
Prebold	4.623	4.586	4.585	4.528	4.599	4.734	4.916	4.998	5.052	5.002	4.996
Tabor	1.485	1.487	1.486	1.495	1.510	1.516	1.590	1.614	1.603	1.620	1.626
Vransko	2.536	2.525	2.543	2.546	2.564	2.614	2.588	2.618	2.652	2.597	2.592
Žalec	20.759	20.850	20.892	20.875	21.210	21.494	21.483	21.532	21.413	21.255	21.237

Vir: SURS, 2014.

V LAS SSD se je število prebivalstva v desetletnem obdobju povečalo. Trend povečevanja prebivalstva v LAS SSD je povezan s priseljevanjem prebivalstva iz ostalih regij, kot tudi znotraj regije iz večjih mest. Selitveno in naravno gibanje prebivalstva je bilo v LAS SSD pozitivno in je tako vplivalo na povečanje števila prebivalstva območja LAS SSD. Največjo rast je doživela občina Polzela, potem Tabor in Braslovče.

Opazimo lahko, da se je v LAS SSD v zadnjih letih priseljevalo manj tujcev, kot je znašalo povprečje v Savinjski regiji in Sloveniji. Selitveni prirast pa kaže, da se je vseeno v zadnjem letu iz LAS SSD odselilo v tujino manj ljudi kot v Savinjski regiji. Obenem se v LAS SSD v primerjavi s Savinjsko regijo priseljuje občutno več prebivalstva iz drugih občin in iz vsega navedenega sledi, da je skupni prirast prebivalstva LAS SSD pozitiven in občutno večji, kot je v povprečju v Savinjski regiji, kjer je zaznati celo rahel upad prebivalstva.

5.3.3. Izobrazbena struktura prebivalstva

Izobraževalni sistem – njegova razvitost in prilagodljivost – je eden od ključnih dejavnikov potencialnega razvoja območja in njegove konkurenčnosti. Nova ekonomija na prelomu tisočletja je značilna po pomenu znanja in izobrazbe v gospodarstvu in družbi. Težišče gospodarskega razvoja prehaja na kvalificirano in visoko izobraženo delovno silo, izobrazbeni minimum postaja srednja izobrazba.

Glede na stopnjo dosežene izobrazbe lahko zaključimo, da v LAS SSD primanjkuje visokokvalificiranih delovnih mest, saj so deleži brezposelnih z višjimi izobrazbami (V., VI., VII., VIII. stopnja izobrazbe) večji kot je povprečje v Savinjski regiji in v državi. Bolj iskani delavci v LAS SSD pa so tisti z nižjimi in najnižjo stopnjo izobrazbe.

V LAS SSD je relativno manj zaposlenih z visoko izobrazbo. Podpovprečna izobraženost v LAS SSD se odraža tudi v majhnem številu malih podjetij, ki zahtevajo visoko tehnološko, informacijsko in tudi managersko znanje.

Preglednica 16: Izobrazbena struktura v LAS SSD

Leto 2014	Izobrazba - skupaj	Osnovnošolska ali manj - skupaj	Srednješolska - skupaj	Višješolska, visokošolska - skupaj
Braslovče	4.586	1.225	2.427	934
Polzela	5.065	1.586	2.548	931
Prebold	4.222	1.171	2.219	832
Tabor	1.362	436	671	255
Vransko	2.182	774	1.074	334
Žalec	18.123	4.882	9.894	3.347

Vir: SURS, 2014.

Na območju Savinjske regije poleg primanjkljajev, ki jih povzročajo pomanjkanje kadrov z ustreznimi znanji oz. poklici (kot npr. v kovinarstvu), primanjkljaji nastajajo pogosto zaradi težjih delovnih pogojev in dodatnih zahtev delodajalcev.

Težje se zaposlijo osebe brez strokovne izobrazbe, mladi do 30 let, starejši od 50 let ter osebe, ki so več kot 2 leti prijavljeni na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju: ZRSZ).

5.3.4. Stanje na področju izobraževanja in kulture na območju LAS SSD

Za izobraževanje otrok, mladine in odraslih je na območju LAS SSD dobro poskrbljeno. Mreža osnovnih šol je relativno dobro razporejena, kar je izrednega pomena za ohranjanje poseljenosti podeželja.

V Savinjski regiji je na splošno dokaj dobro razvit srednješolski sistem, v katerem prevladujejo strokovne smeri, ki se vežejo na tradicionalne gospodarske dejavnosti. V LAS SSD je izpostavljen sistem izobraževanja odraslih, kjer ima pomembno vlogo UPI Ljudska univerza Žalec, ki je tudi največji javni zavod za izobraževanje odraslih in mladine v regiji. Svoje aktivnosti usmerjajo na najrazličnejše ciljne skupine in posebno pozornost namenjajo tudi ranljivim skupinam prebivalstva (brezposelni, manj izobraženim, tujci, osipniki itd).

Poleg njih sta pomemben dodatek pri izobraževanju predvsem starejših odraslih izjemno dejavni tudi univerzi za tretje življenjsko obdobje Žalec in na Vranskem.

Regija ima 6 višjih strokovnih šol – v Celju 3 javne višje strokovne šole (Šolski center Celje – VSŠ; Poslovno-komercialna šola Celje – VSŠ; Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje – VSŠ), v Velenju višjo strokovno šolo v okviru Šolskega centra Velenje – VSŠ ter v Šentjurju višjo šolo s programom kmetijstva in živilstva (Šolski center Šentjur – VSŠ). Druge izobraževalne institucije so še ABITURA d.o.o. Celje – VSŠ, DOBA EPIS d.o.o. Maribor – VSŠ (Ljudska univerza Velenje), Šolski center Ptuj – VSŠ (Šolski center Slovenske Konjice – Zreče) in PRAH, Izobraževalni center - VSŠ Rogaška Slatina.

V občini Celje je 5 visokošolskih institucij. Pomanjkljivost regionalnega izobraževalnega sistema je, da ima premalo lastnega visokošolskega izobraževanja, kar se odraža tudi v prenizkem deležu študentov

v populacijski skupini v primerjavi z ostalimi regijami. Strokovna izobrazbenost v regiji je nizka, predvsem primanjkuje visoko tehnološkega, informacijskega in managerskega znanja.

Velik problem je v velikem osipu, predvsem študentov prvih letnikov in dolgotrajnemu študentskemu stažu. Deficitarnost visoko izobraženih kadrov negativno vpliva na razvoj raziskovalne sfere. Savinjsko regijo pesti še drug problem t.i. »beg možganov« iz regije, ki ga je treba preprečiti z novimi privlačnimi možnostmi zaposlovanja za diplomante v Savinjski regiji. Z večjimi naložbami v vseživljenjsko učenje, inovacije in tehnologijo ter spodbujanjem podjetij k razpisom kadrovskih štipendij (namenjene večinoma tehničnim smerem študija, medtem ko primanjkuje štipendij in delovnih mest za družboslovne in naravoslovne smeri izobraževanja), je treba ustvariti nova in boljša delovna mesta.

Regijska politika izobraževanja spodbuja tudi posredno, npr. s podporo inovativnim malim podjetjem v okviru inkubatorjev, ekonomskih con in tehnoloških parkov. Malo je uspešnih in dinamičnih gospodarskih družb, ki bi s kadrovskim štipendiranjem podpirale nadaljnje izobraževanje, preveč ljudi še razmišlja o potrebnosti študija za pridobitev službe. Zaviralni dejavniki se največkrat pojavljajo na slabše razvitih področjih regije, kar jih še dodatno potiska v nerazvitost.

Na področju kulture v LAS SSD v občini Žalec deluje Zavod za kulturo šport in turizem, ki se ukvarja z organiziranjem prireditev in deluje na področju turizma preko svojega Turistično informativnega centra, prav tako pa Zavod razpolaga z dvorano Kulturnega doma, ki sprejme do 400 obiskovalcev, kjer se redno organizirajo seminarji, družabne prireditve, gledališke predstave, simpoziji in koncerti. V Kulturnem domu Žalec ima svoje prostore tudi Območna matična knjižnica Žalec.

V Žalcu deluje tudi Območna izpostava Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, ki pokriva območje vseh šestih občin SSD in deluje na področju pomoči društvom pri njihovem delovanju in spremlja njihove dosežke. Prav tako organizira razne proslave, koncerte in spodbuja društva pri organiziranju prireditev po Sloveniji in tudi izven.

Na območju deluje tudi veliko društev, ki s svojim delovanjem bogatijo življenje ljudi v lokalnem okolju. Zelo aktivna so turistična in kulturna društva, športna in gasilska društva, društva upokojujencev, čebelarska društva, društva kmečkih žena ipd.

Od ostalih občin na območju ima Zavod za kulturo, turizem in šport ustanovljena še Občina Vransko, po drugih štirih občinah pa te dejavnosti pokrivajo znotraj občin samih.

Za urbana območja LAS SSD je smiselno predvideti razvoj učnih socialnih podjetij za usposabljanje ranljivih skupin na trgu dela za deficitarne poklice, tradicionalne obrti in tradicionalna znanja.

5.3.5. Opis ranljivih skupin

Po podatkih Urada za delo Žalec so na območju LAS SSD evidentirane naslednje ranljive skupine:

Mladi do 30 let

Mladi, ki so končali študij ne morejo pridobiti delovnega mesta skladnega z njihovo izobrazbo. Diploma jim ni prinesla večjo možnost za zaposlitev, kot jo je včasih. Veliko mladih med 25. in 29. letom starosti po podatkih ZRSZ je ostalo po končanem šolanju brez zaposlitve. Vzrok za nastalo situacijo bi lahko iskali v različnih smereh, osnovna pa je, da na območju primanjkuje novih delovnih mest. Mlade je potrebno spodbuditi, da začnejo razmišljati o podjetništvu, da razvijajo ideje, ki jih imajo.

Med ranljive skupine mladih spadajo tudi odvisniki, ki so vključeni v društvo za pomoč in samopomoč ŽELVA EUREKA Žalec. S spodbujanjem vključenosti v dodatna izobraževanja se lahko aktivneje vključijo v socialno življenje.

Osebe brez izobrazbe

Med ranljive skupine so uvrščene tudi osebe brez izobrazbe. Nizka izobrazba pomeni tudi močan dejavnik revščine. V dolini so nekoč delovale tovarne, ki so bile nosilci razvoja na območju LAS SSD in so zaposlovale veliko število delavcev, celo družin, ki so bili brez izobrazbe ali pa z nizko izobrazbo. Obdobja tranzicije, potem gospodarske krize mnogim tovarnam ni uspelo preživeti. Tako je po stečaju tekstilne tovarne Prebold in drugih tovarn brez dela ostalo veliko delavcev, predvsem žensk. S spodbujanjem podjetništva je možno tudi te osebe ponovno vključiti v aktivno družbeno življenje.

Starejši od 50 let

Tudi osebe starejše od 50 let so žrtve tranzicije in gospodarske krize. Tudi njih je treba animirati, vključiti v družbeno življenje. Z vključevanjem v projekte, ki jim bodo pomagali pri prekvalifikaciji ali pridobivanju novih znanj jih lahko ponovno aktiviramo.

5.4. Izkušnje z izvajanjem programa LEADER v programskem obdobju 2007-2013

5.4.1. Izkušnje s pripravo SLR v obdobju 2007-2013

LAS SSD – javno-zasebno partnerstvo za razvoj podeželja – je bilo ustanovljeno 3. 12. 2007 na ustanovnem zboru članov LAS, s podpisom Pogodbe o ustanovitvi partnerstva – LAS za razvoj podeželja. LAS je bila sestavljena po načelu tripartitnosti iz predstavnikov javnega sektorja, civilne družbe in zasebnega sektorja, s ciljem uresničevanja skupnih interesov na področju razvoja podeželja.

LAS SSD je zastopala Razvojna agencija Savinja. Status LEADER oz. delujoče LAS je pridobila 17. 4. 2009 in s tem pravico do črpanja sredstev iz 4. osi Programa za razvoj podeželja za sofinanciranje skupnih projektov našega območja. Cilj LAS SSD je bila implementacija Lokalne razvojne strategije (v nadaljevanju: LRS) oz. realizacija ciljev zastavljenih v LRS.

LRS LAS SSD je izhajala iz Razvojnega programa podeželja SSD, ki ima svoja izhodišča v programih Celovit razvoj podeželja in obnova vasi (v nadaljevanju CRPOV) in se prilagaja usmeritvam programa LEADER. Njegova priprava je potekala v treh fazah: preveritvena, uvajalna in izvedbena faza:

- V preveritveni fazi se je na območju šestih občin LAS SSD opredelilo celotno zaokroženo območje, ki obsega celotno območje UE Žalec, postavilo cilje programa, pritegnilo zainteresirane občine in druge partnerje ter ugotovilo glavne skupne značilnosti in razvojne potencialne podeželja LAS SSD. V tej fazi so se izvajale informacijsko-animacijske delavnice ter promocija načrtovanja razvoja podeželja, izdelale pa so se tudi analize stanja za potrebe odločanja na projektu.
- V uvajalni fazi so se občine Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor (nekoliko kasneje pa tudi Vrnsko in Žalec) ter drugi partnerji organizirali v programskem odboru Razvojnega programa podeželja (v nadaljevanju: RPP), ki ga je vodil Marko Balant kot predstavnik nosilne občine Braslovče. K sodelovanju so bili z zbiranjem ponudb povabljeni strokovnjaki in organizatorji iz Zop Management Consulting d.o.o. Ljubljana in njegovih podizvajalcev, vključno z Razvojno agencijo Savinja. V tej fazi je bil izdelan elaborat RPP SSD, ki je bil rezultat aktivnega sodelovanja udeležencev delavnic, v katere so bili vključeni predstavniki javnega in zasebnega sektorja ter civilne družbe z namenom, da bi prišli do čim širšega nabora razvojnih idej in predlogov projektov.
- V izvedbeni fazi, ki je potekala sočasno z dopolnjevanjem RPP za obdobje 2007-2013 skladno z Uredbo Sveta št. 1698/05 o podpori za razvoj podeželja EKSRP za novo programsko obdobje, so se začeli izvajati posamezni zastavljeni razvojni projekti.

Pri pripravi skupne strategije so bile (posamično ali kombinirano) uporabljene analitične in prognozične tehnike: individualni razgovori in delo v skupinah, komparativne in faktorske analize, logična presoja, prognoza, zgledovanje po dobrih praksah, idr. V skladu z navodili je bil v celotnem procesu uporabljen metodološki pristop »od spodaj navzgor«, zato so se razvojne usmeritve, programi in projekti oblikovali na podlagi neposrednih pobud iz lokalnega okolja.

Vsebina LRS SSD 2007-2013

Vsebina LRS SSD je bila usklajena oz. izhaja iz že izdelanih razvojnih programov območja LAS SSD, jih podrobneje specificira in dopolnjuje in je hkrati usklajena s širšimi normativnimi in planskimi dokumenti za področje razvoja podeželja.

Vsebina LRS SSD izhaja iz:

- skupnih značilnosti, primerjalnih prednosti in slabosti območja šestih občin SSD, analiziranih z vidika preteklosti kot tudi z vidika sedanjega stanja posameznih razvojnih potencialov,
- skupnih izhodišč vseh šestih partnerskih občin pri načrtovanju razvoja podeželja, opredeljenih v projektih CRPOV in RPP ter
- iniciativ posameznikov in skupin javnega in zasebnega sektorja ter civilne družbe, izraženih v individualnih srečanjih ter na delavnicah in drugih srečanjih v okviru preveritvene, uvajalne pa tudi izvedbene faze RPP in v okviru aktivnosti formiranja partnerstva LAS SSD.

5.4.2. Opis in možnosti izrabe obstoječih razvojnih struktur na opredeljenem območju

Za uspešno izvedbo LRS in uspešno vodenje LAS SSD je bilo potrebno aktivno podporno okolje. Podporno okolje na območju LAS SSD torej danes predstavljajo številne že obstoječe strukture na območju in sicer vseh 6 občin (Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec), Razvojna agencija Savinja ter vrsta drugih organizacij in služb, ki se neposredno ali pa posredno ukvarjajo s problematiko podeželja: KGZS – kmetijsko svetovalna služba Žalec, kmetijske zadruge na območju SSD (Braslovče, Gotovlje, Polzela, Petrovče, Prebold, Šempeter, Tabor in Vransko), Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Mlekarna Celeia Arja vas, Hmezad export-import Žalec, izpostava Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, enota Javnega zavoda za gozdove, UE Žalec, UPI Ljudska univerza Žalec, Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec in Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko, številna društva na območju LAS SSD, ki jih obravnavana problematika zadeva, Zbornica zasebnega gospodarstva Žalec idr. V nadaljevanju je podana kratka predstavitev nekaterih ključnih podpornih razvojnih institucij, pomembnih za izvajanje LRS SSD.

Razvojna agencija Savinja

Razvojno agencijo Savinja sta že januarja 1998 ustanovili takratna enotna občina Žalec in Zbornica zasebnega gospodarstva Žalec pod nazivom GIZ Podjetniški center Žalec. Danes sta v Razvojno agencijo Savinja poleg prvih dveh ustanoviteljev kot ustanoviteljici vključeni še Občina Braslovče ter, kot pridruženi člani še vse druge občine v SSD (Polzela, Prebold, Tabor in Vransko), UPI Ljudska univerza Žalec.

Razvojna agencija je vključena v pospeševalno mrežo Javne agencije Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (v nadaljevanju: SPIRIT), je vstopna točka Savinjske regije v programu Vse na enem mestu (v nadaljevanju: VEM) in je vodilni partner LAS SSD itd.

Povezovanje različnih partnerjev in sodelovanje na skupnih projektih omogoča Razvojni agenciji Savinja, da v okolju LAS SSD uspešno izvaja svoje poslanstvo, ki je:

- promocija, vzpostavljanje podporne mreže, združevanja znanj in kapitala za razvoj LAS SSD,
- koordinacija in priprava skupnih razvojnih programov in projektov,
- prepoznavanje, priprava in izvajanje razvojnih projektov s področja: človeških virov, podjetništva, razvoj podeželja, turizma, okolja in prostora,
- povečevanje zaposljivosti prebivalstva na območju občin ustanoviteljic,
- izvajanje podjetniških in drugih svetovalnih storitev, skladno s potrebami, interesi lokalnega okolja ter uporabnikov in
- informiranje in svetovanje za ciljne skupine obstoječih in potencialnih podjetnikov ter brezposelnih z aktualnimi informacijami, zaposlenih, ki iščejo nove izzive, inovatorjev, mladine, kmetov, društev, strokovnjakov z različnih področij, občin ter različnih institucij, ki delujejo v lokalnem, regionalnem in nacionalnem okolju.

Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec

Javni zavod Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec (v nadaljevanju: ZKŠT Žalec) je ustanovila Občina Žalec z odlokom februarja 2001, kot celota, ki združuje vsa področja dejavnosti, pa je pričel delovati 1. 5. 2003. Zavod deluje pretežno na območju občine Žalec, z vrsto skupnih projektov in aktivnosti pa se povezuje tudi z drugimi nosilci dejavnosti kulture, športa in turizma v dolini in širše.

ZKŠT Žalec sestavljajo 3 organizacijske enote:

- organizacijska enota kultura in lokalni časopis, katere osnovni cilj delovanja je ponuditi različne kvalitetne kulturne dogodke občanom ter dvigniti nivo kulturne ponudbe in ga nadgraditi,
- organizacijska enota šport gospodari z objekti občinskega pomena, izvaja športne programe in prireditve,
- organizacijska enota turizem skrbi za spodbujanje razvoja turizma, njegovo promocijo, prireditveno ter informacijsko turistično dejavnost, trženje turistične destinacije in upravljanje turistične infrastrukture (TIC Žalec, Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije, trgovina Zeleno zlato, INFO center ribnik Vrbje, tematske poti); vse aktivnosti so usmerjene k doseganju temeljnih ciljev razvoja turizma; povečati konkurenčnost turizma občine Žalec in LAS SSD in povečati sedanji obseg turistične dejavnosti.

Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko

Javni zavod Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko (v nadaljevanju: Zavod) je ustanovila Občina Vransko z Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za muzejsko, kulturno, turistično in športno

dejavnost Vransko» v začetku leta 2002 z namenom, da uredi kulturno politiko v občini. Na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo je bil sprejet novi odlok o ustanovitvi javnega zavoda, ki je prinesel spremembo imena zavoda in uskladitev delovanja z določbami omenjenega zakona. Osnovno poslanstvo Zavoda je opravljanje javne službe na področjih kulture, turizma in športa. Njegova naloga je organiziranje, spodbujanje in izvajanje kulturne dejavnosti, organiziranje in posredovanje kulturnih in drugih javnih prireditev, v sodelovanju z matičnima muzejema, Pokrajinskim muzejem Celje in Muzejem novejšje zgodovine Celje, pa tudi upravljanje z dediščino in spomeniki lokalnega pomena ter objekti, ki jih je nanj prenesla ustanoviteljica.

UPI Ljudska univerza Žalec

UPI Ljudska univerza Žalec je javni zavod, ki že več kot 30 let deluje na področju izobraževanja odraslih in mladine v SSD in širše v Savinjski regiji. V okviru svoje osnovne dejavnosti razvija in izvaja različne formalne in neformalne oblike učenja za pridobitev izobrazbe ter osebno rast in razvoj posameznika. Ponuja tudi brezplačne storitve na področju poklicnega svetovanja in svetovanja v izobraževanju odraslih, analizira izobraževalne potrebe lokalnega okolja ter sodeluje z različnimi institucijami in podjetji ter posamezniki pri načrtovanju in razvoju človeških virov v regiji ter promociji pomena izobraževanja in vseživljenjskega učenja za kakovostno osebno in poklicno življenje posameznika in družbe kot celote. Prepoznavni so po pestrosti in kakovosti programov, fleksibilnosti in prilagajanju potrebam lokalnega okolja ter prijaznem pristopu do udeležencev.

KGZS - Kmetijsko gozdarski zavod Celje - Kmetijsko svetovalna služba Žalec

KGZS - Zavod CE deluje na območju enajstih upravnih enot in štiridesetih občin, med avstrijsko in hrvaško mejo.

Sodelavci oddelka za kmetijsko svetovanje (terenski kmetijski svetovalci in svetovalke za kmečko družino in razvoj dopolnilnih dejavnosti) ter sodelavci oddelka za živinorejo delujejo na enajstih izpostavah zavoda.

Kmetijski svetovalci nudijo kmetom tehnološko svetovanje, izvajajo usposabljanja kmetov, izdelujejo poslovne načrte, pomagajo kmetom pri uveljavljanju najrazličnejših ukrepov kmetijske politike, pomagajo pri organizaciji in delovanju rejskih organizacij, organizacij pridelovalcev in drugih oblik proizvodnega in interesnega združevanja kmetov ter sodelujejo pri različnih projektih razvoja podeželja na lokalnem nivoju. Sodelavci oddelka za živinorejo izvajajo kontrolo proizvodnje v govedoreji, selekcijo, rodovništvo in reprodukcijo v govedoreji, selekcijo govedu in prašičev na območju zavoda ter selekcijo drobnice na območju vzhodne Slovenije.

IHPS – Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (v nadaljevanju: IHPS) kot eden od samo dveh razvojno-raziskovalnih inštitutov v Savinjski statistični regiji, je javni zavod, katerega ustanovitelj je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti pa izvršuje Vlada Republike Slovenije.

Inštitut so leta 1952 ustanovili slovenski hmeljarji, ki so se vse od druge svetovne vojne dalje dobro zavedali, da je hmeljarstvo kapitalno in delovno ena izmed najintenzivnejših kmetijskih panog, zato je njen razvoj odvisen od uspešnega raziskovalno-razvojnega dela. Novoustanovljeni inštitut se je kot samostojna raziskovalna organizacija posvetila predvsem raziskavam na področju žlahtnjenja hmelja, varstva hmelja pred boleznimi in škodljivci ter razvoju tehnologij pridelave hmelja.

Danes je glavna dejavnost IHPS raziskovanje in eksperimentalni razvoj na področju naravoslovja in tehnologije, poleg tega pa opravljajo še:

- strokovno delo kot dejavnost javnih služb s področja kmetijstva,
- strokovne naloge po pooblastilu Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in
- pridobivanje sredstev na trgu v okviru registriranih dejavnosti.

Javno komunalno podjetje Žalec, d.o.o.

Javno komunalno podjetje Žalec, d.o.o. (v nadaljevanju JKP Žalec), je bilo ustanovljeno leta 1963 v takratni enoviti občini Žalec. V začetnem obdobju je bila glavna dejavnost podjetja vodooskrba, kasneje se ji je priključila kanalizacija in leta 1986 še čiščenje odpadnih voda v čistilni napravi Kasaze. Pomemben mejnik v razvoju podjetja se je zgodil leta 1998 – ustanovitev šestih občin na območju prej enovite občine Žalec. JKP Žalec je danes javno podjetje, ustanovljeno za opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo ter odvajanja in čiščenja komunalnih in padavinskih odpadnih voda v občinah Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec. Pri delovanju in razvoju spoštujejo načela okoljske odgovornosti in trajnostnega razvoja.

5.4.3. Opis uspešno zaključenih projektov v obdobju 2007-2013

LAS SSD je v preteklem obdobju 2007-2013 izvedla 39 projektov. Do sedaj je bilo na območju LAS SSD, torej šestih občin SSD, s strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje iz programa LEADER, skupno izplačanih izplačil zaključenih projektov 485.505,00 EUR.

Od hmelja do novih tipov piva preko mikrovarilnice na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Izvajalec: Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije. Trajanje: junij-december 2012.

Z nakupom nove mikrovarilnice so se razvili novi tipi piva, varjenega po klasičnih postopkih, kakor tudi razvoj povsem novih tipov piv z dodatki zelišč.

Podeželska tržnica v Žalcu

Izvajalec: Občina Žalec; trajanje: junij-december 2012.

Glavni namen projekta je bil predstaviti in promovirati raznolikosti ponudbe savinjskih kmetij in ostale lokalne ponudbe. Omogočena je promocija in trženje neposrednih proizvajalcev in s tem priložnost za mreženja pridelovalcev, potrošnikov, trgovcev, predstavnikov lokalnih skupnosti in medijev.

Kmečko ekološki sejem - spodbujanje samooskrbe s slovensko hrano

Izvajalec: BIJO d.o.o.; trajanje: junij-december 2012.

Projekt je promoviral oz. spodbujal samooskrbo s slovensko hrano. Organizirane so bile projektne prireditve z namenom združevanja lokalnih kmetov zaradi skupnega nastopa na trgu.

Krožna učna pot Marija Reka

Izvajalec: Občina Prebold, partnerji Planinsko društvo Prebold, Lovska družina Prebold; trajanje: junij-december 2012.

Projekt omogoča najmlajšim in šolarjem spoznavanje gozdnega ekosistema ter ohranitev kulturne in etnološke dediščine kraja. Urejena učna pot z devetimi značilnimi postajami povezuje naravne, arheološke in krajevno-etnološke znamenitosti in posebnosti.

Prireditveni prostor Letuš

Izvajalec: Občina Braslovče; trajanje: junij-december 2012.

Projekt je bil namenjen obnovi in revitalizaciji dediščine na podeželju ter dvigu turističnega obiska kraja z obnovo opuščenega in propadajočega kozolca ter ureditvijo njegove okolice z namenom pridobitve prostora za izvajanje prireditev, družabnih srečanj in ostalih dogodkov v Letušu in občini.

Vranski poletni večeri - oživimo kulturno dediščino

Izvajalec: Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko; trajanje: junij-september 2013.

Projekt je bil namenjen izobraževanju občanov s klasično glasbo, z umetnostjo, z lepoto življenja in širjenjem zavedanja o pomembnosti ohranjanja dediščine prednikov.

Tuji jeziki za več znanja v turizmu in boljše zaposlitvene možnosti na podeželju

Izvajalec: UPI Ljudska univerza Žalec; trajanje: junij-maj 2013.

Projekt je preko jezikovnega usposabljanja prispeval k dvigu znanja, tj. sposobnosti sporazumevanja v tujih jezikih in s tem prispeval k boljše usposobljenemu kadru na področju turizma v LAS SSD.

Griški veseljaki se oblečejo

Izvajalec: OŠ Griže, trajanje: junij-december 2011.

Projekt je bil namenjen ohranjanju kulturne dediščine na področju folklorne na območju ožje lokalne skupnosti in širše regije. V okviru projekta so bile izdelane folklorne obleke z namenom zagotavljanja prepoznavnosti folklorne skupine v sklopu številnih prireditev in svečanih dogodkov v LAS SSD.

6. Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

Analiza razvojnih potreb in možnosti območja šestih občin Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec izhaja iz identificiranih primerjalnih prednosti zadevnega območja oz. specializacije območja, upoštevane so primerne lokacije za razvoj različnih dejavnosti, prepoznane so najbolj vplivne organizacije območja in glede na te iztočnice so podani razvojni potenciali zadevnega območja šestih občin SSD.

SWOT analiza (analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti – ang. strengths, weaknesses, opportunities and threats) združenega lokalnega območja šestih občin, je bila izdelana na podlagi naslednjih aktivnosti:

- analize stanja v Savinjski regiji,
- analize stanja glede na Območni razvojni program SSD 2014-2020,
- analize vrzeli in praks preteklega izvajanja skupnega lokalnega razvoja zadevnega območja iz obdobja 2007-2013,
- pregleda izdelanih študij, analiz, programskih in strateških dokumentov za zadevno območje,
- na podlagi informacij s strani zabeleženega odziva udeležencev izvedenih projektnih delavnic za pripravo SLR,
- na podlagi analize projektnih predlogov, ki so jih izpolnili predstavniki različnih organizacij združenega lokalnega območja,
- na podlagi strokovne diskusije z relevantnimi deležniki (občine, novi člani LAS SSD ipd.).

Ključne prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti so prikazane v preglednici v nadaljevanju, nato pa so predstavljeni še podrobni prikazi potreb in ugotovitev SWOT analize.

Preglednica 17: SWOT analiza za SLR

Prednosti	Slabosti
<p>Področje delovnih mest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ugodna geografska lega (Savinjska regija, dostopnost, cestne, avtocestne, železniške povezave – 5. evropski prometni koridor), dobre logistične povezave do večjih slovenskih mest (Ljubljana, Celje, Maribor, itd.), - razvito podjetništvo, obrtništvo, družinsko podjetništvo, - izgradnja poslovnih con, - oblikovana turistična ponudba podeželja, območni turizem, - oblikovana turistična ponudba centrov oz. toplic (različna zdravilišča) ter gostinska ponudba, - razvito kmetijstvo in danosti za kmetijstvo, ekološko kmetijstvo, gozdarstvo, živinoreja, - razvito pivovarstvo, hmeljarstvo, zeliščarstvo, sadjarstvo, čebelarstvo, vinogradništvo in cvetličarstvo, - številne rekreacijske dejavnosti (pohodništvo, izletništvo, športno plezanje, jahanje, ribištvo, kolesarjenje, itd.), - razvit zimski turizem, izobraževalno-kulturni turizem in ekoturizem, - vzpostavljena osnovna partnerstva in povezave, izkušnost različnih partnerjev v projektih, - obstoj lokalnih prepoznavnih produktov in blagovnih znamk. <p>Področje infrastrukture:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ugodna lega območja (regija, transport), - oblikovana turistična ponudba podeželja, 	<p>Področje delovnih mest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nezadostno razvita dopolnilna ponudba (kmetijska, podjetniška, turistična, rekreacijska, društvena), slaba označenost, slabo povezovanje za skupen nastop na trgu, - slabo finančno poslovanje organizacij in slabi pogoji financiranja projektov, - slabo povezovanje podjetij v partnerska združenja, tudi slabo povezovanje podjetij s podpornim okoljem, - slabo organiziran regijski turizem, sodelovanje javnega sektorja in gospodarstva na lokalni in regijski ravni, - izboljšati bo potrebno kakovost turistične ponudbe, profesionalnost promocijskih aktivnosti, - nizki finančni vložki za razvoj in promocijo turističnih dejavnosti, - pomanjkanje zasebnih nastanitvenih kapacitet, slaba turistična signalizacija in pomanjkanje promocijskega materiala, opuščene kmetijske pridelave, pomanjkanje visokokvalificiranih delovnih mest. <p>Področje infrastrukture:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razdrobljenost kmetijskih obratov, - necelovita infrastrukturna opremljenost, dotrajanost infrastrukture (komunalne, cestne - ni organiziranega mestnega javnega potniškega prometa, druge), - pomanjkanje kolesarskih poti in kolesarskih stez, - slaba prometna povezava na sever do Šaleške doline in dalje do Avstrije,

<ul style="list-style-type: none"> - dobra pokritost območja z odprtim širokopasovnim omrežjem s fiksno telekomunikacijsko infrastrukturo, - razvoj energetske infrastrukture (oskrba z električno, zemeljskim plinom, nafto in naftnimi derivati, toploto, obnovljivimi in drugimi viri energije). <p>Področje varstva okolja in narave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pestrost rastlinskih in živalskih vrst, - naravna dediščina in naravne danosti (kraške jame, širša območja, potoki in reke s svojimi soteskami in priobalnimi območji, biotsko pestre nižinske krajine, itd.), - območje NATURA 2000, - zgodovinska in kulturna dediščina, vzpostavljena ugodna kulturna klima, - izgradnja novih in obnova obstoječih objektov vodne infrastrukture, čiščenje in poglobljanje pretočnih profilov struge Savinja in pritokov, izgradnja zadrževalnikov ter aktivacija razpoložljivih retenzijskih površin za povečanje zadrževanja vode, - tradicionalne domače obrti, živi stari kmečki običaji, - pestra pokrajina – ravnina, hribi, vodotoki – vodni viri. <p>Področje ranljivih skupin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvito podporno okolje za podjetništvo, - ustrezno razvito delovanje izobraževalnih institucij in institucij usposabljanja, ugodna izobrazbena struktura prebivalstva, usmerjenost izobraževanja v eko- (vrtci, šole), - ustrezno razvito delovanje institucij razvojnega podpornega okolja, - društveno udejstvovanje in različni dogodki ter prireditve. 	<ul style="list-style-type: none"> - slabo razvita turistična infrastruktura (kolesarske, sprehajalne, jahalne, tematske poti, rekreacijski centri, itd.), - slaba izkoriščenost geografskega in prometnega položaja. <p>Področje varstva okolja in narave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - degradiranost in onesnaženost določenih območij, - problemi onesnaženih kraških vodotokov in jam, - pomanjkljivo oz. nezadostno upravljanje z zavarovanimi območji z naravovarstvenim statusom, - večja prometna obremenitev, več izpustov toplogrednih plinov, večja odvisnost od fosilnih goriv. <p>Področje ranljivih skupin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trend praznjenja podeželskih območij, staranje prebivalstva na podeželju, - slaba izobrazbena in starostna struktura na podeželju, v kmetijstvu, - visoka dnevna delovna migracija v urbana središča, beg možganov, - visoka stopnja brezposelnosti, nad povprečjem Slovenije, visoka stopnja brezposelnosti mladih, strukturna brezposelnost, - pomanjkanje visoko tehnološkega, informacijskega in managerskega znanja.
Priložnosti	Nevarnosti
<p>Področje delovnih mest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ugodna razvitost različnih področij (kmetijstvo, podjetništvo, pristočasne dejavnosti, društvene dejavnosti) in možnosti za povezavo, večji izkoristek le-teh, - razvoj različnih ponudb turizma (kulturni, wellness, športni turizem, itd.), - razvoj zelenega turizma, - pogoji za razvoj, razširitev in/ali nadgradnjo podjetništva na podeželju, - porast števila prenočitev gostov, - izkoristek zaposljivosti visoko izobraževanega kadra, mladih, - izkoriščanje trendov glede samooskrbe in lokalne pridelave, - sajenje in pridelava industrijske konoplje v industrijske in medicinske namene. <p>Področje infrastrukture:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povečan trend priseljevanja v SSD iz večjih urbanih središč (iz Ljubljane), zaradi hitrejši mobilnosti za dnevno delovno migracijo, - pogoji za izkoriščanje gozdnosti, 	<p>Področje delovnih mest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepriljučno delovno okolje za mlade (pomanjkanje delovnih mest, neprilučnost družbenega okolja, stanovanjska problematika), - zmanjševanje števila zaposlenih v kmetijstvu in delovnih mest na podeželju, opuščanje kmetovanja. <p>Področje infrastrukture:</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasno razumevanje ključnih razvojnih priložnosti, pasivnost na različnih področjih, - intenzivno kmetijstvo. <p>Področje varstva okolja in narave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravne nesreče, poplave in premajhna protipoplavna varnost, plazovitost, vodna erozija, - visoka uporaba fitofarmaceutskih sredstev za pridelavo hmelja kot nevarnost negativnega vpliva na pridelavo v kmetijstvu. <p>Področje ranljivih skupin:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - številni ribniki in umetne zaježitve predstavljajo ugodno možnost za razvoj ribogojstva. <p>Področje varstva okolja in narave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visoka stopnja ohranjenega okolja in narave na robnih delih, - pridobivanje ter prodaje sončne energije, - pogoji za izkoriščanje obnovljivih virov energije. <p>Področje ranljivih skupin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interes podjetnikov, kmetov za izobraževanja, usposabljanja, razvoj inovativnosti, - priložnosti za razvoj socialnih storitev na podeželju. 	<ul style="list-style-type: none"> - toga zakonodaja in prestroga kmetijska politika z vidika razvoja dopolnilnih dejavnosti ter z vidika ohranjanja malih kmetij, - krčenje javnih storitev na podeželju in s tem slabšanje dostopnosti storitev za podeželsko prebivalstvo.
---	---

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice, vključitev javnosti, glede na prejete projektne predloge, vključitev strokovnega mnenja, 2014, 2015.

Iz SWOT analize je bilo že tekom priprave moč razumeti, da zadevno območje za prihodnji razvoj potrebuje izvedbo ukrepov in projektov, ki se odražajo tako v vzpostavljanju novih delovnih mest, zagotavljanju osnovne infrastrukture in storitev, varovanju okolja in narave ter skrbi za aktivacijo in vključevanje ranljivih skupin, torej vseh štirih tematskih področij ukrepanja glede na zahteve oz. usmeritve lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost.

Skozi analizo stanja in SWOT analizo so bile identificirane razvojne potrebe lokalnega območja za prihodnji razvoj, ki jih lahko povežemo z vsemi štirimi tematskimi področji ukrepanja glede na zahteve oz. usmeritve lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, tako **z vzpostavljanjem novih delovnih mest, zagotavljanjem osnovne infrastrukture in storitev, varovanjem okolja in narave ter skrbjo za aktivacijo in vključevanje ranljivih skupin.**

Na podlagi izvedenih delavnic v občinah Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vranksko in Žalec so bile za SWOT analizo ugotovljene naslednje ključne izhodiščne informacije, ki so prikazale pomembnost posameznih tematskih področij, in sicer:

- pomembna lega območja, ki je locirana v Savinjski regiji, lahka dostopnost območja, dobre cestne in avtocestne povezave, prisotnost železnice, itd.,
- pestra pokrajina, predvsem velikost aktivnosti na raznovrstnem področju (ravnini, hribi, vodotoki),
- velik poudarek na razvitem podjetništvu, obrtništvu, družinskem podjetništvu, pivovarstvu, hmeljarstvu, zeliščarstvu, sadjarstvu in čebelarstvu,
- naravni viri: voda, gozd, hmelj, hribi,
- izkoriščanje kakovostnih kmetijskih zemljišč,
- vpliv društvenega udejstvovanja in izvedba različnih dogodkov in prireditev, kot npr.: turistična dejavnost na kmetijah, oživljanje gospodarskega in kulturnega izročila (sejmi, domača obrt, običaji) in drugi programi in prireditve (Dan hmeljarjev v Braslovčah, Hmeljarski likof v KZ Petrovče, prikaz ročnega obiranja hmelja, ki je del prireditev Pohod po hmeljski poti, Šentjurski sejem v Taboru, Vranksi poletni večeri, Jožefov sejem v Petrovčah, Žalska noč, Žur pod Žvajgo, Festival potic, Tekma kočev, grabljic in štangarjev, Pod Reško planino veselo živim in druge poletne prireditve) postajajo pomembna sestavina območnega turizma),
- vpliv povezovanja se kaže na tradicionalne domače obrti, žive stare kmečke običaje, že oblikovani turistični ponudbi podeželja, v društvenem udejstvovanju in različnih dogodkih in prireditvah, pristočasnih dejavnostih, ki se danes že odvijajo na območju, itd.

V nadaljevanju so opredeljene potrebe/problematike in možnosti območja predmetnega lokalnega območja LAS SSD, iz katerih so nato v nadaljevanju SLR izpeljani cilji in ukrepi za doseg do leta 2020:

1. **Razvojna potreba po vzpostavitvi novih delovnih mest oz. problematika pomanjkanja delovnih mest;**
2. **Razvojna potreba po zagotovitvi osnovne infrastrukture oz. problematika nezadostnih in/ali neustreznih infrastrukturnih pogojev;**
3. **Razvojna potreba po uvajanju aktivnosti na področju varstva okolja in ohranjanja narave oz. problematika negativnih vplivov na naravo in okolje;**

4. Razvojna potreba po večji vključenosti ranljivih skupin v družbo oz. problematika, da ni skrbi za aktivacijo in vključitev ranljivih skupin.

V nadaljevanju so opredeljene potrebe/problematike in možnosti območja predmetnega lokalnega območja LAS SSD, iz katerih so nato v nadaljevanju SLR izpeljani cilji in ukrepi za doseg do leta 2020:

1. Razvojna potreba po vzpostavitvi novih delovnih mest oz. problematika pomanjkanja delovnih mest:

- 1.1. Na območju LAS SSD je evidentirana brezposelnost oz. nezaposlenost, po drugi strani pa so vzpostavljeni pogoji za razširitev podjetniške aktivnosti v gospodarskih subjektih, ki danes že uspešno opravljajo svojo dejavnost na podeželju. Na izhodiščne pogoje za vzpostavitev podjetniške aktivnosti vplivajo različne prednosti in priložnosti območja: ugodna geografska lega, dobre logistične povezave, razvito podjetništvo, obrtništvo, družinsko podjetništvo, tudi razvojno podporno okolje za podjetništvo in delovanje institucij, razvito kmetijstvo in danosti za kmetijstvo, ekološko kmetijstvo, gozdarstvo, razvito pivovarstvo, hmeljarstvo, zeliščarstvo, sadjarstvo in čebelarstvo, povečan trend priseljevanja v Savinjsko dolino iz večjih urbanih središč, izkoristek zaposljivosti visoko izobraževanega kadra, mladih ipd. Na podlagi opravljenih analiz so zaznani pogoji za spodbujanje dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest (npr. diverzifikacija kmetijskih in podjetniških dejavnosti, razširitev/nove dejavnosti itd.).
- 1.2. Povezovanje lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu (npr. skupna blagovna znamka, skupna spletna prodaja, skupna promocija, možnosti povezovanja samooskrbe in lokalne pridelave itd.) ima priložnost za nadgradnjo in razširitev na predmetnem območju LAS SSD. Z inovativnim razvojnim povezovanjem bodo lokalni deležniki dosegali večjo dodano vrednost svojega poslovanja, s tem pa bodo posredno vzpostavljeni pogoji za ohranitev ali povečanje delovnih mest in zmanjšanje trenda povečevanja brezposelnosti in delovne neaktivnosti prebivalstva na območju LAS SSD. Prednostni pogoji za povezovanje se kažejo v tradicionalnih domačih obrteh, živih starih kmečkih običajih, že oblikovani turistični ponudbi podeželja, v društvenem udejstvovanju in različnih dogodkih ter prireditvah, priložnostnih dejavnostih, ki se danes že odvijajo na območju ipd. Nekatera osnovna partnerstva in povezave so že vzpostavljene, tako imajo vključeni tudi že izkušnje s skupnim nastopom na trgu, kar se lahko izkoristi pri snovanju novih inovativnih razvojnih partnerstev do leta 2020.
- 1.3. Na območju LAS SSD se kaže potreba po izvedbi programov izobraževanja in usposabljanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo (npr. izobraževanje za izkoristek naravnih danosti, izobraževanje na področju kmetijstva, izobraževanje v podjetništvu, izobraževanje brezposelnih, digitalna pismenost, poslovni jezik, organizacija dela, socialno podjetništvo itd.). Območje ima zagotovljeno ustrezno razvito delovanje izobraževalnih institucij in institucij usposabljanja, zaznana je tudi ugodna izobrazbena struktura prebivalstva, usmerjenost izobraževanja v eko-smeri (vrtci, šole), zabeležen je interes podjetnikov, kmetov za izobraževanja, usposabljanja, razvoj inovativnosti. S primernimi programi novih ali dopolnjujočih znanj se bo povečala izobraženost in usposobljenost ključnih akterjev na področju opravljanja gospodarske dejavnosti na predmetnem območju LAS SSD, kar bo vodilo v trdnejše opravljanje gospodarske dejavnosti različnih akterjev na območju predmetnega LAS SSD.

Na podlagi izdelane SWOT analize ter ostalih opravljenih analiz so zaznani pogoji za spodbujanje dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest. Razvojna potreba se v celoti nanaša na urbana območja predmetnega LAS SSD (sofinanciranje s sredstvi ESRR).

2. Razvojna potreba po zagotovitvi osnovne infrastrukture oz. problematika nezadostnih in/ali neustreznih infrastrukturnih pogojev:

- 2.1. V območju predmetnega LAS SSD se kažejo vrzeli pri zagotavljanju preskrbljenosti z osnovno infrastrukturo, zato se predvideva izvedba manjših infrastrukturnih naložb (npr. vaška, trška ali mestna infrastruktura, rekreacijska infrastruktura, kulturna infrastruktura, dediščinska infrastruktura, komunalna infrastruktura, namakalna infrastruktura itd.). Območje ima sicer že vzpostavljene prenekatero elemente zgodovinske in kulturne dediščine, vzpostavljeno ima ugodno kulturno klimo kot izkoristek obstoječe osnovne infrastrukture, kažejo pa se tudi potrebe po dodatni zagotovitvi manjših elementov dodatne osnovne infrastrukture. Dodatno zagotovljena osnovna infrastruktura bo

prebivalstvu (in obiskovalcem) območja omogočala kvalitetnejše življenje in preskrbljenost z vzpostavljeno osnovno infrastrukturo primerljivo drugim regijam. Za usklajen razvoj celotnega območja LAS SSD je poleg določenih infrastrukturnih izboljšav nujno potrebno zagotoviti tudi ustrezne vsebine za obstoječe in novozgrajene objekte (povezovanje/dopolnjevanje različne infrastrukture itd.). Tako se načrtuje razvoj, izvajanje in promoviranje novih programov za dvig kakovosti življenja predmetnega območja LAS SSD, v povezavi z obstoječo in novo vzpostavljeno infrastrukturo.

3. Razvojna potreba po uvajanju aktivnosti na področju varstva okolja in ohranjanja narave oz. problematika negativnih vplivov na naravo in okolje:

- 3.1. Tretja razvojna potreba »Razvojna potreba po uvajanju aktivnosti na področju varstva okolja in ohranjanja narave oz. problematika negativnih vplivov na naravo in okolje« izhaja predvsem iz problematike na področju neustrezne kontrole negativnih vplivov na naravo in okolje. Analiza stanja na območju LAS SSD kaže na to, da so na območju prisotne težave z območji z naravovarstvenim statusom in območji z okoljskimi problemi (npr. zatiranje bolezni/škodljivcev, zdravo in kakovostno kmetijstvo, ohranjanje avtohtonega in tradicionalnega kmetijstva, ohranjanje avtohtonih živalskih in rastlinskih vrst, sanacija črnih odlagališč odpadkov itd.), zato se načrtujejo inovativni pristopi na področju ohranjanja in izboljšanja stanja narave in okolja. Območje je sicer pokrajinsko pestro, z visoko stopnjo ohranjene biodiverzitete (na robnem delu) – pestrostjo rastlinskih in živalskih vrst, z naravnimi danostmi in naravno dediščino, tudi Naturo 2000, s pogoji za sonaravno in trajnostno gospodarjenje z gozdovi itd. Samo območje predmetnega LAS SSD je znano po bogati naravni in kulturni dediščini. Priložnost je tudi v tem, da EU nudi podporo zaščiti in varovanju okolja in narave, tako da so te operacije dolgoročno usklajene in spodbujene tudi na ravni EU politik in strategij.
- 3.2. Območje predmetnega LAS SSD se ponaša z bogato naravno in kulturno dediščino itd. S ciljem ohranjanja naravnih in kulturnih danosti, preprečevanja onesnaženosti okolja, varčevanja z energijo, povečanja odgovornosti do okolja in uvajanja obnovljivih virov se pojavlja potreba po ozaveščanju prebivalcev o pomenu življenja v zdravem okolju, ozaveščanja o operacijah za prilagajanje podnebnim spremembam sta glavna razloga za dosegajo cilja ohranjanja naravnih in kulturnih danosti (npr. usmerjanje dejavnosti za ohranitev živalskih in rastlinskih vrst, skrb za ločeno zbiranje odpadkov, prilagajanje podnebnim vplivom in spremembam itd.). Razvojna potreba se delno nanaša na urbana območja predmetnega LAS SSD (sofinanciranje s sredstvi ESRR), saj bodo nekatere operacije sofinancirane iz EKSRRP.

4. Razvojna potreba po večji vključenosti ranljivih skupin v družbo oz. problematika, da ni skrbi za aktivacijo in vključitev ranljivih skupin:

- 4.1. Na območju LAS SSD so prisotne različne ranljive skupine, za katere ni oblikovanih posebnih socialnih programov, kar vodi v potrebo oz. priložnosti po uvedbi inovativnih oblik za njihovo socialno aktivacijo oz. vključitev v družbo. Sicer je osnovna zdravstvena in socialna oskrba ustrezno razvita in razvejana, ni pa dopolnjujočih dejavnosti na socialno-varstvenem področju. V obdobju do leta 2020 se tako načrtuje izvedba aktivnosti razvoja, izvajanja in promoviranja programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva iz ranljivih skupin v družbo (npr. programi za mlade do 30 let, starejše od 50 let, brezposelne in osebe s posebnimi potrebami, itd.). Razvojna potreba se v celoti nanaša na urbana območja predmetnega LAS SSD (sofinanciranje s sredstvi ESRR).

Skozi SWOT analizo so bili tako opredeljeni razvojni problemi, potrebe in potenciali, na podlagi njih pa pripravljen okvir za oblikovanje razvojne usmeritve in vizije, ciljev in ukrepov za oblikovanje smernic novega programskega obdobja za izvajanje lokalno pomembnih projektov v novem aktualnem programskem obdobju do leta 2020. Te vsebine so podrobneje obravnavane v poglavjih v nadaljevanju.

7. Podroben opis tematskih področij ukrepanja

LAS SSD je pri pripravi SLR izhajal iz predhodno znanih tematskih področij ukrepanja (ustvarjanje delovnih mest, razvoj osnovnih storitev, varstvo okolja in ohranjanje narave, večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin), ki so jih organi upravljanja skladov ESRR in EKSRP identificirali kot ključne izzive pri uresničevanju ciljev Evropske unije in reševanju lokalnih razvojnih potreb. Pri tem so bili upoštevani različni aspekti analize, analiza stanja, SWOT analiza in identifikacija prioritet oz. potreb partnerstva, poleg tega pa so bili upoštevani tudi vsi ključni evropski, nacionalni, regionalni in lokalni strateški dokumenti, ki opredeljujejo razvoj do leta 2020 na različnih področjih: Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo, Program razvoja podeželja RS 2014-2020 in Operativni program za izvajanje kohezijske politike 2014-2020 idr.

Na podlagi različnih faz analize, ki so omenjene v predhodnem poglavju, so bile ugotovljene naslednje ključne informacije glede prednosti in priložnosti območja, ki so podajale izhodišča za nadaljnji izbor deležev zastopanosti posameznih tematskih področij in iz njih izpeljanih ukrepov:

- ugodne naravno-geografske značilnosti kot je relief, podnebje,
- razvejano tradicionalno kmetijstvo (hmeljarstvo in živinoreja), ekološko kmetovanje, dopolnilne dejavnosti, sadjarstvo, možnosti za razvoj ribogojstva,
- bogati sonaravno gospodarjeni gozdovi,
- ugodna prometna lega, dobre prometne povezave, razvejan javni potniški promet (razen znotraj naselij SSD), slabo urejene kolesarske povezave območja,
- dobra preskrbljenost s komunalno infrastrukturo, načrti za dodatne ureditve, kjer so identificirane pomanjkljivosti/vrzeli,
- dobre naravne danosti (Natura 2000, naravne vrednote, zavarovana območja) in dobro stanje okolja, vendar pomanjkljivo upravljanje z območji z naravovarstvenim statusom,
- gospodarstvo je najbolj razvito na področju predelovalnih dejavnosti, trgovine, vzdrževanje in popravila motornih vozil, gradbeništvo, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo, promet in skladiščenje, dejavnosti javne uprave, obrambe ter socialne varnosti,
- razvito podjetništvo, visok delež samostojnih podjetnikov,
- dejavnosti v tradicionalnem obrtništvu, bogata kulturna in zgodovinska dediščina,
- dobri pogoji za razvoj turizma, pomanjkanje povezav turističnih možnosti, pomanjkanje dopolnilne turistične ponudbe, dobro delujoče podporno okolje za rast in razvoj območja,
- že vzpostavljena prva partnerstva, povezovanja subjektov, potreba po dodatnih skupnih udeležbah deležnikov za skupne aktivnosti na trgu,
- negativen trend povečanja stopnje brezposelnosti v zadnjem obdobju, predvsem v skupini mladih do 30 let, oseb brez izobrazbe in starejših od 50 let,
- pozitiven trend povečanja prebivalcev območja, na drugi strani pa praznjenje podeželskih območij, visoka dnevna delovna migracija v bližnja regijska središča,
- pomanjkanje visokokvalificiranih delovnih mest na območju,
- dobri pogoji za izobraževanje na različnih ravneh izobrazbenih stopenj, vzpostavljeni pogoji za izobraževanje odraslih,
- zaznane problematične ranljive skupine kot so mladi do 30 let, osebe brez izobrazbe in starejši od 50 let, za katere niso vzpostavljeni pogoji za socialno aktivacijo.

Tematska področja so finančno in odstotkovno razdeljena na naslednji način.

Preglednica 18: Deleži in finančna sredstva po tematskih področjih za SLR

Tematsko področje	Delež	Finančna kvota
TP 1: Ustvarjanje delovnih mest	cca. 30,73 %	477.334,78 EUR
TP 2: Razvoj osnovnih storitev	cca. 35,44 %	550.395,90 EUR
TP 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave	cca. 21,64 %	336.175,52 EUR
TP 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	cca. 12,19 %	189.263,19 EUR
Skupaj	100,00 %	1.553.169,39 EUR

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice, vključitev javnosti, udeležbe na dogodkih ministrstev, glede na prejete projektne predloge, vključitev strokovnega mnenja, 2014, 2015.

Odstotkovna razdelitev razpoložljivih sredstev (iz EKSRP in ESRR) za izvajanje operacij je bila določena glede na štiri različne parametre, ki so:

Parameter 1

Finančna ocena posameznih projektih predlogov/pobud oz. projektov, ki jih je kot predloge oddala širša javnost, ki je bila aktivno vključena v pripravo SLR (preko udeležbe na delavnicah, preko oddaje projektnih predlogov). Prejetih je bilo 88 posameznih pobud, kjer so bile projektne ideje podane skozi obrazec projektnega predloga, kjer se je določilo tematsko področje, partnerstvo, cilje, aktivnosti, kazalnike, finančni in časovni okvir ipd. Skupna vrednost vseh prejetih pobud je znašala 6.320.520,00 EUR.

Parameter 2

Skozi izvedbo 11 delavnic z vključitvijo širše javnosti so bile zbrane informacije, katera tematska področja so javnosti bolj pomembna, za izpeljavo ukrepov in prihodnjih razpisov za razvoj zadevnega območja. Na delavnicah so bile določene hierarhije tematskih področij.

Parameter 3

LAS SSD, skupaj z Razvojno agencijo Savinja, je kot ključni akter izvajanja in upravljanja lokalnega razvoja v finančni perspektivi 2007-2013 na podlagi poznavanja območja in preteklih praks določilo hierarhijo tematskih področij, tudi s posameznimi finančnimi deleži glede na navedena tematska področja.

Parameter 4

Neodvisni zunanji strokovnjak, ki je pomagal pri pripravi SLR zadevnega območja, podjetje JHP projektne rešitve d.o.o., je na podlagi vseh preučenih in analiziranih preteklih dokumentov in gradiva ter na podlagi strokovnega mnenja podalo hierarhijo tematskih področij za LAS SSD, tudi s posameznimi finančnimi deleži glede na navedena tematska področja.

Ugotovitev razmerja finančnih sredstev po posameznih štirih parametrih glede na posamezna tematska področja so predstavljena v preglednici v nadaljevanju.

Preglednica 19: Parametri za določitev končnega deleža finančnih sredstev po tematskih področjih

TP	Parameter 1	Parameter 2	Parameter 3	Parameter 4	Skupaj
TP 1	33,70%	25,00%	10,00%	25,00%	22,67%
TP 2	30,15%	35,00%	50,00%	35,00%	39,56%
TP 3	24,90%	20,00%	30,00%	25,00%	24,17%
TP 4	11,24%	20,00%	10,00%	15,00%	13,60 %
Skupaj	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice, vključitev javnosti, udeležbe na dogodkih ministrstev, glede na prejete projektne predloge, vključitev strokovnega mnenja, 2014, 2015.

Opomba: TP = tematsko področje.

Deleži ukrepanja posameznih ciljev tematskega področja glede na sklade (EKSRP in ESRR, sklad ESPR ni relevanten za zadevno območje) so predstavljeni v nadaljevanju.

Preglednica 20: Finančne vrednosti glede na sklade po tematskih področjih

Sklad	EKSRP		ESRR	
	Finančna kvota	Delež	Finančna kvota	Delež
TP 1: Ustvarjanje delovnih mest	0,00	0,00%	477.334,78	30,73 %
TP 2: Razvoj osnovnih storitev	550.395,90	35,44 %	0,00	0,00 %
TP 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave	120.715,52	7,77 %	215.460,00	13,87 %
TP 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	0,00	0,00%	189.263,19	12,19 %
Skupaj	671.111,42	43,21 %	882.057,97	56,79 %

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice, vključitev javnosti, udeležbe na dogodkih ministrstev, glede na prejete projektne predloge, 2014, 2015. Dodana porazdeljena sredstva ESRR.

Opomba: TP = tematsko področje.

Glavni sklad predmetne SLR je EKSRP.

Prednostne naloge, cilji, kazalniki in ukrepi so razporejeni po posameznih tematskih področjih ukrepanja:

Ustvarjanje delovnih mest (TP1)

V okviru tematskega področja 1 – ustvarjanje delovnih mest je na podlagi analize stanja lokalnih potreb identificirano, da se na območju zadevnih šestih občin kaže **problematika na področju pomanjkanja delovnih mest** ter je tako identificirana **potreba po vzpostavitvi novih delovnih mest in dejavnosti ki posredno ali neposredno vplivajo na povečanje gospodarske in podjetniške aktivnosti** (potreba 1 glede na predhodno poglavje). Identificirane priložnosti za zmanjševanje problematike brezposelnosti, nezaposlenosti, tudi zaradi dolgo trajajoče gospodarske krize, se odražajo na naslednjih področjih:

- gospodarska dejavnost, razvoj podjetništva in podjetniških aktivnosti, zelena delovna mesta, diverzifikacija podjetništva,
- dodatne, dopolnilne, diverzificirane in nekmetijske dejavnosti na kmetijah,
- ribiška dejavnost,
- razvoj zeliščarstva, sadjarstva, čebelarstva, vinogradništva in cvetličarstva,
- fitoremediacija zemljin, sanacija kmetijskih zemljišč,
- zeleni turizem, povezani turizem, dopolnjujoči turizem, zimski turizem, izobraževalno-kulturni turizem in ekoturizem,
- aktivno preživljanje prostega časa, rekreacija, šport,
- spodbujanje vzpostavitve, rasti in razvoja inovativnih razvojnih partnerstev, trženje, promocija,
- pogoji za izvajanje podjetniških iniciativ (razvoj primernih orodij za aktivacijo, vzpostavitev neformalnih mrež za spodbujanje podjetništva (predvsem socialnega podjetništva, socialne inovacije, MSP),
- razvoj ponudbe lokalnih proizvodov in storitev, vključno z oblikovanjem mreže lokalnih ponudnikov,
- samooskrba, kulinarika, gastronomija,
- oživitev tradicionalnih obrti in dejavnosti,
- izobraževalni centri in centri usposabljanja in programi za podjetniško aktivacijo,
- razvoj dodane vrednosti na področju zgodovinske, kulturne in naravne dediščine,
- prireditvena dejavnost, idr.

Na teh področjih se torej kažejo možnosti za ohranjanje oz. povečanje delovnih mest, tako so za tematsko področje izpeljani naslednji cilji:

1.1. Spodbujanje podjetniške aktivnosti (spodbujene bodo dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest v organizacijah),

1.2. Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu (oblikovane bodo inovativne razvojne mreže lokalnih deležnikov za skupne aktivnosti na trgu, za povečanje konkurenčnosti),

1.3. Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo (okrepljena bodo znanja z usposabljanjem in izobraževanjem akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo).

Z zgoraj zastavljenimi cilji in ukrepi se bo spodbujal razvoj endogenih razvojnih potencialov in na podlagi inovativnosti spodbujala krepitev človeških virov (spodbujanje podjetniške miselnosti, usposabljanje, dvig poklicnih kompetenc, itd.) ter nastajanje (in ohranjanje) novih delovnih mest.

Vsi predstavljeni cilji in ukrepi bodo vplivali na izvedbo določenih projektov, ki se bodo izvajali v urbanih območjih LAS SSD: naselja Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor, ki bodo v celoti financirana s sredstvi ESRR. Zagotavljanje delovnih mest na urbanih območjih bo omogočena s pospeševanjem iniciativ »od spodaj navzgor« z inovativnimi organizacijskimi oblikami. Podprte bodo aktivnosti za povečanje podjetnosti in inovativnosti, ki bodo kot rezultat vzpostavile formalne in neformalne mreže za spodbujanje konkurenčnosti gospodarskega sektorja, razvoj ponudbe lokalnih proizvodov in storitev ter oživljanje jeder urbanih središč območja.

Razvoj osnovnih storitev (TP2)

V okviru tematskega področja 2 – razvoj osnovnih storitev je na podlagi analize stanja lokalnih potreb identificirano, da se na območju zadevnih šestih občin kaže **problematika na področju nezadostnih in/ali neustreznih infrastrukturnih pogojev** ter je tako identificirana **potreba po zagotovitvi osnovne infrastrukture** (potreba 2 glede na predhodno poglavje). Identificirane priložnosti za zagotovitev lokalnih infrastrukturnih pogojev in lokalnih osnovnih storitev, se odražajo na naslednjih področjih:

- infrastruktura za občane:
 - rekreacijske in športne površine (tudi za ranljive skupine),
 - površine za preživljanje prostega časa v naravi, na prostem,

- ureditev vaških središč,
- prireditvena infrastruktura, izobraževalna infrastruktura,
- zgodovinska, dediščinska, tradicionalna infrastruktura, idr.,
- infrastruktura kot pogoj za razvoj gospodarskih dejavnosti:
 - zeleni turizem,
 - inovativne prenočitvene zmogljivosti v naravi,
 - poslovni prostori, tržnice,
 - parkirišča, mostovi, brvi in območja za počitek, gradovi, dvorci, muzeji,
 - tradicionalni objekti (kozolec ipd.) in dejavnosti tradicionalne obrti,
 - tematska pot, idr.

Na teh področjih se torej kažejo možnosti za uresničitev potenciala rasti in spodbujanja trajnosti podeželskih območij, tudi kot predpogoj za inovacije in nadaljnji razvoj lokalnega okolja. Za tematsko področje sta izpeljana cilja:

2.1. Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje višje kakovosti življenja (spodbujena bodo vlaganja v zagotovitev ustrezne infrastrukture kot pogoj za kakovostno življenje in razvitost območja primerljivega drugim regijam),

2.2. Nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja (razvoj dopolnilnih podjetniških programov, razvoj dediščinskih programov, razvoj in pospeševanje dejavnosti za kakovostno preživljanje prostega časa ipd.).

Varstvo okolja in ohranjanje narave (TP3)

V okviru tematskega področja 3 – varstvo okolja in ohranjanje narave je na podlagi analize stanja lokalnih potreb identificirano, da se na območju zadevnih šestih občin kaže **problematika na področju negativnih vplivov na naravo in okolje** ter je tako identificirana **potreba po uvajanju aktivnosti na področju varstva okolja in ohranjanja narave** (potreba 3 glede na predhodno poglavje). Identificirane priložnosti za ohranjanje ali izboljšanje stanja naravnega okolja in prilagajanje podnebnim spremembam, se odražajo na naslednjih področjih:

- ohranjanje stanja narave in varstvo okolja, biotske raznovrstnosti ter kulturne dediščine na podeželju:
 - naravovarstvo,
 - kmetijstvo, gozdarstvo na način permakulture, biodinamike, zeliščarstvo,
 - razvojne priložnosti ohranjanja narave in varstva okolja, naravnih danosti,
 - komunalna infrastruktura, biološke čistilne naprave, namakalna infrastruktura,
 - družbeno odgovorno gospodarjenje z okoljem,
 - kmetijstvo in gastronomija, fitoremediacija zemljin, sanacija kmetijskih zemljišč,
 - naravna in kulturna dediščina in skrb za naravo in okolje, naravne habitate,
 - upravljanje varovanih območij,
- izboljšanje stanja narave in okolja:
 - zmanjšanje emisij toplogrednih plinov,
 - podpora ustanavljanju nizkoogljičnih skupnosti in skupnosti brez odpadkov, ponovna uporaba odpadkov, čiščenje črnih odlagališč odpadkov v kraških jamah,
 - vlaganja v manjšo okoljsko infrastrukturo,
 - manjše preнове degradiranih in industrijskih območij,
 - obnova sistema tematskih poti in spremljajoče infrastrukture,
 - aktivnosti za pospeševanje urbane trajnostne mobilnosti in energetske učinkovitosti, s tem pa spodbujanje okolju prijaznega gospodarstva, temelječega na učinkoviti rabi virov,
 - izobraževanje, usposabljanje in dvig osveščenosti lokalnega prebivalstva,
 - ustvarjanje zelenih delovnih mest,
 - izboljševanja stanja vodotokov, ekoremediacija, idr.

Na teh področjih se torej kažejo možnosti za izvajanje okoljsko naravnanih operacij, s čimer se prispeva k varstvu okolja, ohranjanju narave in naravnih danosti. Predvidena so tudi povezovanja s strokovnimi organizacijami, kot so Zavod za gozdove Slovenije, OE Celje, lokalne skupnosti, organizacije, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zavod CE (KGZS Zavod CE), Zavod Republike Slovenije za varstvo narave Celje (ZRSVN Celje), Razvojna agencija Savinjske regije (RASR), EKOCI-EKO Civilna iniciativa Slovenije, Lovska družina Gozdnik-Griže, Planinsko društvo Žalec, RA Savinja, EKO Gea, BIJO d.o.o., Nivo Eko, dejavnosti v ekologiji d.o.o. idr.

Za tematsko področje je izpeljan cilj:

3.1. Ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja (spodbujen bo razvoj inovativnih pristopov in modernih praks za izboljšanje ali ohranjanje stanja narave in okolja ter izvedene bodo aktivnosti ozaveščanja o pomenu varovanja okolja in sobivanja z naravo ter prilagajanja podnebnim spremembam).

Obenem bodo vsi predstavljeni cilji in ukrepi vplivali na izvedbo določenih projektov, ki se bodo izvajali tudi v urbanih območjih LAS SSD, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vrnsko in Tabor. Spodbujane bodo skupnostne oblike za aktivno izboljšanje stanja okolja, podpore ustanavljanju nizko-ogljicnih skupnosti na področju turističnih kooperativ, izobraževanja in usposabljanja za dvig ozaveščenosti prebivalstva in ustvarjanje zelenih delovnih mest.

Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin (TP4)

V okviru tematskega področja 4 – večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin je na podlagi analize stanja lokalnih potreb identificirano, da se na območju zadevnih šestih občin kaže **problematika, da ni skrbi za aktivacijo in vključitev ranljivih skupin** ter je tako identificirana **potreba po večji vključenosti ranljivih skupin v družbo** (potreba 4 glede na predhodno poglavje). Identificirane priložnosti za povečanje družbene povezanosti in socialne vključenosti vseh skupin prebivalstva, se odražajo na naslednjih področjih:

- mladi do 30 let:
 - aktivacija mladih brez zaposlitve,
 - aktivacija deležnikov v povezavi z institucionalnim okoljem v navezavi na obstoječo socialno infrastrukturo na lokalni in regionalni ravni za namen povečanja socialne vključenosti,
 - programi integracije, intervencijsko delo z mladimi, programi vključevanja in izobraževanja za odvisnike, medgeneracijski programi,
 - zdrav razvoj otrok in mladine, idr.,
- starejši od 50 let:
 - aktivacija deležnikov v povezavi z institucionalnim okoljem v navezavi na obstoječo socialno infrastrukturo na lokalni in regionalni ravni za namen povečanja socialne vključenosti,
 - ustvarjanje inovativnih partnerstev za oblikovanje mreže storitev za starostnike in spodbujanje ukrepov aktivnega staranja, vključitev v družbeno življenje oz. socialna aktivacija, vseživljenjsko izobraževanje, aktivno preživljanje starosti,
 - povečanje bralne, digitalne pismenosti, poslovni jezik,
 - medgeneracijski programi, socialno podjetništvo, idr.,
- osebe brez izobrazbe:
 - aktivacija oseb brez izobrazbe ali z nizko stopnjo izobrazbe,
 - aktivacija deležnikov v povezavi z institucionalnim okoljem v navezavi na obstoječo socialno infrastrukturo na lokalni in regionalni ravni za namen povečanja socialne vključenosti,
 - povečanje dostopnosti do storitev na lokalni ravni in odpravljanje revščine,
 - spodbujanje zdravega in aktivnega življenjskega sloga,
 - brezposelne ženske izključene brez aktivnega družbenega življenja,
 - prekvalifikacija in pridobitev novih znanj za ponovno aktivacijo,
 - programi integracije, povečanje bralne, digitalne pismenosti, poslovni jezik,
 - socialno podjetništvo, idr.

Na teh področjih se torej kažejo možnosti za izvajanje novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin in programov izobraževanj in usposabljanj za ranljive skupine. Na območju so najbolj problematično zastopane naslednje ranljive skupine: mladi do 30 let, starejši od 50 let, osebe brez izobrazbe. Za tematsko področje je izpeljan cilj:

4.1. Spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti (razviti, izvedeni in promovirano bodo programi aktivnega vključevanja ranljivih socialnih skupin v družbo ter spodbujena bo medgeneracijska solidarnost in sodelovanje preko aktivnosti izobraževanja/usposabljanja, krepitev sodelovanja z institucionalnim okoljem za povečanje socialne vključenosti).

Obenem bodo vsi predstavljeni cilji in ukrepi vplivali na izvedbo določenih projektov, ki se bodo izvajali tudi v urbanih območjih LAS SSD in bodo v celoti financirani s sredstvi ESRR. Spodbujanje aktivnosti na področju javnih storitev v splošnem interesu s prenosom na podjetniško upravljanje. Za delo z mladimi, starostniki, ženskami in gibalno oviranimi bo potrebno ustanoviti inovativna partnerstva za medgeneracijske kooperative in spodbujanje deinstitucionalizacije. Podprte bodo tudi aktivnosti, ki bodo zmanjšale tveganje za nastajanje revščine in povečanje kakovosti življenja v urbanih območjih, kot so

spodbujanje zdravega in aktivnega življenjskega sloga pri ranljivih skupinah s spodbujanjem programov socialnega vključevanja in povečanjem dostopa za vse do ključnih objektov, storitev in informacij.

8. Opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije

Ob pripravi SLR šestih občin je bila preverjena usklajenost razvojnih potreb območja glede na cilje krovnih strateških in programskih dokumentov za programsko obdobje 2014-2020. SLR je skladna:

- z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020, saj SLR upošteva vsa določila uredbenega okvira in podpornih dokumentov,
- z 9. tematskim ciljem Partnerskega sporazuma med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020, saj bodo skozi ukrepe spodbujeni projekti, ki bodo spodbujali socialno vključevanje na podeželju; poleg tega je SLR usklajena s celotnim pristopom k teritorialnemu razvoju, in sicer z izvajanjem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, saj bodo projekti izbrani skozi ukrepe osredotočeni na izpolnjevanje ciljev identificiranih iz analize stanja in potreb lokalnih območij,
- s 5. težiščem ukrepanja Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020, saj bodo skozi ukrepe spodbujeni projekti, ki bodo zagotavljali vzpostavitev novih delovnih mest, povezanih s skrbjo za okolje in naravo, za realizacijo pa se bo poiskalo tudi projekte, ki bodo zagotavljali skladen in vzdržen razvoj podeželja z izkoristkom lokalnih endogenih potencialov območja; projekti izpeljani skozi ukrepe prispevajo tudi k 6. prednostni nalogi 5. člena Uredbe 1305/2013/EU oz. k ciljem 6. člena Uredbe CLLD, saj so v SLR načrtovane aktivnosti za spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine ali kakršnikoli diskriminaciji in gospodarskega razvoja podeželskih območij s poudarkom na področjih: zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik, gospodarski razvoj območij, pospeševanju lokalnega razvoja podeželskih območij, spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanju in razvoju malih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest, ohranjanje narave, varstva okolja, kulturne dediščine, kulturne krajine in njenih elementov ipd.,
- s 5. prednostno naložbo v okviru 9. prednostne osi Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, saj bodo skozi ukrepe spodbujeni tisti projekti, ki so bili identificirani kot potrebni za realizacijo skozi analizo stanja in druge aktivnosti v povezavi oblikovanja razvojne vizije, ciljev in ukrepov združenega zadevnega območja; projekti izpeljani skozi ukrepe za doseg ciljev SLR območja občin prispevajo tudi k 4. prednostni naložbi unije,
- z Regionalnim razvojnim programom Savinjske regije za obdobje 2014-2020 (usklajenost s cilji, razvojnimi področji, vizijo),
- z Območnim razvojnim programom SSD 2014-2020 (usklajenost z razvojnimi usmeritvami, s prioritetskimi razvojnimi področji),
- s Strategijo razvoja Občine Žalec za 2014-2020 (usklajenost s prioritetami, cilji razvoja),
- s Strategijo razvoja turizma v Občini Žalec 2012-2018 (usklajenost z razvojnimi usmeritvami turizma v Občini Žalec, z vizijo razvoja, cilji razvoja turizma v Občini Žalec),
- z odloki prostorskih načrtov občin (usklajenosti s strateškimi deli, s prostorskimi načrti, s strategijami prostorskega razvoja),
- z načrti razvojnih programov občin (projekti občin so umeščeni v NRP).

V SLR so vključeni vidiki vseh horizontalnih ciljev Evropske unije:

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: V okviru problemskega področja Negativni vplivi na naravo in okolje je predviden cilj Ohranjanje in izboljšanje stanje narave in okolja. Znotraj ukrepa bodo spodbujeni ukrepi v Spodbujanje razvoja inovativnih pristopov za ohranjanje in izboljšanje stanje narave in okolja in Izvajanje aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam, izvedene bodo tudi operacije ozaveščanja o podnebnih spremembah in prilagajanju nanje.

Okolje: V okviru problemskega področja Negativni vplivi na naravo in okolje se predvidevajo ozaveščevalne, obveščevalne pa tudi promocijske operacije skrbi za okolje, zmanjševanje onesnaževanja okoljskih elementov in za sonaravno raba endogenih potencialov. Posreden učinek operacij bo tudi vzdrževanje naravnih pogojev za ohranitev živalskih in rastlinskih vrst.

Inovacije: Ukrepi načrtovani v okviru SLR se bodo v sklopu vseh štirih tematskih področij zavzemali za inovativne pristope, s čimer bo imel prihodnji lokalni razvoj omogočeno hitrejšo rast in razvoj oz. umestitev bolj primerljivo ostalim lokalnim območjem v Sloveniji. Inovativnost bo izkazana skozi: oblikovanje partnerstev, izvajanje aktivnosti, izvajanje poslovnih modelov, določanje kazalnikov, učinkov in rezultatov ipd.

Operacije, izvedene v okviru SLR, bodo omogočile razvoj struktur in dejavnosti, v katere se bodo lahko enakovredno vključevali vsi zainteresirani, ne glede na versko, etično ali rasno pripadnost. Pri

kakršnihkoli odločitvah ali delu se bo upoštevalo enakost med spoloma in vključevanje oseb s posebnimi potrebami oz. enakimi možnostmi za vse.

9. Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov

SLR LAS SSD je pripravljena za obdobje 2014-2020 in je skladna z umeritvami oz. cilji:

- Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020,
- Partnerskim sporazumom med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020,
- Programom razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020,
- Operativnim programom za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020,
- Regionalnim razvojnim programom Savinjske regije za obdobje 2014-2020,
- in drugimi območnimi in lokalnimi strateškimi in programskimi dokumenti, ki so potrjeni in veljajo za regijo oz. občine za obdobje 2014-2020.

Na podlagi identificiranih potreb, ki izhajajo iz analize stanja in SWOT analize in ki prispevajo k uresničevanju Strategije Evropa 2020 in posameznih skladov, iz katerih se financira SLR so določeni glavni cilji.

Preglednica 21: Določitev glavnih ciljev po tematskih področjih glede na prepoznano problematiko

TP	Potrebe/problematika	Glavni cilji
TP 1:	Pomanjkanje delovnih mest	1.1. Spodbujanje podjetniške aktivnosti
		1.2. Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu
		1.3. Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo
TP 2:	Ni infrastrukturnih pogojev	2.1. Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje višje kakovosti življenja
		2.2. Nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja
TP 3:	Negativni vplivi na naravo in okolje	3.1. Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja
TP 4:	Ni skrbi za aktivacijo in vključitev ranljivih skupin	4.1. Spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice, vključitev javnosti, udeležbe na dogodkih ministrstev, glede na prejete projektne predloge, 2014, 2015.

Opomba: TP = tematsko področje.

TP 1: Pomanjkanje delovnih mest - Glavni cilj: 1.1. Spodbujanje podjetniške aktivnosti:

Opremljeni cilj izhaja iz potrebe po zagotovitvi razvitega podjetništva, obrtništva, družinskega podjetništva, razvitega razvojnega podpornega okolja za podjetništvo in delovanje institucij, razvitega kmetijstva, ekološkega kmetijstva, gozdarstva, pivovarstva, hmeljarstva, zeliščarstva, sadjarstva, čebelarstva, itd. V sklopu Glavnega cilja 1.1. je predviden nastanek 1 novega delovnega mesta do 31.12.2023, financiranega iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo cilj usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

TP 1: Pomanjkanje delovnih mest - Glavni cilj: 1.2. Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu:

Cilj je določen na podlagi prisotnosti želja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu (npr. skupna blagovna znamka, skupna spletna prodaja, skupna promocija, možnosti povezovanja samooskrbe in lokalne pridelave, itd.). Iz navedenega bi lahko nastale številne koristi, kot so vzpostavitev pogojev za ohranitev ali povečanje delovnih mest in s tem zmanjšanje trenda povečanja brezposelnosti in delovne neaktivnosti na območju LAS SSD. V sklopu Glavnega cilja 1.2. je predvidenih 4 vzpostavljenih inovativnih razvojnih partnerstev za skupne aktivnosti do 31.12.2023, financiranih iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo cilj usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

TP 1: Pomanjkanje delovnih mest - Glavni cilj: 1.3. Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo:

Cilj je določen na podlagi potrebe po izvedbi programov izobraževanja in usposabljanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo (npr. izobraževanja za izkoristek naravnih danosti, izobraževanje na področju kmetijstva, izobraževanje v podjetništvu, izobraževanje brezposelnih, digitalna pismenost, poslovni jezik, organizacija dela, socialno podjetništvo, itd.). V sklopu Glavnega cilja 1.3. sta predvidena 2 izvedena programa usposabljanj in izobraževanj do 31.12.2023, financiranih iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo cilj usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vrnsko in Tabor.

Tematsko področje »Ustvarjanje delovnih mest« bo financirano iz ESRR sklada. Gre za ukrep spodbujanje podjetniških aktivnosti na podeželju, spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu in usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo. V okviru tega ukrepa se pričakuje podpora aktivnostim za povečanje podjetnosti, ustvarjalnosti in inovativnosti ter aktivnosti, ki bodo prispevale k ustvarjanju pogojev za izvajanje podjetniških iniciativ.

TP 2: Ni infrastrukturnih pogojev - Glavni cilj: 2.1. Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje višje kakovosti življenja:

Predvidevajo se manjše infrastrukturne naložbe (vaška, trška ali mestna infrastruktura, rekreacijska infrastruktura, kulturna infrastruktura, dediščinska infrastruktura, komunalna infrastruktura, namakalna infrastruktura, itd.), ki bodo omogočale kvalitetnejše življenje in preskrbljenost z vzpostavljeno osnovno infrastrukturo primerljivo drugim regijam. V sklopu Glavnega cilja 2.1. je predvidenih 7 zaključenih operacij vlaganj v ustrezno infrastrukturo (socialno, kulturno, rekreacijsko, komunalno, vaško) do 31.12.2023, financiranih iz EKSRP sklada.

TP 2: Ni infrastrukturnih pogojev - Glavni cilj: 2.2. Nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja:

Cilj je določen na podlagi potrebe po zagotovitvi ustrezne vsebine za obstoječe in novozgrajene objekte (povezovanje/dopolnjevanje različne infrastrukture, itd.). Tako se načrtuje razvoj, izvajanje in promoviranje novih programov za dvig kakovosti življenja predmetnega območja LAS SSD, v povezavi z obstoječo in novo vzpostavljeno infrastrukturo.

TP 3: Negativni vplivi na naravo in okolje - Glavni cilj 3.1. Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja:

V sklopu predmetnega cilja so predvideni inovativni pristopi na področju ohranjanja in izboljšanja stanja narave in okolja, ki se bodo kazali skozi dosego cilja ohranjanja naravnih in kulturnih danosti, preprečevanja onesnaženosti okolja, zatiranje bolezni/škodljivcev, zdravo in kakovostno kmetijstvo, ohranjanje avtohtonega in tradicionalnega kmetijstva, ohranjanje avtohtonih živalskih in rastlinskih vrst, sanacija črnih odlagališč odpadkov, varčevanja z energijo, povečanja odgovornosti do okolja in uvajanja obnovljivih virov. V sklopu Glavnega cilja 3.1. so predvidene 3 zaključene operacije za ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja do 31.12.2023, financiranih iz EKSRP sklada. V sklopu izvajanja aktivnosti ozaveščanja o pomenu varovanja okolja in sobivanja z naravo se izkazuje potreba po ohranjanju naravnih in kulturnih danosti, preprečevanju onesnaženosti okolja, varčevanja z energijo, povečanja odgovornosti do okolja in uvajanja obnovljivih virov. V sklopu tega predvidena 1 zaključena operacija za prilagajanje podnebnim spremembam do 31.12.2023, financirani iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo cilj usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vrnsko in Tabor.

TP 4: Ni skrbi za aktivacijo in vključitev ranljivih skupin - Glavni cilj 4.1. Spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti:

V sklopu predmetnega cilja je predvideno, da se v obdobju do leta 2020 načrtuje izvedba aktivnosti novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo (npr. programi za mlade do 30 let, starejše od 50 let, brezposelne, osebe s posebnimi potrebami, itd.). V sklopu Glavnega cilja 4.1. so predvideni 4 zaključeni novi programi aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo do 31.12.2023, financirani iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo cilj usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vrnsko in Tabor.

Tematsko področje »Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin« bo financirano iz ESRR sklada. Gre za ukrep spodbujanja družbene povezanosti in socialne vključenosti. V okviru tega ukrepa se pričakuje podpora aktivnostim, ki bodo prispevale k aktivaciji deležnikov v povezavi z institucionalnim

okoljem v navezavi na obstoječo socialno infrastrukturo na lokalni in regionalni ravni za namen povečanja socialne vključenosti.

Opis inovativnega značaja je vključen v SLR. **Inovativnost** je eno od osnovnih načel SLR LAS SSD. SLR ima inovativen značaj saj bo LAS SSD podpiral aktivnosti, ki ustvarjajo pogoje za razvoj novih proizvodov, tehnoloških postopkov, praks, storitev in podobno, ki na območju LAS predstavljajo novost.

»Zeleno zlato danes in jutri.«

Za določitev glavnih ciljev je bila **upoštevana intervencijska logika**, saj so bili za določitev glavnih ciljev pred tem preučene in opredeljene naslednje tematike:

- problematika območja, problemsko področje, problemi in težave,
- potrebe prebivalstva, akterjev na gospodarskem in kmetijskem področju, akterji drugih organizacij, potrebe obiskovalcev oz. turistov,
- razvojna vizija (ujemanje),
- preveritev trajnosti,
- vključitev inovativnosti,
- ocena okoljskih učinkov,
- preveritev morebitnega možnega dvojnega financiranja in izključitev takšnih ukrepov, ipd.

Sledila je **faza oblikovanja, določitve in opredelitve hierarhije glavnih ciljev**, ki so jasni in merljivi, upoštevani so bili različni aspekti:

- analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS SSD,
- analize stanja glede na Območni razvojni program SSD 2014-2020,
- mnenja širše javnosti z udeležbe na delavnicah,
- zaključki iz SWOT analize,
- izkušnje in prakse iz izvajanja razvoja lokalnega območja iz finančne perspektive 2007-2013,
- mnenja strokovnih in drugih organizacij, ki so se vključile v novi LAS SSD ipd.

Na podlagi določitve glavnih ciljev po tematskih področjih glede na prepoznano problematiko, smo izdelali hierarhijo ciljev, in sicer:

Preglednica 22: Določitev glavnih ciljev po tematskih področjih glede na prepoznano problematiko

TP	Potrebe/problematika	Glavni cilji	Finančni okvir
TP 2:	Ni infrastrukturnih pogojev	2.1. Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje višje kakovosti življenja	427.188,04
TP 3:	Negativni vplivi na naravo in okolje	3.1. Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja	336.175,52
TP 1:	Pomanjkanje delovnih mest	1.2. Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu	360.075,04
TP 4:	Ni skrbi za aktivacijo in vključitev ranljivih skupin	4.1. Spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti	189.263,19
TP 2:	Ni infrastrukturnih pogojev	2.2. Nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja	123.207,86
TP 1:	Pomanjkanje delovnih mest	1.3. Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo	60.000,00
TP 1:	Pomanjkanje delovnih mest	1.1. Spodbujanje podjetniške aktivnosti	57.259,74
/	SKUPAJ (EKSRP + ESRR)		1.553.169,39

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice, vključitev javnosti, udeležbe na dogodkih ministrstev, glede na prejete projektne predloge, 2014, 2015. Dodana porazdeljena sredstva ESRR.

Opomba: TP = tematsko področje.

Najvišje finančno rangiran cilj je 2.1. Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje višje kakovosti življenja, ki spada pod tematsko področje 2 in znaša 427.188,04 EUR. V celoti se bo financiral iz EKSRP.

Drugi najvišje finančno rangiran cilj je 1.2. Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu, ki spada pod tematsko področje 1 in znaša **360.075,04 EUR**. V celoti se bo financiral iz ESRR.

Naslednji finančno rangiran cilj je 3.1. Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja, ki spada pod tematsko področje 3, znaša **336.175,79 EUR** in bo financiran iz dveh skladov (EKSRP in ESRR), in sicer:

- Ukrep: Spodbujanje razvoja inovativnih pristopov za ohranjanje in izboljšanje stanje narave in okolja, v vrednosti **120.715,79 EUR** iz EKSRP sklada;
- Ukrep: Izvajanje aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam, v vrednosti **215.460,00 EUR** iz ESRR sklada.

Četrty najvišje finančno rangiran cilj je 4.1. Spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti, ki spada pod tematsko področje 4 in znaša **189.263,19 EUR**. V celoti se bo financiral iz ESRR. Vsebinsko in finančno bo cilj usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

Peti najvišje finančno rangiran cilj je 2.2. Nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja, ki spada pod tematsko področje 2 in znaša **123.207,86 EUR**. V celoti se bo financiral iz EKSRP.

Naslednji finančno rangiran cilj je 1.3. Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo, ki spada pod tematsko področje 1 in znaša **60.000,00 EUR**. V celoti se bo financiral iz ESRR. Vsebinsko in finančno bo cilj usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

Zadnji oz. najnižje finančno rangiran cilj je 1.1. Spodbujanje podjetniške aktivnosti, ki spada pod tematsko področje 1 in znaša **57.259,74 EUR**. V celoti se bo financiral iz ESRR. Vsebinsko in finančno bo cilj usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

Operacije, ki se bodo izvajale s sklopu tematskega področja 3 »Varstvo okolja in ohranjanje narave« bodo pozitivno vplivale na okolje, saj bodo s svojimi ukrepi zmanjševale negativne vplive na okolje. Ukrepi, ki se bodo izvajali v sklopu predmetnega tematskega področja so zatiranje bolezni/škodljivcev, zdravo in kakovostno kmetijstvo, ohranjanje avtohtonega in tradicionalnega kmetijstva, ohranjanje avtohtonih živalskih in rastlinskih vrst, sanacija črnih odlagališč odpadkov, preprečevanje onesnaženosti okolja, varčevanje z energijo, povečanje odgovornosti do okolja in uvajanje obnovljivih virov, itd. Operacije v sklopu ostalih tematskih področij ne bodo imele negativnih vplivov na okolje.

Preglednica 23: Prikaz identificiranih potreb, ukrepov, ciljev in kazalnikov

Potrebe / Pomanjkljivosti	Ukrepi	Cilji	Kazalniki
Pomanjkanje delovnih mest	Spodbujanje dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest	Spodbujanje podjetniške aktivnosti	Število ustvarjenih delovnih mest
	Oblikovanje inovativnih razvojnih mrež lokalnih deležnikov za skupne aktivnosti na trgu	Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu	Število vzpostavljenih inovativnih razvojnih partnerstev za skupne aktivnosti
	Krepitev znanj z usposabljanjem in izobraževanjem akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo	Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo	Število izvedenih programov usposabljanj in izobraževanj
Ni infrastrukturnih pogojev	Spodbujanje vlaganj v zagotovitev ustrezne infrastrukture	Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje višje kakovosti življenja	Število operacij vlaganj v ustrezno infrastrukturo

	Razvoj, izvajanje in promoviranje programov za dvig kakovosti življenja	Nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja	Število izvedenih programov za doseganje višje kakovosti življenja
Negativni vplivi na naravo in okolje	Spodbujanje razvoja inovativnih pristopov za ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja	Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja	Število operacij za ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja
	Izvajanje aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam.		Število operacij za prilagajanje podnebnim spremembam
Ni skrbi za aktivacijo in vključitev ranljivih skupin	Razvoj, izvajanje in promoviranje programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo	Spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti	Število novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice, vključitev javnosti, udeležbe na dogodkih ministrstev, glede na prejete projektne predloge, 2014, 2015.

V sklopu kazalnika »Število ustvarjenih delovnih mest« je predviden nastanek 1 novega delovnega mesta do 31.12.2023, financiranega iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo kazalnik usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

V sklopu kazalnika »Število vzpostavljenih inovativnih razvojnih partnerstev za skupne aktivnosti« je predviden nastanek 4 novih inovativnih razvojnih partnerstev za skupne aktivnosti do 31.12.2023, financiranih iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo kazalnik usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

V sklopu kazalnika »Število izvedenih programov usposabljanj in izobraževanj« sta predvidena 2 izvedena programa usposabljanj in izobraževanj do 31.12.2023, financirana iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo kazalnik usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

V sklopu kazalnika »Število operacij vlaganj v ustrezno infrastrukturo« je predvidenih 7 operacij vlaganj v ustrezno infrastrukturo do 31.12.2023, financirani iz EKSRP sklada.

V sklopu kazalnika »Število izvedenih programov za doseganje višje kakovosti življenja« so predvideni 4 izvedeni programi za doseganje višje kakovosti življenja do 31.12.2023, financirani iz EKSRP sklada.

V sklopu kazalnika »Število operacij za ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja« so predvidene 3 operacije za ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja do 31.12.2023, financirane iz EKSRP sklada.

V sklopu kazalnika »Število operacij za prilagajanje podnebnim spremembam« je predvidena 1 operacija za prilagajanje podnebnim spremembam do 31.12.2023, financirani iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo kazalnik usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

V sklopu kazalnika »Število novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo« so predvideni 4 novi programi aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo do 31.12.2023, financirani iz ESRR sklada. Vsebinsko in finančno bo kazalnik usmerjen na urbana območja, ki so: Žalec, Polzela, Prebold, Šempeter, Braslovče, Griže/Migojnice, Petrovče, Vransko in Tabor.

V nadaljnjih korakih so bili na podlagi glavnih ciljev določeni/določene:

- **kazalniki** z izhodišnimi in načrtovanimi vrednostmi, z mejniki in predvidenimi rezultati (upoštevano je bilo, da so kazalniki merljivi, stroškovno in časovno dosegljivi, pomembni za uresničevanje SLR),
- **ukrepi** (upoštevano je bilo, da so usmerjeni k uresničevanju razvojne vizije in da s predvidenimi aktivnostmi odgovarjajo na uresničevanje vsaj enega sklada – EKSRP ali ESRR),
- **primerni skladi** (EKSRP in ESRR) za izvajanje posameznega ukrepa,

- **finančni okvir** glede na posamezen ukrep (skupaj in po letih izvajanja),
- **časovno izvajanje** posameznega ukrepa (opredelitev znotraj obdobja 2016-2020),
- **ciljne vrednosti kazalnikov** glede na presečne datume (31. 12. 2018 in 31. 12. 2023),
- **odgovornost za izvajanje posameznih ukrepov** (kadrovska odgovornost, vključitev strokovnih organizacij in drugih akterjev).

Posebej opredeljujemo **dodatne kazalnike za merjenje uspešnosti**:

- število operacij vlaganj v ustrezno infrastrukturo,
- število izvedenih programov za doseganje višje kakovosti življenja,
- število operacij za prilagajanje podnebnim spremembam,
- število vzpostavljenih inovativnih razvojnih partnerstev za skupne aktivnosti,
- število izvedenih programov usposabljanj in izobraževanj,
- število operacij za ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja,
- število novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo.

Kazalniki sklada ESRR so:

- število novo ustvarjenih delovnih mest
- število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami,
- delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem,
- delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije,
- število vzpostavljenih inovativnih razvojnih partnerstev za skupne aktivnosti,
- število izvedenih programov usposabljanj in izobraževanj,
- število operacij za ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja,
- število novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo,
- število deležnikov na lokalni ravni vključenih v izvajanje projektov CLLD (načrtovana vrednost kazalnika leta 2018 je 2 in leta 2023 je 4).

Tematsko področje	Cilj	Kazalnik	Sklad	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Ustvarjanje delovnih mest	Spodbujanje podjetniške aktivnosti	Število ustvarjenih delovnih mest	EKSRP	0
			ESRR	6,75
			ESPR	0
	Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu	Število vzpostavljenih inovativnih razvojnih partnerstev za skupne aktivnosti	EKSRP	0
			ESRR	4
			ESPR	0
	Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo	Število izvedenih programov usposabljanj in izobraževanj	EKSRP	0
			ESRR	9
			ESPR	0
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
/	/	EKSRP	/	
		ESRR	/	
		ESPR	/	
Razvoj osnovnih storitev	Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje	Število operacij vlaganj v ustrezno infrastrukturo	EKSRP	7
			ESPR	0

	višje kakovosti življenja			
	Nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja	Število izvedenih programov za doseganje višje kakovosti življenja	EKSRP ESPR	4 0
	/	/	EKSRP ESPR	/ /
	/	/	EKSRP ESPR	/ /
	/	/	EKSRP ESPR	/ /
Varstvo okolja in ohranjanje narave	Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja	Število operacij za ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja	EKSRP	3
			ESRR	1
			ESPR	0
	Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja	Število operacij za prilagajanje podnebnim spremembam	EKSRP	1
			ESRR	1
			ESPR	0
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
/	/	EKSRP	/	
		ESRR	/	
		ESPR	/	
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	Spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti	Število novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo	EKSRP	0
			ESRR	4
			ESPR	0
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
/	/	EKSRP	/	
		ESRR	/	
		ESPR	/	

EKSRP:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	/	/
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	6	13
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	50 %	100 %
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	80 %	100 %

Število operacij vlaganj v ustrezno infrastrukturo	3	7
Število izvedenih programov za doseganje višje kakovosti življenja	2	4
Število operacij za ohranjanje ali izboljšanje stanja narave in okolja	1	3
/	/	/
/	/	/

ESRR:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	1	6,75
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	8	15
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	50 %	100 %
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	80 %	100 %
Število vzpostavljenih inovativnih razvojnih partnerstev za skupne aktivnosti	2	4
Število izvedenih programov usposabljanj in izobraževanj	1	9
Število operacij za prilagajanje podnebnim spremembam	1	2
Število novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo	2	4
Število deležnikov na lokalni ravni vključenih v izvajanje projektov CLLD	2	4

Število novo ustvarjenih delovnih mest vključuje tudi eno (1) delno zaposlitev, od tod 6,75. Pri številu izvedenih programov, usposabljanj in delavnic smo upoštevali število 9, ki ponazarja devet (9) operacij, katere vključujejo tovrstne aktivnosti. Dejansko število posameznih delavnic, izobraževanj, usposabljanj in produktov (pogodbeni specifični kazalniki, ki so navedeni tudi v sistemu eMA) je 129.

ESPR:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	/	/
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	/	/
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	/	/
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	/	/
/	/	/
/	/	/

10. Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR

Občine SSD (Občina Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor Vransko, Žalec) in obstoječa LAS SSD so v mesecu februarju 2015 dale pobudo za oblikovanje LAS SSD v novem programskem obdobju. Poziv za vstop oziroma članstvo v LAS SSD je bil objavljen v lokalnem časopisu Utrip in na spletni strani obstoječega upravljavca LAS SSD Razvojna agencija Savinja (v nadaljevanju: Upravljavec LAS SSD). Z objavo Uredbe CLLD v Uradnem listu so občine SSD in delujoči LAS SSD v juliju 2015 objavile Poziv za vstop v partnerstvo LAS SSD in Pristopno izjavo za članstvo LAS SSD že na novo vzpostavljeni spletni strani LAS SSD. Poziv za vstop v partnerstvo LAS SSD je/bo odprt do zaključka programskega obdobja leta 2020.

V partnerstvo v LAS SSD so povabljeni predstavniki javnih in zasebnih lokalnih socialno-ekonomskih sektorjev, s stalnim prebivališčem, sedežem ali izpostavo na območju občin Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko, Žalec in sicer iz:

- javnega sektorja (občine, javni zavodi in druge javne institucije),
- ekonomskega sektorja (podjetniki, podjetja, kmetje podjetniki in druge ekonomske institucije) ter
- zasebnega sektorja (zainteresirani posamezniki, kmetje, kmečke žene in mladi, predstavniki nevladnih organizacij in drugi predstavniki civilne družbe).

V lokalno partnerstvo se lahko vključijo tudi pravne osebe javnega prava, društva in druge pravne osebe zasebnega prava v javnem interesu, ki imajo sedež izven območja LAS SSD, vendar delujejo na območju LAS SSD.

Na osnovi prejetih pristopnih izjav za članstvo LAS SSD je bila 30. 9. 2015 sklicana Ustanovna skupščina LAS SSD, kjer so prisotni člani LAS SSD podpisali Pogodbo o ustanovitvi lokalno zasebnega partnerstva LAS SSD. Člani, ki niso bili prisotni na ustanovni skupščini so Pogodbo podpisali v prostorih Razvojne agencije Savinja oz. LAS SSD. Članstvo LAS SSD je sestavljeno iz vseh treh sektorjev javnega, ekonomskega ter zasebnega sektorja.

10.1. Aktivnosti priprave SLR

V mesecu marcu 2015 so župani občin SSD imenovali ožjo strokovno komisijo za izdelavo SLR s predstavniki strokovnih služb vseh 6 občin. Strokovno komisijo so sestavljali še predstavnik gospodarstva, predstavnik Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, predstavnik Kmetijsko gozdarske zbornice Celje, enota Žalec, predstavnik Zavoda RS za varstvo narave, OE Celje in predstavnik upravljavca LAS SSD.

Na 1. sestanku ožje strokovne komisije, ki je potekala v mesecu aprilu 2015 so bili sprejeti naslednji sklepi:

- pripravi se letak z vabilom za uvodne delavnice za pridobitev izhodišč za SLR,
- občine posredujejo letake in vabila svojim občanom,
- člani strokovne komisije SLR animirajo občane za vključitev v LAS SSD,
- delavnice se po občinah izvedejo v mesecu maju 2015 oz. še v prvem tednu junija 2015.

V skladu s sklepi so bili v občinah SSD s pošto poslani letaki z vabilom na delavnice na 11.813 naslovov z namenom pridobitve projektnih predlogov, kot izhodišč za pripravo SLR ter vključitve v lokalno partnerstvo LAS SSD. Javnost je bila obveščena tudi preko facebooka (1.800 ljudi), spletnih strani občin, lokalnega časopisa Polzelan (1.500 ljudi) in osebno (250 oseb). Skladno s tem so bile na območju LAS SSD izvedene naslednje delavnice namenjene celotni javnosti v:

- KS Galicija in KS Ponikva, 6. 5. 2015,
- KS Šempeter in KS Vrbje in KS Griže, 13. 5. 2015 MS Žalec in KS Gotovlje, 20. 5. 2015,
- KS Levec, KS Petrovče in KS Liboje, 27. 5. 2015,
- občini Braslovče, 19. 5. 2015
- občini Tabor, 21. 5. 2015,
- občini Prebold, 25. 5. 2015,
- občini Vransko, 3. 6. 2015,
- občini Polzela, 4. 6. 2015,
- Mlekarni Celeia, Arja vas, 10. 7. 2015,
- Dvorani Prebold, 19. 1. 2016.

Skupno število udeležencev na delavnicah je bilo 268. Na delavnicah je bila udeležencem uvodoma predstavljena Uredba CLLD, seznanitev z vzpostavitvijo lokalnega partnerstva LAS SSD, predstavljena so jim bila tematska področja ukrepanja glede na Uredbo CLLD in rezultati LAS SSD v programskem obdobju 2007-2013. Na osnovi uvodne predstavitve je vsak udeleženec dobil besedo in povedal svoje stališče glede razvoja LAS SSD, ki ga vidi do leta 2020.

Z animacijo udeležencev na delavnicah smo dobili osnovna izhodišča za pripravo SWOT analize območja, določitev glavnih ciljev ter določitev hierarhije tematskih področij ukrepanja. Tekom delavnice, kot prej in kasneje, smo pridobivali tudi projektne predloge, kjer je širša javnost izrazila potrebe in želje za razvoj območja LAS SSD za prihodnji razvoj do leta 2020.

Poziv za oddajo projektnih predlogov je bil odprt tudi še po izvedenih delavnicah oz. do konca leta 2015. Projektni predlogi so bili od širše javnosti pridobljeni tudi na osnovi osebnih razgovorov, po elektronski pošti in navadi pošti. Za pripravo SLR smo od javnosti pridobili 88 projektnih predlogov.

Strokovna delovna ekipa za pripravo SLR je v nadaljevanju nadgradila SWOT analizo na osnovi zaključkov delavnic, analize problemov območja LAS SSD ter pridobljenih projektnih idej. Na podlagi izhodiščnih informacij pridobljenih s strani širše javnosti (delavnice, razgovori, prejeti projektni predlogi, izkušnje iz preteklega obdobja, strokovnega mnenja zunanjega izvajalca, ki je bil z mesecem novembrom 2015 izbran – JHP projektne rešitve d.o.o.) je strokovna delovna ekipa določila hierarhijo tematskih področij ukrepanja in določila glavne cilje za kasnejšo izpeljavo ukrepov.

V zaključni fazi priprave SLR, dne 19. 1. 2016, smo z moderatorsko tehniko glasovanja na zadnji delavnici za pripravo SLR, s širšo javnostjo območja skupaj določili finančno razporeditev sredstev med tematska področja ukrepanja in določili ukrepe za cilje, ki so bili izpeljani in nadgrajeni v predhodnem postopku priprave SLR. Na zadnji delavnici je bilo udeleženih 45 udeležencev.

Strokovna komisija za izdelavo SLR v sestavi strokovnih služb vseh občin LAS SSD sestavljena iz predstavnika gospodarstva, predstavnika Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, predstavnika Kmetijsko gozdarske zbornice Celje, enota Žalec, predstavnika Zavoda RS za varstvo narave, OE Celje in predstavnika upravljavca LAS SSD, je poleg širše javnosti za izdelavo analize območja in pripravo SLR vključila še druge strokovne institucije kot so Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije, Urad Žalec, Center za socialno delo Žalec, Društvo za pomoč in samopomoč ŽELVA EUREKA Žalec, Ekoci – Eko civilna iniciativa Slovenije.

S celotnim postopkom priprave SLR je uresničeno načelo oz. pristop »od spodaj navzgor«, saj so bili cilji in ukrepi za dosego le - teh oblikovani na osnovi pobud in predlogov, ki izhajajo iz potreb lokalnega okolja. Pri izdelavi SLR se je vseskozi prizadevalo za medsektorsko in partnersko sodelovanje.

11. Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti

V akcijskem načrtu je prikazana povezava prenosa ciljev v ukrepe, določene so strokovne organizacije in drugi lokalni akterji za izvajanje ukrepov. Poleg navedenega se vključi časovno opredelitev aktivnosti na letni ravni, upošteva tudi načrtovanega finančnega okvirja za izvedbo posameznih ukrepov.

V nadaljevanju so po tematskih področjih in nadalje po ukrepih predstavljeni:

- **glavni cilji,**
- **ukrepi s ciljnimi vrednostmi,**
- **odgovornosti za izvajanje ukrepov,**
- **časovni okvir,**
- **finančni okvir,**
- **skladi, iz kjer bo vir financiranja,**
- **geografsko področje glede na sklade.**

Na koncu so predstavljene tudi **operacije, ki predvidevajo sodelovanje med LAS-i.**

Vse identificirane priložnosti (pa tudi druge, dodatne) za zmanjševanje problematik glede na vsa štiri tematska področja iz poglavja 7. *Podroben opis tematskih področij ukrepanja*, bodo upoštevana pri oblikovanju ukrepov za izvajanje javnih razpisov.

11.1. Tematsko področje 1 – Ustvarjanje delovnih mest

V okviru tematskega področja 1 so določeni trije cilji s po enim ukrepom:

cilj 1.1.:	Spodbujanje podjetniške aktivnosti:
ukrep 1.1.1.:	Spodbujanje dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest,
cilj 1.2.:	Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu:
ukrep 1.2.1.:	Oblikovanje inovativnih razvojnih mrež lokalnih deležnikov za skupne aktivnosti na trgu,
cilj 1.3.:	Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo:
ukrep 1.3.1.:	Krepitev znanj z usposabljanjem in izobraževanjem akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo.

Ukrepi so določeni kot aktivnost doseganja, uresničevanja glavnih ciljev. Za ukrepe je predpostavljeno, da se bodo izvajali skozi objavo posameznih javnih razpisov, kjer se bo z razpisnimi pogoji opredelilo pogoje in omejitve za prijavo prijaviteljev projektov oz. operacij.

Z izvajanjem ukrepa **1.1.1.: Spodbujanje dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest**, se pričakuje, da bodo na objavljen javni razpis prijavljeni projekti, katerih eden od glavnih učinkov bo ohranjanje ali ustvarjanje delovnih mest. Prednostno bodo spodbujeni projekti, ki bodo vzpostavljali nova delovna mesta.

Pri določanju odgovornosti za izvajanje ukrepa se je iskalo strokovne partnerje, ki imajo izkušnje ali znanja z izvajanjem podobnih ukrepov in nato tudi spremljanja izvedenih projektov, te organizacije so: Center za socialno delo (CSD Žalec), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zavod CE (KGZS Zavod CE), Razvojna agencija Savinjske regije (RASR), Razvojna agencija Savinja (RA Savinja), Zbornica zasebnega gospodarstva Žalec (OOZ Žalec), UPI Ljudska univerza Žalec, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS). Zavod za zaposlovanje, OE Celje, se kljub povabilu ni odločil za članstvo LAS SSD, bodo pa aktivno sodelovali pri izvajanju SLR.

Izvajanje ukrepa se predvideva od leta 2018 do 2020, kar je skladno tudi z načrtovanjem finančnega okvira ukrepa in doseganjem mejnikov na dan 31. 12. 2023.

Načrtovano je, da bo do prvega mejnika (31. 12. 2018) ustvarjeno 1 novo delovno mesto.

Predvidena razpoložljiva sredstva za ukrep 1.1.1.: Spodbujanje dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest, znašajo: **57.259,74 EUR**, kar predstavlja **3,69 %** vseh sredstev za ukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost.

Ukrep bo v celoti financiran iz ESRR, torej bodo upravičena območja urbana območja, ki so Žalec (medobčinsko središče), Polzela, Prebold, Šempeter, Petrovče, Griže/Migojnice, Braslovče, Vransko in Tabor.

Z izvajanjem ukrepa **1.2.1.: Oblikovanje inovativnih razvojnih mrež lokalnih deležnikov za skupne aktivnosti na trgu**, se pričakuje, da bodo na objavljen javni razpis prijavljeni projekti, katerih eden od glavnih učinkov bo oblikovanje mrež lokalnih akterjev za skupne aktivnosti. Prednostno bodo spodbujeni projekti, ki bodo imeli širok nabor različnih partnerjev (poudarek na strokovnih partnerjih), katerih učinki bodo inovativni, bodo olajševali trženje, skupno promocijo, skupen nastop na trgu, skupne aktivnosti ipd. in bodo omogočali široko in celovito rast in razvoj območja.

Pri določanju odgovornosti za izvajanje ukrepa se je iskalo strokovne partnerje, ki imajo izkušnje ali znanja z izvajanjem podobnih ukrepov in nato tudi spremljanja izvedenih projektov, te organizacije so: Razvojna agencija Savinjske regije (RASR), Razvojna agencija Savinja (RA Savinja), Zbornica zasebnega gospodarstva Žalec (OOZ Žalec), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zavod CE (KGZS Zavod CE).

Izvajanje ukrepa se predvideva znotraj obdobja od leta 2018 do leta 2020, kar je skladno tudi z načrtovanjem finančnega okvira ukrepa in doseganjem mejnikov na dan 31. 12. 2018 in na dan 31. 12. 2023.

Načrtovano je, da bosta do prvega mejnika (31. 12. 2018) vzpostavljeni 2 partnerstvi za skupne aktivnosti, do konca izvajanja SLR (do 31. 12. 2023) pa še dodatni 2 partnerstvi za skupne aktivnosti, skupaj 4 vzpostavljena partnerstva za skupne aktivnosti.

Predvidena razpoložljiva sredstva za ukrep 1.2.1.: Oblikovanje inovativnih razvojnih mrež lokalnih deležnikov za skupne aktivnosti na trgu, znašajo: **360.075,04 EUR**, kar predstavlja **23,18 %** vseh sredstev za ukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost.

Ukrep bo v celoti financiran iz ESRR, torej bodo upravičena območja urbana območja, ki so: Žalec (medobčinsko središče), Polzela, Prebold, Šempeter, Petrovče, Griže/Migojnice, Braslovče, Vransko in Tabor.

Z izvajanjem ukrepa **1.3.1.: Krepitev znanj z usposabljanjem in izobraževanjem akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo**, se pričakuje, da bodo na objavljen javni razpis prijavljeni projekti, katerih eden od glavnih učinkov bo priprava in izvedba programov usposabljanj in izobraževanj. Prednostno bodo spodbujeni projekti, katerih programi bodo udeležencem omogočali pridobitev formalnih oblik izobrazbe (npr. nacionalna poklicna kvalifikacija) in krepitev neformalnih kompetenc prebivalstva, ki bodo udeležencem omogočali lažjo pridobitev zaposlitvenih priložnosti, lažji obstoj na trgu podjetništva in kmetijstva ipd.

Pri določanju odgovornosti za izvajanje ukrepa se je iskalo strokovne partnerje, ki imajo izkušnje ali znanja z izvajanjem podobnih ukrepov in nato tudi spremljanja izvedenih projektov, te organizacije so: UPI Ljudska univerza Žalec, Zbornica zasebnega gospodarstva Žalec (OOZ Žalec), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zavod CE (KGZS Zavod CE), Medobčinska splošna knjižnica Žalec, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS).

Izvajanje ukrepa se predvideva znotraj obdobja od leta 2018 do leta 2023, kar je skladno tudi z načrtovanjem finančnega okvira ukrepa in doseganja mejnikov na dan 31. 12. 2018 in na dan 31. 12. 2023.

Načrtovano je, da bo do prvega mejnika (31. 12. 2018) izveden 1 programa usposabljanj in izobraževanj akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo, do konca izvajanja SLR (do 31. 12. 2023) pa še dodatno 1 program usposabljanj in izobraževanj akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo, skupaj 2 izvedena programa usposabljanj in izobraževanj akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo.

Predvidena razpoložljiva sredstva za ukrep 1.3.1.: Krepitev znanj z usposabljanjem in izobraževanjem akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo, znašajo: **60.000,00 EUR**, kar predstavlja **3,86 %** vseh sredstev za ukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost.

Ukrep bo v celoti financiran iz ESRR, torej bodo upravičena območja urbana območja, ki so: Žalec (medobčinsko središče), Polzela, Prebold, Šempeter, Petrovče, Griže/Migojnice, Braslovče, Vransko in Tabor.

Pri aktivnostih projektov izvajanja vseh treh ukrepov (1.1.1., 1.2.1. ali 1.3.1.) se pričakuje tudi druge aktivnosti, učinke, ki bodo vodili v doseg drugih posrednih kazalnikov (tudi drugih tematskih področij), kot so:

- povečan obisk obiskovalcev in turistov,
- oživiljena tradicija območja,
- izobraženi in usposobljeni akterji,
- utrjevanje imidža blagovnih znamk in destinacije,
- oblikovana nova partnerstva,
- izvedene promocijske aktivnosti,
- nabavljena oprema, opremljeni prostori ali urejeni objekti/območja,
- izboljšano okolje in narava,
- izdelani prototipi,
- vzpostavljene nove storitve in programi,
- ipd.

11.2. Tematsko področje 2 - Razvoj osnovnih storitev

V okviru tematskega področja 2 sta določena dva cilja s po enim ukrepom:

cilj 2.1.:	Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje višje kakovosti življenja:
ukrep 2.1.1.:	Spodbujanje vlaganj v zagotovitev ustrezne infrastrukture,
cilj 2.2.:	Nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja:
ukrep: 2.2.1.:	Razvoj, izvajanje in promoviranje programov za dvig kakovosti življenja.

Ukrepi so določeni kot aktivnost doseganja, uresničevanja glavnih ciljev. Za ukrepe je predpostavljeno, da se bodo izvajali skozi objavo posameznih javnih razpisov, kjer se bo z razpisnimi pogoji opredelilo pogoje in omejitve za prijavo prijaviteljev projektov oz. operacij.

Z izvajanjem ukrepa **2.1.1.: Spodbujanje vlaganj v zagotovitev ustrezne infrastrukture**, se pričakuje, da bodo na objavljen javni razpis prijavljeni projekti, katerih eden od glavnih učinkov bo izgradnja ali ureditev infrastrukture (oprema, prostori, območja). Prednostno bodo spodbujeni projekti, ki bodo zagotavljali osnovno infrastrukturo za izboljšanje kakovosti življenja občanov in/ali bodo omogočali razvoj gospodarskih in drugih dejavnosti na podeželju.

Pri določanju odgovornosti za izvajanje ukrepa so identificirani lokalni akterji, ki jih sestavljajo fizične in pravne osebe.

Izvajanje ukrepa se predvideva znotraj obdobja od leta 2018 do leta 2023, kar je skladno tudi z načrtovanjem finančnega okvira ukrepa in doseganja mejnikov na dan 31. 12. 2023.

Načrtovano je, da bo izvedeno 7 operacij vlaganj v ustrezno infrastrukturo, do konca izvajanja SLR (do 31. 12. 2023).

Predvidena razpoložljiva sredstva za ukrep 2.1.1.: Spodbujanje vlaganj v zagotovitev ustrezne infrastrukture kot pogoj za kakovostno življenje in razvitost območja primerljivega drugim regijam, znašajo: **427.188,04 EUR**, kar predstavlja **27,50 %** vseh sredstev za ukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost.

Ukrep bo v celoti financiran iz EKSRP, torej je upravičeno celotno območje LAS SSD.

Z izvajanjem ukrepa **2.2.1.: Razvoj, izvajanje in promoviranje programov za dvig kakovosti življenja**, se pričakuje, da bodo na objavljen javni razpis prijavljeni projekti, katerih eden od glavnih učinkov bo realizacija »mehkih« aktivnosti oz. programov na področju infrastrukture za dvig kakovosti življenja na območju. Prednostno bodo spodbujeni projekti, ki bodo zagotavljali izvedbo programov za

izboljšanje kakovosti življenja občanov in/ali bodo omogočali pogoje za razvoj gospodarskih in drugih dejavnosti na podeželju.

Pri določanju odgovornosti za izvajanje ukrepa so identificirani lokalni akterji, ki jih sestavljajo fizične in pravne osebe.

Izvajanje ukrepa se predvideva znotraj obdobja od leta 2018 do leta 2023, kar je skladno tudi z načrtovanjem finančnega okvira ukrepa in doseganja mejnikov na dan 31. 12. 2023.

Načrtovano je, da bodo do konca izvajanja SLR (do 31. 12. 2023) izvedene 4 operacije vlaganj v ustrezno infrastrukturo.

Predvidena razpoložljiva sredstva za ukrep 2.2.1.: Razvoj, izvajanje in promoviranje programov za dvig kakovosti življenja, znašajo **123.207,86 EUR**, kar predstavlja **7,93 %** vseh sredstev za ukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost.

Ukrep bo v celoti financiran iz EKSRP, torej je upravičeno celotno območje LAS SSD.

Pri aktivnostih projektov izvajanja obeh dveh ukrepov (2.2.1. in 2.2.2) se pričakuje tudi druge aktivnosti, učinke, ki bodo vodile v doseg drugih posrednih kazalnikov (tudi drugih tematskih področij), kot so:

- povečan obisk obiskovalcev in turistov,
- vpliv na ustvarjanje delovnih mest,
- oživiljena tradicija območja,
- izobraženi in usposobljeni akterji,
- oblikovane nove blagovne znamke,
- oblikovana nova partnerstva,
- izvedene promocijske aktivnosti,
- vzpostavljene nove storitve in programi,
- ipd.

11.3. Tematsko področje 3 - Varstvo okolja in ohranjanje narave

V okviru tematskega področja 3 je določen en cilj z dvema ukrepoma:

cilj 3.1.:	Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja
ukrep 3.1.1:	Spodbujanje razvoja inovativnih pristopov za ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja,
ukrep 3.1.2:	Izvajanje aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam.

Ukrepi so določeni kot aktivnost doseganja, uresničevanja glavnih ciljev. Za ukrepe je predpostavljeno, da se bodo izvajali skozi objavo posameznih javnih razpisov, kjer se bo z razpisnimi pogoji opredelilo pogoje in omejitve za prijavo prijaviteljev projektov oz. operacij.

Z izvajanjem ukrepa **3.1.1.: Ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja**, se pričakuje, da bodo na objavljen javni razpis prijavljeni projekti, katerih eden od glavnih učinkov bo spodbujanje operacij za izboljšanje ali ohranjanje stanja narave in okolja. Prednostno bodo spodbujeni projekti, ki bodo predvidevali aktivnosti izboljšanja stanja narave in okolja. Spodbujene bodo dejavnosti naravovarstva, kmetijstva, gozdarstva na način premakulture, biodinamika, zeliščarstvo, razvojne priložnosti ohranjanja narave in varstva okolja, naravnih danosti, komunalna infrastruktura, biološke čistilne naprave, namakalna infrastruktura, družbeno odgovorno gospodarjenje z okoljem, kmetijstvo in gastronomija, fitoremediacija zemljin, sanacija kmetijskih zemljišč, naravna in kulturna dediščina in skrb za naravo in okolje, naravne habitate, upravljanje varovanih območij ipd.

Pri določanju odgovornosti za izvajanje ukrepa se je iskalo strokovne partnerje, ki imajo izkušnje ali znanja z izvajanjem podobnih ukrepov in nato tudi spremljanja izvedenih projektov, te organizacije so: Zavod za gozdove Slovenije, OE Celje, lokalne skupnosti, organizacije, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zavod CE (KGZS Zavod CE), Zavod Republike Slovenije za varstvo narave Celje (ZRSVN Celje), Razvojna agencija Savinjske regije (RASR), EKOCI-EKO Civilna iniciativa Slovenije, Lovska družina Gozdnik-Griže, Planinsko društvo Žalec, RA Savinja, EKO Gea, BIJO d.o.o., Nivo Eko, dejavnosti v ekologiji d.o.o.

Izvajanje ukrepa se predvideva znotraj obdobja od leta 2018 do leta 2023, skladno z načrtovanjem finančnega okvira ukrepa in doseganja mejnikov na dan 31. 12. 2023.

Načrtovano je, da bodo do konca izvajanja SLR (do 31. 12. 2023) izvedene 4 operacije za izboljšanje ali ohranjanje stanja narave in okolja.

Predvidena razpoložljiva sredstva za ukrep 3.1.1.: Spodbujanje razvoja inovativnih pristopov za ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja, znašajo: **120.715,52 EUR**, kar predstavlja **7,77 %** vseh sredstev za ukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost.

Ukrep bo v celoti financiran iz sklada EKSRP, torej na celotnem območju Spodnje Savinjske doline.

Z izvajanjem ukrepa **3.1.2: Izvajanje aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam** se pričakuje, da bodo na objavljen javni razpis prijavljeni projekti, katerih eden od glavnih učinkov bo ozaveščanje prebivalstva in drugih akterjev glede pomena varovanja okolja in sobivanja z naravo ter prilagajanja na podnebne spremembe. Prednostno bodo spodbujeni projekti, katerih aktivnosti bodo vplivale na povečanje pripravljenosti akterjev na možne podnebne spremembe na območju in prilagajanje nanje, poudarki bodo tudi na aktivnostih ozaveščanja o pomenu varovanja okolja in sobivanja z naravo.

Pri določanju odgovornosti za izvajanje ukrepa se je iskalo strokovne partnerje, ki imajo izkušnje ali znanja z izvajanjem podobnih ukrepov in nato tudi spremljanja izvedenih projektov, te organizacije so: Zavod za gozdove Slovenije, OE Celje, lokalne skupnosti, organizacije, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije - SSD (KGZS SSD), Zavod Republike Slovenije za varstvo narave Celje (ZRSVN Celje), Razvojna agencija Savinjske regije (RASR), EKOCI-EKO Civilna iniciativa Slovenije, Lovska družina Gozdnik-Griže, Planinsko društvo Žalec, RA Savinja, EKO Gea, BIJO d.o.o., Nivo Eko, dejavnosti v ekologiji d.o.o.

Izvajanje ukrepa se predvideva znotraj obdobja od leta 2018 do leta 2023, kar je skladno z načrtovanjem finančnega okvira ukrepa in doseganja mejnikov na dan 31. 12. 2023.

Načrtovano je, da bosta izvedeni 2 operaciji za prilagajanje podnebnim spremembam, do konca izvajanja SLR (do 31. 12. 2023).

Predvidena razpoložljiva sredstva za ukrep 3.1.2.: Izvajanje aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam, znašajo: **215.460,00 €**, kar predstavlja **13,87 %** vseh sredstev za ukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost.

Ukrep bo v celoti financiran iz ESRR, torej bodo upravičena območja urbana območja, ki so: Žalec (medobčinsko središče), Polzela, Prebold, Šempeter, Petrovče, Griže/Migojnice, Braslovče, Vransko in Tabor.

Pri aktivnostih projektov izvajanja obeh ukrepov (3.1.1., 3.1.2.) se pričakuje tudi druge aktivnosti, učinke, ki bodo vodili v dosego drugih posrednih kazalnikov (tudi drugih tematskih področij), kot so:

- povečan obisk obiskovalcev in turistov,
- vpliv na ustvarjanje delovnih mest,
- izobraženi in usposobljeni akterji,
- oblikovane nove blagovne znamke,
- oblikovana nova partnerstva,
- izvedene promocijske aktivnosti,
- nabavljena oprema, opremljeni prostori ali urejeni objekti/območja,
- izboljšano okolje in narava,
- vzpostavljene nove storitve in programi, ipd.

11.4. Tematsko področje 4 - Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

V okviru tematskega področja 4 je določen en cilj z enim ukrepom:

cilj 4.1.:	Spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti,
ukrep 4.1.1:	Razvoj, izvajanje in promoviranje programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo.

Ukrepi so določeni kot aktivnost doseganja, uresničevanja glavnih ciljev. Za ukrepe je predpostavljeno, da se bodo izvajali skozi objavo posameznih javnih razpisov, kjer se bo z razpisnimi pogoji opredelilo pogoje in omejitve za prijavo prijaviteljev projektov oz. operacij.

Z izvajanjem ukrepa **4.1.1.: Razvoj, izvajanje in promoviranje programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo**, se pričakuje, da bodo na objavljen javni razpis prijavljeni projekti, katerih eden od glavnih učinkov bo oblikovanje novih programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin (mladi do 30 let, starejši od 50 let, osebe brez izobrazbe). Prednostno bodo spodbujeni projekti, ki bodo predvidevali aktivnosti za aktivno vključevanje prepoznanih ranljivih skupin v socialno oz. družbeno življenje.

Pri določanju odgovornosti za izvajanje ukrepa se je iskalo strokovne partnerje, ki imajo izkušnje ali znanja z izvajanjem podobnih ukrepov in nato tudi spremljanja izvedenih projektov, te organizacije so: Center za socialno delo Žalec (CSD Žalec), Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko, Medobčinska splošna knjižnica Žalec, UPI Ljudska univerza Žalec, Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec (ZKŠT Žalec), Društvo podeželskih žena občine Žalec, organizacije.

Izvajanje ukrepa se predvideva znotraj obdobja od leta 2018 do leta 2023, kar je skladno tudi z načrtovanjem finančnega okvira ukrepa in doseganja mejnikov na dan 31. 12. 2023.

Načrtovano je, da bosta do prvega mejnika (31. 12. 2018) izvedena 2 nova programa aktivnega vključevanja ranljivih skupin, do konca izvajanja SLR (do 31. 12. 2023) pa še dodatna 2 programa aktivnega vključevanja ranljivih skupin, skupaj 4 programi aktivnega vključevanja ranljivih skupin.

Predvidena razpoložljiva sredstva za ukrep 4.1.1.: Razvoj, izvajanje in promoviranje programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo, znašajo: **189.263,19 EUR**, kar predstavlja **12,19 %** vseh sredstev za ukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost.

Ukrep bo v celoti financiran iz ESRR, torej bodo upravičena območja urbana območja, ki so: Žalec (medobčinsko središče), Polzela, Prebold, Šempeter, Petrovče, Griže/Migojnice, Braslovče, Vransko in Tabor.

Pri aktivnostih projektov izvajanja ukrep (4.1.1.) se pričakuje tudi druge aktivnosti, učinke, ki bodo vodili v doseg drugih posrednih kazalnikov (tudi drugih tematskih področij), kot so:

- povečan obisk obiskovalcev in turistov,
- vpliv na ustvarjanje delovnih mest,
- izobraženi in usposobljeni akterji,
- oblikovana nova partnerstva,
- izvedene promocijske aktivnosti,
- nabavljena oprema, opremljeni prostori ali urejeni objekti/območja,
- vzpostavljene nove storitve in programi, ipd.

Operacije, ki bodo financirane iz EKSRP zavzemajo celotno upravičeno območje LAS SSD.

Operacije, ki bodo financirane iz ESRR, se bodo izvedle na vseh območjih zadevnih šestih občin Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec. Znotraj območja zadevnih šestih občin se nahaja medobčinsko središče Žalec ter naslednja urbana območja: Polzela, Prebold, Šempeter, Petrovče, Griže/Migojnice, Braslovče, Vransko in Tabor.

Podukrep Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja LAS SSD

Za območje zadevnih šestih občin se načrtujejo tudi aktivnosti sodelovanja LAS SSD. Predvideno je le izvajanje operacij iz sklada EKSRP, operacije iz sklada ESRR niso predvidene.

Dejavnosti sodelovanja, ki se bodo financirale iz naslova EKSRP, bodo izbrane na podlagi javnega poziva, ki ga bo pripravil MKGP. Izbor operacij, ki bodo predmet sofinanciranja bo izvedla ARSKTRP na podlagi opredeljenih meril za izbor operacij. V celotnem programskem obdobju je za dejavnosti sodelovanja v okviru EKSRP rezerviranih 4.000.000,00 EUR, pri čemer najvišja stopnja sofinanciranja na operacijo znaša 85 %.

Iz sklada EKSRP je bilo v fazi priprave SLR identificiranih 11 projektov za sodelovanje med LAS-i, katerih aktivnosti izhajajo iz analize stanja, analize potreb, SWOT analize in drugih analiz na podlagi

izvedenih animacijskih delavnic vključevanja javnosti v postopek in pripravo SLR. Pobude se izkazujejo glede na naslednja tematska področja.

Preglednica 24: Pregled prejetih pobud Sodelovanja LAS SSD glede na projektne predloge

Tematsko področje s tematiko projektnih predlogov	Št. pobud Sodelovanja LAS SSD	Delež pobud Sodelovanja LAS SSD
TP 1 - Ustvarjanje delovnih mest - /	0	0,00 %
TP 2 - Razvoj osnovnih storitev - programska oprema za upravljanje LAS SSD,	1	9,09 %
TP 3 - Varstvo okolja in ohranjanje narave - geopark posavske gube, - integralni turistični produkt zeliščarske dediščine, - model izobraževanja vodnikov za interpretacijo narave, - obuditev Kavke, avtohtone trte območja Črešnjic, Žič in Konjiškega območja, - lokalna samooskrba, - razvoj rečnega in objezerskega turizma, - gozd, priložnost za podjetništvo, - podpora razvoju čebelarstva	8	72,73 %
TP 4 - Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin - vseživljenjsko učenje, - dostopni turizem za vse,	2	18,18 %
Skupaj	11	100,00 %

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice, vključitev javnosti, udeležbe na dogodkih ministrstev, glede na prejete projektne predloge, 2014, 2015.

Opomba: TP = tematsko področje.

Dopustne bodo tudi identifikacije novih oz. dodatnih idej projektov za sodelovanje LAS SSD do zaključka razpisovanja finančnih sredstev iz dodatne finančne kvote EKSRP.

Ukrep	Odgovornost za izvajanje	Sklad	Časovna opredelitev izvajanja (2016-2020)	Načrtovana sredstva (EU + SLO) (v EUR)
Spodbujanje dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest	CSD (Žalec), KGZS Zavod CE, RASR, RA Savinja, ZZG – OOO Žalec, UPI Ljudska univerza Žalec, IHPS	EKSRP	/	/
		ESRR	2018 – 2020	57.259,74
		ESPR	/	/
Oblikovanje inovativnih razvojnih mrež lokalnih deležnikov za skupne aktivnosti na trgu	RASR, RA Savinja, ZZG – OOO Žalec, KGZS Zavod CE	EKSRP	/	/
		ESRR	2018 – 2020	360.075,04
		ESPR	/	/
Krepitev znanj z usposabljanjem in izobraževanjem akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo	UPI Ljudska univerza Žalec, ZZG – OOO Žalec, KGZS Zavod CE, Medobčinska splošna knjižnica Žalec, IHPS	EKSRP	/	/
		ESRR	2018 – 2020	60.000,00
		ESPR	/	/
Spodbujanje vlaganj v zagotovitev ustrezne infrastrukture	lokalni akterji (fizične in pravne osebe)	EKSRP	2018 – 2020	427.188,04
		ESRR	/	/
		ESPR	/	/
Razvoj, izvajanje in promoviranje programov za dvig kakovosti življenja	lokalni akterji (fizične in pravne osebe)	EKSRP	2018 – 2020	123.207,86
		ESRR	/	/
		ESPR	/	/

Spodbujanje razvoja inovativnih pristopov za ohranjanje in izboljšanje stanje narave in okolja	Zavod za gozdove Slovenije, OE Celje, lokalne skupnosti, organizacije, IHPS, KGZS Zavod CE, ZRSVN (Celje), RASR, EKOCI-EKO Civilna iniciativa Slovenije, LD Gozdnik-Griže, Planinsko društvo Žalec, RA Savinja, EKO Gea, BIJO d.o.o., Nivo Eko, dejavnosti v ekologiji d.o.o.	EKSRP	2018 – 2020	120.715,52
		ESRR	2018- 2020	
		ESPR	/	/
Izvajanje aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam	Zavod za gozdove Slovenije, OE Celje lokalne skupnosti, organizacije, IHPS, KGZS (SSD), ZRSVN (Celje), RASR, EKOCI-EKO Civilna iniciativa Slovenije, LD Gozdnik-Griže, Planinsko društvo Žalec, RA Savinja, EKO Gea, BIJO d.o.o., Nivo Eko, dejavnosti v ekologiji d.o.o.	EKSRP		
		ESRR	2018 – 2020	215.460,00
		ESPR	/	/
Razvoj, izvajanje in promoviranje programov aktivnega vključevanja ranljivih skupin prebivalstva v družbo	CSD (Žalec), ZKTŠ Vransko, Medobčinska splošna knjižnica Žalec, UPI Ljudska univerza Žalec, ZKŠT Žalec, Društvo podeželskih žena občine Žalec, organizacije	EKSRP	/	/
		ESRR	2018 – 2020	189.263,19
		ESPR	/	/
/	/	EKSRP	/	/
		ESRR	/	/
		ESPR	/	/
/	/	EKSRP	/	/
		ESRR	/	/
		ESPR	/	/
		ESRR	/	/
		ESPR	/	/

12. Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR

Spremljanje in vrednotenje bo v obdobju izvajanja SLR zadevnih šestih občin do leta 2020 potekalo krovno na ravni programa, za katerega bodo odgovorna ministrstva. Spremljanje in vrednotenje pa bo

potekalo tudi na ravni SLR, ki ga bo izvajala LAS SSD (samovrednotenje). Poleg obeh nivojev spremljanja in vrednotenja, bo potekalo vrednotenje po potrebi in dogovoru tudi s strani zunanjih izvajalcev.

V nadaljevanju je podan načrt vrednotenja, ki omogoča sistematično načrtovanje vrednotenja skozi celotno programsko obdobje izvajanja pristopa glede na Uredbo CLLD. Z učinkovitim spremljanjem in vrednotenjem se bo prispevalo k izboljšanju kakovosti načrtovanja ter oceni uspešnost in učinkovitost samega izvajanja SLR. Rezultati bodo podlaga za korekcijske aktivnosti.

13.1. Sprememba SLR

LAS SSD lahko enkrat letno predlaga spremembo SLR. Predlagane spremembe SLR morajo izhajati iz spremenjenih okoliščin na območju LAS SSD. Vse spremembe morajo biti ustrezno utemeljene, naveden mora biti predvideni vpliv sprememb na doseganje ciljev, zastavljenih v SLR.

13.2. Spremljanje in vrednotenje SLR

V SLR so na osnovi analize stanja in opredeljenih potreb postavljeni cilji in predvideni ukrepi, s katerimi se bo doseglo te cilje. Spremljanje in vrednotenje je zato ključnega pomena za učinkovito izvajanje SLR.

Spremljanje in vrednotenje prispeva k izboljšanju kakovosti načrtovanja ter oceni uspešnosti in učinkovitosti samega izvajanja SLR. Spremljanje je neprekinjen proces preverjanja vsebine SLR in doseganja izhodnih parametrov, ki se odvija med izvajanjem SLR z namenom, da se prilagodijo vsa morebitna odstopanja od opredeljenih operativnih ciljev. Z vrednotenjem se ugotovi v kolikšni meri je bila izvedena SLR oz. njen akcijski načrt.

LAS SSD mora biti sposobna spremljati, vrednotiti ter skrbeti za pravilno izvajanje operacij v skladu s SLR in tudi za doseganje mejnikov in ciljev operacij ter imeti pregled nad izvajanjem operacij tudi po izplačilu sredstev. LAS SSD lahko to nalogo opravi tudi v sodelovanju z zunanjim neodvisnim svetovalcem ali jo v celoti prenese na zunanjega neodvisnega izvajalca.

S spremljanjem in vrednotenjem se bo preverjalo logično povezanost med razpoložljivimi viri, potrebami, predlaganimi aktivnostmi in opredeljenimi cilji. S spremljanjem in vrednotenjem se bo ugotavljalo tudi, v kolikšni meri in na kakšen način so bila uveljavljena načela CLLD in kakšni so učinki izvajanja tega pristopa.

LAS SSD bo odgovorna za predhodno preverjanje upravičenosti stroškov, skladnost s SLR in operativnimi programi, preverjati bo morala, ali imajo nosilci operacij zmogljivosti za izvajanje operacij in zakonitost izvedenih operacij. V primeru ugotovljene prve kršitve glede izbirnih postopkov za izbor operacij za uresničevanje ciljev SLR, bo zadevni organ upravljanja od LAS SSD zahteval odpravo pomanjkljivosti. V primeru ugotovljene druge kršitve glede izbirnih postopkov za izbor operacij za uresničevanje ciljev SLR, bo zadevni organi upravljanja od LAS SSD zahteval odpravo pomanjkljivosti in znižanje finančnega okvira, določenega v odločbi o potrditvi SLR in LAS SSD za 5 %. Kadar LAS SSD postopkov glede izbirnih postopkov za izbor operacij za uresničevanje ciljev SLR na podlagi ugotovljenih nepravilnosti ne bo odpravila, se ji odvzame pravica do koriščenja sredstev iz naslova podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije. LAS SSD mora izvajati postopke za izbor operacij, izbrati operacije in jih predložiti v končno potrditev v skladu s postopki zadevnega sklada.

Evidence o projektih bodo vodene ločeno od evidenc za delovanje LAS SSD in bo zagotovljena sledljivost še vsaj 5 let po končanju projektov, kar se bo zagotavljalo s hrambo dokumentov na sedežu LAS SSD in pri končnih prejemnikih sredstev.

Za doseganje mejnikov oziroma ciljnih vrednosti kazalnikov posameznega sklada je potrebno na dan 31. 12. 2018 doseči najmanj 85 % ciljne vrednosti mejnika oz. na dan 31. 12. 2023 najmanj 85 % ciljne vrednosti kazalnika določenega v SLR.

Vsak LAS, ki bo dosegel zastavljene mejnike, je upravičen do dodatnih sredstev, ki so v okviru PRP rezervirana v okviru rezerve za uspešnost. Za pridobitev dodatnih sredstev je potrebno organe upravljanja zadevnih skladov do 31. 3. 2019 obvestiti o doseganju mejnikov in do 30. 11. 2019 pripraviti spremembo SLR.

LAS SSD bo skrbela tudi za druge naloge ob izvajanju SLR:

- preverjanje upravičencev glede morebitnega ustreznega odstopa od izvedbe operacije ali zamude roka za vložitev zahtevka za izplačilo,
- preverjanje ustreznosti javljanja in izvajanja sprememb in/ali odtujevanje predmeta podpore ali neustrezna uporaba predmeta podpore s strani upravičencev,
- ustrezna hramba dokumentacije s strani upravičencev,
- zagotavljanje razpoložljivosti za kontrolo na kraju samem in dostop do dokumentacije s strani upravičencev,
- preverjanje ustreznega informiranja in obveščanja s strani upravičencev,
- ustrezno izvajanje projektov s strani upravičencev,
- doseganje ciljev operacije s strani upravičencev (ob vsakem zahtevku (vmesnem in končnem) in po zaključku projekta/operacije).

Sistem spremljanja in vrednotenja predstavlja:

- opredeliti je potrebno teme in aktivnosti vrednotenja:
 - spremljanje glavnih ciljev, izvajanja ukrepov in kazalnikov glede na načrtovan finančni in časovni plan,
 - analiza kazalnikov, izvedenih fokusnih skupin, opravljenih anket med vodstvom LAS SSD, nosilci in partnerji operacij,
 - preverjanje določenih kazalnikov in njihove ustreznosti za vsak opredeljeni cilj, ali res merijo prispevek k doseganju ciljev in ali je možno pridobiti podatke za njihovo spremljanje; v primeru, da niso ustrezni ali merljivi, se določijo dodatni ali novi kazalniki; poleg kazalnikov učinka naj se za vsak cilj opredeli vsaj en kazalnik rezultata; kazalniki naj bodo »SMART«,
 - priprava poročila z zaključki in predlogom aktivnosti v prihodnje, ki bi izboljšale področja, na katerih je delovanje LAS SSD pomanjkljivo ali bi se ga dalo izboljšati,
- način zbiranja podatkov,
 - statistični podatki,
 - javno dostopno podatki,
 - ankete,
 - fokusne skupine,
 - vprašalnik,
- časovni okvir:
 - vsako-letna raven spremljanja in analiza ciljev in kazalnikov,
 - vsako-letna raven izbire dodatnih tem samovrednotenja glede na potrebe in možnosti,
 - dvo-letna raven spremljanja preverjanja relevantnosti ciljev, analize upravljaljskih struktur, delovanja partnerstev, ipd. (preveriti je potrebno, ali izvajanje SLR z vidika zaključenih projektov, doseženih rezultatov in kazalnikov projektov prispeva k doseganju ciljev in kaj so morebitni razlogi za neuspeh; kot metoda je predlagana izvedba fokusnih skupin ali podobne metode sodelovanja, v katero se vključijo zgoraj navedene ciljne skupine,
- človeške in finančne vire:
 - v spremljanje in vrednotenje se vključi naslednje ciljne skupine: UO LAS SSD, člani LAS SSD, občine, drugi deležniki (predstavniki gospodarstva, kmetijstva, izobraževanja na področju LAS SSD) in del vključenih v izvajanje posamičnih projektov,
 - LAS SSD bo v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki in izvajalci, ki so strokovno sposobni za izvedbo predmetnih aktivnosti, izvajal vrednotenja,
 - Izvedba vrednotenja se bo financirala iz sredstev »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«, ki so opredeljeni v 8. členu Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS, št. 42/2015),
- način upoštevanja priporočil vrednotenja:
 - ob izvajanju spremljanja in vrednotenja se dodatno analizira in smiselno vključi dodatne dobre prakse drugih spremljanj in vrednotenja.

Z vrednotenjem se ugotavlja: Katere spremembe so bile dosežene? Kaj je bilo dobro storjeno? Zakaj nekaj ni bilo narejeno? Kaj bi lahko storili drugače? Katere spremembe so potrebne v naslednjem obdobju?

Po izvedbi vrednotenja s strani LAS SSD v sodelovanju z zunanjimi izvajalci, ki so strokovno usposobljeni za izvedbo predmetnih aktivnosti, se bodo ugotovitve ter priporočila predala oz. predložila Upravnemu odboru LAS SSD. Upravni odbor bo na podlagi priporočil vrednotenja pripravil ukrepe za izboljšanje

rezultatov in odpravo morebitnih nepravilnosti. Glede na rezultate vrednotenja se bodo po potrebi predlagale spremembe SLR.

LAS SSD bo prioriteto skozi celotno obdobje vrednotil izvajanje SLR in to s pomočjo preverjanja izvajanja letnih načrtov LAS SSD in vseh operacij v izvajanju.

Vrednotenje se bo izvajalo za doseg naslednjih ciljev:

- nabiranje znanja in izkušenj (kaj in kako so se člani LAS SSD naučili in na kakšen način so to uporabili),
- izboljšanje izvajanja (na kakšen način so podane ugotovitve in priporočila),
- rezultati vrednotenja so pomembni pri pripravi SLR v naslednjem programskem obdobju ter
- obveščanje javnosti (za prikaz učinkovitosti porabe javnih sredstev in uspešnosti izvajanja SLR).

Sprotno vrednotenje se bo izvajalo med izvajanjem vsakega projekta z vmesnimi poročili najmanj dvakrat letno, lahko pa tudi z občasnimi prevedbami na terenu in ob zaključku vsakega projekta.

Končno vrednotenje se bo izvajalo ob zaključku vsakega projekta, ob zaključku vsakega leta in ob zaključku programskega obdobja.

LAS SSD bo za izvedbo pregleda uspešnosti s strani zadevnega organa upravljanja letno poročal (informacije in ocene iz letnih poročil) o:

- doseganju mejnikov na dan 31. 12. 2018 (predložitev do 31. 3. 2019),
- doseganju ciljnih vrednosti kazalnikov na podlagi odobrenih operacij leta 2022 (predložitev v letu 2022, upošteva se letno poročilo za leto 2022).

Če LAS SSD na dan 31. 12. 2018 ne bo dosegal najmanj 50 % vrednosti posameznega mejnika, se finančni okvir, določen v odločbi o potrditvi SLR in LAS SSD, zniža za 5 %.

Če se s pregledom letnega poročila, leta 2022 ugotovi, da LAS SSD z odobrenimi operacijami ne dosega najmanj 50 % ciljnih vrednosti kazalnikov, določenih v SLR, se zaustavi izplačilo sredstev iz naslova podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije. Če bo LAS SSD kršil to določbo, se ob prvem zahtevku za izplačilo iz naslova podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije izplača le 50 % zaprosenega zneska, 50 % pa je za LAS SSD izgubljenih.

V primeru potrebne dopolnitve SLR, mora LAS SSD le-to posredovati do 30. 11. 2019 oz. jo predložiti v letu 2022.

Pri pregledu doseganja uspešnosti mejnikov se bodo preverili naslednji mejniki:

- število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami,
- delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije v primerjavi z določenim finančnim okvirjem,
- delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije,
- število novo ustvarjenih delovnih mest,
- ter drugi specifični mejniki/kazalniki, ki so po posameznih skladih določeni v poglavju 7. *Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov.*

Preglednica 25: Zbir pomembnih aktivnosti in datumov za ustrezno izvajanje SLR

Aktivnost/Leto	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Priprava in potrditev SLR	✓							
Zbiranje, ocenjevanje in izbor projektov	✓	✓	✓	✓	✓			
Izvajanje projektov	✓	✓	✓	✓	✓			
Poročanje o napredku	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Finančno vsebinsko in	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

spremljanje projektov								
Letna poročila in vnos doseženih rezultatov v informacijski sistem zadevnega sklada (doseganje ciljev SLR, izpolnjevanju obveznosti za preteklo leto)		Do 31.3.2017	Do 31.3.2018	Do 31.3.2019	Do 31.3.2020	Do 31.3.2021	Do 31.3.2022	Do 31.3.2023
Letna poročila (doseganje mejnikov/kazalnikov)				Na dan 31.12.2018 do 31.3.2019				
Dopolnitev SLR (v primeru pridobitve dodatnih sredstev iz rezerve za uspešnost)				Do 30.11.2019			V letu 2022	
Spremembe SLR	✓	✓	✓	✓	✓			
Letni načrt za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«	Do vložitve prvega zahtevka za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije« oz. do 31.12.2016	Do 31.12.2017	Do 31.12.2018	Do 31.12.2019	Do 31.12.2020	Do 31.12.2021	Do 31.12.2022	Do 31.3.2023
Vrednotenje	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

13. Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje

13.1. Vzpostavitev LAS SSD

LAS SSD povezuje območje občin Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec. Ustanovljena je bila 30. 9. 2015, ko so se akterji lokalnega razvoja z območja, ki so na podlagi javnega poziva podali interes za povezovanje v LAS SSD, s partnersko pogodbo zavezali k skupnemu prizadevanju za lokalni razvoj območja. LAS SSD je javno – zasebno pogodbeno partnerstvo, ki ga sestavljajo občine, javni zavodi, izobraževalne ustanove, podjetja, kmetije, društva in posamezniki. Osnovni dokument LAS SSD je Pogodba o ustanovitvi in delovanju LAS.

Vodilni partner LAS SSD, ki bo skrbel za vodenje LAS SSD in izvajanje SLR, je Razvojna agencija Savinja. Vodilnega partnerja je izbral Upravni odbor LAS SSD in ga je za to nalogo potrdila tudi Skupščina LAS SSD. LAS SSD objavlja svoje dokumente na spletni strani <http://www.las-ssd.si/>, vzpostavljen ima e-naslov za sprejem varne pošte las.ssd@poslovna.posta.si in odprt transakcijski račun za vse denarne transakcije LAS SSD.

Člani LAS SSD so na ustanovni skupščini, ki je potekala 30. 9. 2015 v Žalcu, odločali o izvedbeni strukturi in procesih - volitvah organov LAS SSD (predsednik, podpredsednik, upravni odbor, nadzorni odbor) in podpisali pogodbo o ustanovitvi lokalno zasebnega partnerstva, ki opredeljuje: članstvo v LAS SSD, organe LAS SSD, vodilnega partnerja, javnost dela, financiranje LAS SSD, splošne in končne določbe.

Člani LAS SSD so že sodelovali pri pripravi SLR, v izvedbeni fazi pa bodo sodelovali tudi pri spreminjanju in izvajanju SLR.

13.2. Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS SSD

Na osnovi 11. člena 14. alineje Uredbe CLLD je Lokalno partnerstvo LAS SSD na ustanovni skupščini LAS SSD, ki je potekala, dne 30. septembra 2015 v Ekomuzeju hmeljarstva in pivovarstva v Žalcu za vodilnega partnerja z javnim glasovanjem izbralo Razvojno agencijo Savinja.

Člani LAS SSD so za vodilnega partnerja predlagali Razvojno agencijo Savinja, ki je LAS SSD kot upravljavec vodila že v programskem obdobju 2007-2013 in ima na osnovi tega že izkušnje. Ravno tako je kadrovska, finančno in upravno sposobna voditi LAS SSD.

Naloge vodilnega partnerja so opredeljene v 4. členu Pogodbe o ustanovitvi lokalno zasebnega partnerstva LAS SSD (v nadaljevanju Pogodba) in Pogodbi z vodilnim partnerjem.

Razvojna agencija Savinja kot vodilni partner je član LAS SSD, ki zastopa LAS v upravnih in finančnih zadevah in opravlja sledeče naloge:

- organizira delovanje LAS SSD in skrbi za dokumentacijo LAS SSD,
- nudi organom LAS SSD prostorsko, logistično, administrativno in tehnično podporo, ki jo ti potrebujejo za svoje delovanje,
- informira člane LAS SSD o svojem delu,
- sodeluje pri pripravi SLR in jo promovira,
- izvaja informiranje, animacijo in motivacijo prebivalcev ter drugih subjektov in jih spodbuja k sodelovanju na javnih pozivih LAS SSD,
- upoštevajoč splošne akte LAS SSD pripravi javni poziv LAS SSD in ga objavi na spletni strani LAS SSD,
- skrbi za tekoče izvajanje postopkov izbora projektov, kar zajema tudi preverjanje upravičenosti stroškov, skladnosti s SLR in operativnimi programi,
- skrbi za krepitev lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij, vključno z izvajanjem strokovnega svetovanja in nudenja druge podpore pri pripravi, upravljanju in vodenju projektov,
- predloži izbrane projekte v potrditev ustreznemu skladu,
- informira izvajalce projektov o njihovih pravicah in obveznostih,
- posreduje vloge in zahteve za izplačila, pri čemer pred tem preveri, da so upoštevana vsa pravila glede označevanja,
- zagotavlja vse potrebne informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja SLR,
- opravlja nadzor nad izvedbo projektov in financiranjem,

- nadzoruje izvajanje SLR,
- pripravi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS SSD in ju da v sprejem Upravnemu odboru,
- zagotavlja ločen transakcijski račun za LAS SSD in ga upravlja,
- zagotavlja sprejem pošte za LAS SSD in zagotavlja varen elektronski predal za prejem elektronske pošte za LAS SSD in kvalificirano elektronsko potrdilo za oddajo vlog in zahtevkov,
- zagotavlja in upravlja spletno stran LAS SSD, na kateri se objavljajo javni pozivi LAS SSD,
- zagotavlja ločen računovodski sistem ali ustrezne računovodske kode za vse transakcije, opravljene v okviru transakcijskega računa za LAS SSD,
- zagotavlja preglednost svojega delovanja za LAS SSD ter sledljivost in nadzor nad zakonito porabo javnih sredstev,
- zagotavlja javnosti delovanja LAS SSD in opravlja dejavnosti stikov z javnostjo,
- opravlja druge naloge, določene v Pogodbi, drugih splošnih aktih LAS SSD ali v predpisih in naloge, ki se še dodatno določijo v pogodbi med LAS SSD in vodilnim partnerjem.

Druge naloge Vodilnega partnerja:

Vodilni partner zastopa LAS SSD v upravnih in finančnih zadevah ter opravlja sledeče naloge v zvezi z delovanjem LAS SSD:

- organizira delovanje LAS SSD, skrbi za dokumentacijo in arhiv LAS SSD,
- nudi organom LAS SSD prostorsko, logistično, administrativno, strokovno in tehnično podporo, ki jo ti potrebujejo za svoje delovanje,
- na svojem poslovnem naslovu gostuje poslovni naslov LAS SSD, tako da zagotavlja naslov za sprejem pošte za LAS SSD in tudi sprejema pošto za LAS SSD,
- informira člane LAS SSD o svojem delu,
- pripravi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS SSD in ju posreduje Upravnemu odboru LAS SSD v sprejem,
- pripravi letni načrt aktivnosti LAS SSD in ga posreduje Upravnemu odboru LAS SSD v sprejem,
- sodeluje pri pripravi in izvedbi prijave na razpis za izbor in potrditev LAS,
- zagotavlja in ažurno upravlja spletno stran LAS SSD, na kateri objavlja splošne akte in dokumente LAS SSD, javne pozive LAS SSD, rezultate javnih pozivov z informacijami o sofinanciranih projektih in druge informacije, namenjene večji informiranosti subjektov, ki so bili izbrani na javnih pozivih LAS SSD in
- zagotavlja javnosti delovanja LAS SSD in opravlja dejavnosti stikov z javnostjo,
- pripraviti dokumente za delovanje LAS, v katerih mora določiti člane posameznega organa iz prejšnje točke in jih javno objaviti na spletni strani LAS.

Vodilni partner opravlja sledeče naloge v zvezi s SLR:

- sodeluje pri pripravi SLR in jo promovira,
- pripravlja in distribuira promocijsko gradivo, s katerim predstavlja SLR,
- izvaja informiranje, animacijo in motivacijo prebivalcev ter drugih subjektov iz območja LAS SSD, jih spodbuja k sodelovanju na javnih pozivih LAS SSD in k drugim oblikam sodelovanja pri izvajanju SLR,
- zagotavlja informacije vsem zainteresiranim na območju LAS SSD o delovanju LAS SSD in o SLR,
- zagotavlja vse potrebne informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja SLR,
- predlaga Upravnemu odboru LAS SSD spremembo SLR, če oceni, da je to potrebno,
- do 31. marca za preteklo leto pripravi letno poročilo o izvajanju SLR, kjer navede tudi podatke o doseganju ciljev strategije in o izpolnjevanju obveznosti za preteklo leto, in ga posreduje pristojnemu skladu oziroma organu in
- pripravlja letne načrte aktivnosti za potrebe pridobivanja sredstev za delovanje LAS SSD in za animacijo in jih pravočasno posreduje pristojnemu organu oziroma skladu.

Vodilni partner opravlja sledeče naloge v zvezi z javnimi pozivi LAS SSD:

- upoštevajoč splošne akte LAS SSD in druge predpise pripravi javne pozive LAS SSD in razpisno dokumentacijo,
- objavlja javne pozive LAS SSD in razpisno dokumentacijo na spletni strani LAS SSD ter obvestilo o tem po potrebi tudi v medijih,
- skrbi za izvedbo javnih pozivov LAS SSD, za izdelavo s tem povezane dokumentacije in za nemoteno delovanje Ocenjevalne komisije in

- na javnih pozivih izbrane projekte posreduje v potrditev pristojnemu organu oziroma skladu.

Vodilni partner opravlja sledeče naloge v zvezi z izvajanjem projektov na območju LAS SSD:

- skrbi za krepitev subjektov na območju LAS SSD za razvoj in izvajanje projektov, vključno s spodbujanjem zmogljivosti njihovega upravljanja projektov, tako da jim nudi strokovno svetovanje in podporo pri pripravi, upravljanju in vodenju projektov,
- zbira projektne ideje, ki jih predlagajo člani LAS SSD in drugi subjekti iz območja LAS SSD, ter jih pomaga razvijati,
- pripravlja in vodi projekte LAS SSD povezane s sodelovanjem LAS SSD z drugimi Lokalnimi akcijskimi skupinami,
- spremlja izvajanje projektov, ki so bili izbrani na javnih pozivih LAS SSD, kar zajema tudi spremljanje mejnikov in ciljev projektov, izvajanje nadzora nad njihovo izvedbo in financiranjem,
- informira izvajalce projektov o njihovih pravicah in obveznostih, vključno z obveznostmi po zadnjem izplačilu sredstev,
- izvaja nadzor nad izvajanjem projektov pred in po izplačilu sredstev,
- zagotavlja varen elektronski predal za prejem elektronske pošte za LAS SSD in kvalificirano elektronsko potrdilo za oddajo vlog in zahtevkov,
- uredi dostop do informacijskih sistemov ustreznih skladov pred vlaganjem vlog in zahtevkov za izplačilo,
- zagotavlja posredovanje vlog in zahtevkov za izplačilo v skladu s pravili ustreznega sklada in
- pred posredovanjem zahtevkov ustreznemu skladu za povračilo stroškov preveri, če so upoštevana pravila označevanje, upravičenost stroškov in skladnost s SLR ter operativnimi programi.

Vodilni partner opravlja tudi sledeče druge naloge:

- sodeluje z drugimi Lokalnimi akcijskimi skupinami,
- sodeluje z državnimi organi, revizijskimi in nadzornimi organi,
- pripravi seznam nalog iz točke 2.9.,
- opravlja druge naloge, določene v splošnih aktih LAS SSD ali s sklepi organov LAS SSD, ki so povezane z izvajanjem nalog po Pogodbi ali z doseganjem namena LAS SSD in
- opravlja druge naloge, ki se lahko naknadno določijo z dodatkom k Pogodbi, ki postane njen sestavni del.

Vodilni partner ne sme opravljati tistih nalog za LAS SSD, s katerimi bi povzročil navzkrižje interesov. V kolikor vodilni partner ugotovi, da bi na podlagi Pogodbe moral opraviti določen posel ali dejanje, s katerim bi povzročil navzkrižje interesov, takšnega dejanja ali posla ne opravi in o tem nemudoma obvesti Predsednika LAS SSD.

Vodilni partner opravlja naloge po Pogodbi v skladu s predpisi, z navodili in smernicami financerjev LAS SSD, s skrbnostjo dobrega strokovnjaka, po pravilih stroke, po običajih in v predpisanih rokih. Vodilni partner izvaja naloge po Pogodbi v najboljšem interesu LAS SSD.

Vodilni partner nalog po Pogodbi ne bo dal v izvrševanje svojemu podizvajalcu ali tretji osebi brez vnaprejšnjega soglasja LAS SSD.

Konkretne aktivnosti vodilnega partnerja v posameznem koledarskem letu se lahko določijo z letnim načrtom aktivnosti LAS SSD, ki ga potrdi Skupščina LAS SSD, in ki je za vodilnega partnerja zavezujoč.

13.3. Opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje

Razvojno agencijo Savinja sta januarja 1998 ustanovili takratna enotna Občina Žalec in Zbornica zasebnega gospodarstva Žalec pod nazivom GIZ Podjetniški center Žalec. Danes sta v Razvojno agencijo Savinja razen prvih dveh ustanoviteljev kot ustanoviteljici vključeni še Občina Braslovče ter, kot pridruženi člani, tudi vse druge občine v SSD (občine Polzela, Prebold, Tabor in Vransko), UPI Ljudska univerza Žalec.

Povezovanje različnih partnerjev in sodelovanje na skupnih projektih omogoča Razvojni agenciji Savinja, da v okolju SSD uspešno izvaja svoje poslanstvo in sicer:

- promocija, vzpostavljanje podporne mreže, združevanja znanj in kapitala za razvoj SSD,
- koordinacija in priprava skupnih razvojnih programov in projektov,

- prepoznavanje, priprava in izvajanje razvojnih projektov s področja: človeških virov, podjetništva, razvoj podeželja, turizma, okolja in prostora,
- povečevanje zaposljivosti prebivalstva na območju občin LAS SSD,
- izvajanje podjetniških in drugih svetovalnih storitev, izvajanje usposabljanj, skladno s potrebami, interesi lokalnega okolja ter uporabnikov in
- informiranje in svetovanje za ciljne skupine obstoječih in potencialnih podjetnikov ter brezposelnih z aktualnimi informacijami, zaposlenih, ki iščejo nove izzive, inovatorjev, mladine, kmetov, društev, strokovnjakov z različnih področij, občin ter različnih institucij, ki delujejo v lokalnem, regionalnem in nacionalnem okolju.

Kadrovske kapacitete

V Razvojni agenciji Savinja je zaposlenih 7 oseb. Zaposleni delujejo na področjih razvoja podeželja, podjetništva, okolja, turizma, človeških virov in prostorskega načrtovanja. Razvojna agencija Savinja bo znotraj svoje kadrovske zasedbe imenovala 2 strokovni osebi za vodenje in koordinacijo LAS SSD, hkrati pa se bo vodilni partner zavezal, da bo skladno s programom po potrebi zagotovil še ustrezno število dodatnih notranjih sodelavcev. Za potrebe opravljanja vodstvenih nalog, se bo po potrebi, vključil še direktor vodilnega partnerja.

Finančno računovodske storitve bo za LAS SSD tako, kot v prejšnjem programskem obdobju 2007 - 2013 opravljala Renata Zupanc s.p., ki opravlja tudi računovodske storitve za Razvojno agencijo Savinja. Urejanje spletne strani za LAS SSD bo izvajal Etrust d.o.o.

LAS SSD ima ločen transakcijski račun pri Abanki Celje in ločen računovodski sistem. Vodilni partner bo zagotovil preglednost svojega delovanja in zagotovil sledljivost in nadzor nad porabo javnih sredstev.

Izkušnje in znanje

Razvojna agencija je vključena v pospeševalno mrežo Javne agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT), je vstopna točka Vse na enem mestu (VEM), opravlja storitve e-VEM, v letu od 2007 do 2014 je upravljevalec LAS SSD, od leta 2015 vodilni partner LAS SSD, ima status razvojne podporne institucije Območnega razvojnega partnerstva »Spodnje Savinjske doline« ORP SSD, letno pripravlja javni razpis »Inovacije v malem gospodarstvu« spodbujanje razvoja inovacij – Inovatorji leta SSD. Vodilni partner ima številne izkušnje z upravljanjem in koordinacijo tako mednarodnih projektov (Phare, Interreg IVC, Exchange, Kohezijski sklad, ESRR, ESS, Program LEADER, FM EGP in NFM, Evropa za državljane, EU direktorat za industrijo in podjetništvo, bilateralno sodelovanje Slovenije z državami v razvoju), kot tudi domačih projektov (JR ZZS za promocijo zdravja na delovnem mestu »Zdravju prijazno delovno okolje za zdrave, aktivne in motivirane pisarniške delavce!«, Javna agencija SPIRIT Izziv mladim...).

Finančni viri

Razvojna agencija Savinja je delno financirana s strani občin ustanoviteljic in pridruženih članov. Drugi del prihodkov pa ustvari na trgu s pridobivanjem sredstev na lokalnih, nacionalnih in Evropskih sredstev. V svojih 18 let delovanja Razvojna agencija Savinja še ni imela likvidnostnih težav, kar dokazujejo vsakoletna letna poročila posredovana na AJPEŠ in ustanoviteljem.

14. Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS

Postopek priprave SLR se je začel že z začetkom aktualne finančne perspektive 2014-2020, aktivna priprava SLR pa se je začela po Sprejemu Uredbe CLLD v juniju 2015.

V postopek priprave SLR so bili poleg širše javnosti, fizičnih in pravnih oseb območja, lokalnih akterjev in drugih strokovnih organizacij, ki so pomagale pri pripravi SLR, vključeni tudi naslednji organi na ravni zadevnih šestih občin:

- LAS SSD,
- skupščina LAS (vsi člani LAS, vodja LAS SSD: 92, predsednik Franjo Pustoslemšek),
- upravni odbor (13 članski, 6 članov iz javnega sektorja, 3 člani iz civilno/zasebnega sektorja, 4 člani iz gospodarskega sektorja), predsednik LAS SSD, Franjo Pustoslemšek - Etrust d.o.o.,
- podpredsednik LAS SSD Milan Šoštarič - fizična oseba,
- nadzorni odbor (3 članski, 1 član iz javnega sektorja, 1 član iz civilno/zasebnega sektorja in 1 član iz gospodarskega sektorja),
- ocenjevalna komisija (še ni imenovana),
- vodilni partner Razvojna agencija Savinja.

Skupščina

Skupščina je najvišji organ LAS SSD in jo sestavljajo vsi člani, ki so predstavniki javnega, ekonomskega in zasebnega sektorja. Skupščino skliče Upravni odbor glede na potrebe LAS SSD, najmanj pa enkrat letno. Upravni odbor skliče Skupščino na pisno zahtevo ene tretjine članov, vodilnega partnerja ali Nadzornega odbora. Zahteva za sklic mora vsebovati vzroke za sklic. Če Upravni odbor na podlagi zahteve ne skliče Skupščine na način, da ta zaseda v 30 dneh od prejema zahteve, lahko Skupščino skličejo člani, vodilni partner ali Nadzorni odbor, ki so sklic zahtevali. Tako sklicana Skupščina lahko odloča samo o zadevah, za katere je bila sklicana. Vabilo na Skupščino se pošlje članom LAS SSD najmanj 7 dni pred sejo na elektronski naslov, kot so ga ti sporočili LAS SSD. Skupaj z vabilom se pošlje tudi dnevni red in gradiva, potrebna za odločanje. Izjemoma se gradivo lahko predstavi šele na Skupščini, če ga iz objektivnih razlogov ni mogoče pripraviti prej. Kadar mora Skupščina zaradi interesov LAS SSD hitro odločiti, se lahko vabilo na skupščino in gradiva pošljejo tudi 3 dni pred sejo, Tako sklicana Skupščina lahko odloča samo o zadevah, za katere je bila sklicana. Skupščino vodi Predsednik, ki lahko za potrebe vodenja seje določi dodatne osebe (npr. za štetje glasov, za pripravo zapisnika, itd.). Če Skupščina ne more odločati, ker ni prisotnih vsaj polovica članov, se seja odloži za 30 minut, po poteku katerih Skupščina lahko odloča ne glede na število prisotnih članov.

Ravnovesje med sektorji v članstvu se bo vseskozi uravnavalo tako, da nobena interesna skupina ne bo imela več kot 49% glasovalnih pravic. V kolikor se bo ugotovilo, da bi se lahko struktura članstva porušila se bo poskušalo članstvo uravnovežiti tako, da se bo v partnerstvo povabilo toliko partnerjev iz posameznega sektorja, da bo članstvo spet uravnoveženo.

Za zagotovitev sklepčnosti na sejah Skupščine LAS se bo pred vsako sejo skupščine po telefonu preverjalo udeležbo na seji. Na ta način se že pred sejo dokaj gotovo ve kakšna bo udeležba, tudi glede na posamezni sektor. V kolikor udeležba iz določenega sektorja ne bi bila zadostna, se bo poskušalo to težavo odpraviti z osebnim povabilom posameznim članom. Tako se bo skušalo zagotavljati potrebno udeležbo za sklepčnost na sejah in vzdrževati uravnoveženost članstva po posamičnih sektorjih.

V kolikor po vseh zgoraj navedenih prizadevanjih, ne bi uspeli zagotoviti uravnoveženega članstva ali bi udeležba na seji skupščine ne bila uravnovežena v smislu določbe 32. člena Uredbe 1303/2013, potem bo uporabljen naslednji način za izpolnjevanje te določbe: Pri vsakem glasovanju se predhodno preveri število prisotnih članov po interesnih skupinah. Če posamezna skupina presega 49% od skupnega števila prisotnih, se njihovi glasovi pomnožijo z določenim ponderjem. Ponder ni fiksna, ampak se sproti izračuna pred vsakim glasovanjem. Velikost ponderja se določi tako da po zmnožku največja interesna skupina ne presega 49% glasov. Vedno ponderiramo glasove članov največje skupine s ponderjem manjšim od 1. Pri izvedbi glasovanja se potem preštejejo njihovi glasovi in skupno število oddanih glasov (posebej glasovi ZA in posebej PROTI) se pomnoži z vnaprej določenim ponderjem.

Pri potrjevanju operacij, ki jih bo izvajal LAS se na Skupščini zagotovi, da najmanj 50 % glasov prispevajo interesne skupine, ki niso javni sektor.

Skupščina ima naslednje naloge in pristojnosti:

- na predlog Upravnega odbora potrdi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS SSD,
- na predlog Upravnega odbora potrdi letni načrt aktivnosti,
- sodeluje pri pripravi Strategije lokalnega razvoja in jo potrdi na predlog Upravnega odbora,
- na predlog Upravnega odbora potrdi spremembe SLR,
- izmed članov LAS SSD izvoli Predsednika, nato Podpredsednika ter člane Upravnega odbora in Nadzornega odbora,
- razreši Predsednika, Podpredsednika, člane Upravnega odbora in Nadzornega odbora, če ti delujejo v nasprotju s Pogodbo, splošnimi akti LAS SSD, sklepi organov LAS SSD ali v nasprotju z nameni in interesi LAS SSD,
- razreši člana Upravnega odbora, če se ta v obdobju enega leta ne udeleži več kot polovice sej Upravnega odbora,
- na predlog članov LAS SSD izmed članov LAS SSD izbere in potrdi vodilnega partnerja,
- odloča o višini članarine,
- dokončno odloča o vseh pritožbah zoper sklepe drugih organov, ki jih prizadeti lahko vložijo v 15 dneh od kar je izvedel za sklep organa, razen o pritožbah, ki se nanašajo na javni poziv in izbor operacij,
- potrdi operacije, ki jih bo izvajal LAS in
- odloča o drugih zadevah, določenih s Pogodbo, drugimi splošnimi akti LAS SSD ali predpisi, in o najpomembnejših zadevah za LAS SSD.

Upravni odbor

Upravni odbor je organ odločanja in upravljanja ter najvišji izvršilni organ LAS SSD, ki ga sestavlja 13 članov LAS SSD, od tega:

- šest predstavnikov javnega sektorja (občin, krajevnih skupnosti, javnih zavodov, javnih agencij, javnih skladov ali drugih oseb javnega prava),
- štiri predstavniki gospodarskega sektorja (gospodarskih družb, oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost, kmetov, ki opravljajo tržno dejavnost, ali drugih pravnih oseb zasebnega prava, ustanovljenih za ustvarjanje ali delitev dobička),
- trije predstavniki civilnega/zasebnega sektorja (društev, zasebnih zavodov, ustanov in drugih nevladnih organizacij oziroma pravnih oseb zasebnega prava, ki niso ustanovljene za namene ustvarjanja ali delitve dobička, kmetov, ki ne opravljajo dejavnosti na trgu, in posameznikov).

Mandat članov Upravnega odbora je 4 leta. Noben sektor nima več kot 49% glasovalnih pravic na ravni odločanja.

Upravni odbor skliče Predsednik glede na potrebe LAS SSD. Predsednik skliče Upravni odbor na pisno zahtevo ene tretjine članov Upravnega odbora ali vodilnega partnerja. Zahteva mora vsebovati vzroke za sklic. Če predsednik na podlagi zahteve ne skliče Upravnega odbora na način, da ta zaseda v 15 dneh od prejema zahteve, lahko Upravni odbor skličejo člani Upravnega odbora ali vodilni partner, ki so sklic zahtevali. Tako sklican Upravni odbor lahko odloča samo o zadevah, za katere je sklican. Vabilo na sejo Upravnega odbora se pošlje članom Upravnega odbora najmanj 7 dni pred sejo na elektronski naslov, kot so ga ti sporočili LAS SSD. Skupaj z vabilom se pošlje tudi dnevni red in gradiva, potrebna za odločanje. Izjemoma se gradivo lahko predstavi šele na seji Upravnega odbora, če ga iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče pripraviti prej. Kadar mora Upravni odbor zaradi interesov LAS SSD hitro odločiti se lahko vabilo na sejo Upravnega odbora pošljejo tudi 3 dni pred sejo. Zaradi hitrih odločitev se seja lahko izvede tudi korespondenčno. Tako sklicane seje Upravnega odbora lahko odločajo samo o zadevah, za katere so bile sklicane. Upravni odbor vodi Predsednik.

Upravni odbor ima naslednje naloge in pristojnosti:

- skrbi za učinkovito delovanje LAS SSD, njeno plačilno sposobnost in usklajenost postopkov LAS SSD z veljavno zakonodajo, kar zajema tudi ugotavljanje in preprečevanje tveganj, ki ogrožajo delovanje LAS SSD,
- daje Predsedniku navodila za delovanje,
- sklicuje Skupščino in skrbi za izvajanje njenih sklepov,
- se glede svojih odločitev posvetuje z zainteresiranimi člani LAS SSD,
- sprejme predlog SLR ter njene spremembe in jih da v potrditev Skupščini,
- sprejme letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS SSD, ki ju pripravi vodilni partner, in ju da v potrditev Skupščini,
- sprejme letni načrt aktivnosti LAS SSD in ga po prejemu soglasja Nadzornega odbora da v potrditev Skupščini,
- sprejme odločitve, potrebne za izvajanje SLR, kar zajema tudi vzpostavitev sistema njenega spremljanja in vrednotenja,
- sprejme splošne akte LAS SSD,
- sprejme splošni akt LAS SSD v katerem opredeli način izvedbe javnih pozivov LAS SSD, pregleden, neodvisen in odprt način izbire predlogov operacij za financiranje in nepristranska merila za izbor operacij,
- imenuje člane in nadomestne člane Ocenjevalne komisije za ocenjevanje prijavljenih operacij v okviru SLR in o njih pripravijo poročilo,
- na podlagi poročila, ki ga pripravi Ocenjevalna komisija, Upravni odbor izbere in potrdi operacije za financiranje, pri sprejemu vsake odločitve Upravnega odbora o financiranju operacij se zagotovi, da najmanj 50 % glasov prispevajo interesne skupine, ki niso javni sektor.
 - obvesti skupščino LAS o izbranih operacijah,
 - predlaga operacije, ki jih bo izvajal LAS,
 - izvaja evalvacijo rezultatov izbranih operacij za financiranje,
 - določi besedilo Pogodbe z vodilnim partnerjem,
 - dokončno odloča o izključitvi člana iz LAS SSD,
 - opravlja druge naloge, določene s Pogodbo, drugimi splošnimi akti LAS SSD ali predpisi, in naloge, ki mu jih naloži Skupščina.
- odloča o pritožbah, ki se nanašajo na javni poziv in izbor operacij,

Upravni odbor lahko za izvedbo svojih nalog oblikuje delovne skupine kot načine dela. Za svoje delo je Upravni odbor odgovoren Skupščini.

Predsednik LAS SSD

Razvojna agencija Savinja je pred Ustanovno skupščino od članov, ki so oddali pristopne izjave k članstvu LAS SSD prejela kandidacijske liste s predlaganimi kandidati za organe LAS SSD. Na osnovi seznama predlaganih kandidatov za organe LAS SSD so na Ustanovni skupščini potekale tajne volitve. Na ustanovni skupščini LAS SSD, ki je potekala 30.9.2015, je bil na tajnem glasovanju za predsednika

LAS SSD izvoljen g. Franjo Pustoslemšek. Predsednik je zastopnik LAS SSD in po svoji funkciji predsednik Upravnega odbora.

Predsednik ima sledeče naloge in pristojnosti, da samostojno in neomejeno predstavlja in zastopa LAS SSD, podpisuje dokumente in listine v imenu LAS SSD, sklicuje in vodi seje Upravnega odbora LAS SSD, skrbi za izvajanje sklepov Upravnega odbora, vodi seje Skupščine LAS SSD, opravlja druge naloge, določene s Pogodbo, drugimi splošnimi akti LAS SSD ali predpisi, in naloge, ki mu jih naloži Upravni odbor ali Skupščina.

Predsednik svoje delo opravlja v skladu z navodili Skupščine in Upravnega odbora. Za svoje delo je Predsednik LAS SSD odgovoren Skupščini in Upravnemu odboru.

Podpredsednik

Na ustanovni skupščini LAS SSD 30.9.2015 je bil za podpredsednika LAS SSD izvoljen g. Milan Šoštarčič (predstavnik civilno - zasebnega sektorja) Podpredsednik opravlja naloge Predsednika in ima vse njegove pristojnosti v primeru, če je Predsednik odsoten, nedosegljiv, nezmožen za delo, če Predsedniku predčasno preneha mandat ali če ga Predsednik pooblasti za opravljanje svojih pristojnosti ali nalog. Za svoje delo je Podpredsednik odgovoren Skupščini, Upravnemu odboru in Predsedniku.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je nadzorni organ LAS SSD, ki ga sestavljajo po en predstavnik javnega sektorja, gospodarskega sektorja in civilnega/zasebnega sektorja.

Član Nadzornega odbora ne more biti član Upravnega odbora ali Ocenjevalne komisije, oseba, ki opravlja finančno-računovodske posle za LAS SSD, oseba, ki opravlja delo pri vodilnem partnerju ali druga oseba, če bi prišlo do navzkrižja interesov. Nadzorni odbor skliče predsednik Nadzornega odbora glede na potrebe LAS SSD. Predsednik Nadzornega odbora skliče Nadzorni odbor na pisno zahtevo ene tretjine članov Nadzornega odbora, Upravnega odbora ali vodilnega partnerja. Zahteva mora vsebovati vzroke za sklic in predlog sklepov. Če predsednik Nadzornega odbora na podlagi zahteve ne skliče Nadzornega odbora na način, da ta zaseda v 15 dneh od prejema zahteve, lahko Nadzorni odbor skličejo člani Nadzornega odbora, Upravni odbor ali vodilni partner, ki so sklic zahtevali. Tako sklican Nadzorni odbor lahko odloča samo o zadevah, za katere je sklican. Vabilo na sejo Nadzornega odbora se pošlje članom Nadzornega odbora najmanj 7 dni pred sejo na elektronski naslov, kot so ga ti sporočili LAS SSD. Skupaj z vabilom se pošlje tudi dnevni red in gradiva, potrebna za odločanje. Izjemoma, se gradivo lahko predstavi na seji Nadzornega odbora, kadar ga iz objektivnih razlogov ni mogoče pripraviti prej. Nadzorni odbor vodi predsednik.

Nadzorni odbor ima sledeče naloge in pristojnosti: nadzira finančno in materialno poslovanje LAS SSD, delo Predsednika, Podpredsednika in Upravnega odbora, delo vodilnega partnerja, gospodarnost poslovanja LAS SSD. Na zahtevo Predsednika ali Upravnega odbora poda oceno o pravilnosti ali gospodarnosti posameznega posla LAS SSD ali delovanja vodilnega partnerja. Najmanj enkrat letno o svojem delu poroča Skupščini. Pred sprejemom letnega poročila o delu in finančnega poročila LAS SSD, poda Skupščini svoje mnenje o obeh poročilih. Daje Upravnemu odboru soglasje k letnemu načrtu aktivnosti LAS SSD. Izmed svojih članov izvoli predsednika Nadzornega odbora. Opravlja druge naloge, določene s Pogodbo, drugimi splošnimi akti LAS SSD ali predpisi.

Člani Nadzornega odbora lahko sodelujejo na sejah Skupščine in Upravnega odbora brez pravice glasovanja. Nadzorni odbor ima pravico do vpogleda v vse listine in dokumentacijo LAS SSD. Za svoje delo je Nadzorni odbor odgovoren Skupščini.

Ocenjevalna komisija

Ocenjevalna komisija ima 3 člane in 2 nadomestna člana, ki jih imenuje Upravni odbor izmed neodvisnih strokovnjakov s področja razvoja podeželja, regionalnega razvoja, strateškega in projektnega načrtovanja in podobno. Član Ocenjevalne komisije ne more biti član Upravnega odbora ali Nadzornega odbora. Upravni odbor lahko razreši člana Ocenjevalne komisije, če ta krši Pogodbo, druge splošne akte LAS SSD, predpise ali sklepe organov LAS SSD, če deluje nestrokovno, če ne deluje neodvisno ali če deluje v nasprotju z nameni in interesi LAS SSD. Komisijo se imenuje za dobo dveh let.

Član ocenjevalne komisije se izloči iz pregledovanja in ocenjevanja prijav na javni poziv in ga nadomesti nadomestni član, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem na javni razpis ali njegovim partnerjem v operaciji, ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo navzkrižje interesov. Seje Ocenjevalne komisije sklicuje vodilni partner, vodi pa jih predsednik Ocenjevalne komisije, ki ga člani ocenjevalne komisije izvolijo izmed sebe. Za svoje delo je Ocenjevalna komisija odgovorna Upravnemu odboru. Naloga ocenjevalne komisije skupaj z Upravnim odborom in Skupščino je, da zagotavlja skladnost s SLR, ki ga vodi skupnost, pri izbiri operacij z njihovo prednostno razvrstitvijo teh operacij glede na njihov prispevek k doseganju ciljev in ciljnih vrednosti te SLR.

15. Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij

Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij se natančno določijo v Pravilniku o postopkih izvedbe javnih pozivov v LAS SSD (v nadaljevanju: Pravilnik o postopkih), ki ga potrdi Upravni odbor LAS SSD.

15.1. Pravila za delovanje LAS in ocenjevalne komisije

Upravni odbor

Upravni odbor imenuje člane ocenjevalne komisije, ki pregledujejo in ocenjujejo projektne predloge, oddane na javne pozive LAS SSD. Upravni odbor pregleda čistopis Javnega poziva in določi način in rok objave javnega poziva.

Na podlagi poročila, ki ga pripravi ocenjevalna komisija, Upravni odbor potrdi projekte za financiranje. Pri sprejemu vsake odločitve Upravnega odbora o financiranju operacij se zagotovi, da najmanj 50 % glasov prispevajo interesne skupine, ki niso javni sektor.

Upravni odbor lahko razreši člana ocenjevalne komisije, če ta krši Pogodbo, predpise ali sklepe organov, deluje nestrokovno, ne deluje neodvisno, ali če deluje v nasprotju z nameni in interesi LAS SSD. Člani upravnega odbora LAS SSD se pri svojem delu izogibajo navzkrižju interesov in se izločijo iz tistih faz odločanja, s katerimi bi do navzkrižja lahko prišlo.

Ocenjevalna komisija

Ocenjevalna komisija ima 5 članov in 2 nadomestna člana, ki jih imenuje Upravni odbor izmed neodvisnih strokovnjakov s področja razvoja podeželja, regionalnega razvoja, strateškega in projektnega načrtovanja in podobno. Član Ocenjevalne komisije ne more biti član Upravnega odbora ali Nadzornega odbora. Ocenjevalna komisija pregleduje popolnost in ustreznost prijav na javne pozive LAS SSD, jih ocenjuje ter preverja zmožljivosti predlagateljev projekta za njihovo izvedbo in o tem za Upravni odbor pripravi poročilo.

Član ocenjevalne komisije se izloči iz pregledovanja in ocenjevanja prijav na javni poziv in ga nadomesti nadomestni član, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem na javni razpis ali njegovim partnerjem v projektu, ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo navzkrižje interesov.

Seje Ocenjevalne komisije sklicuje vodilni partner, vodi pa jih predsednik Ocenjevalne komisije, ki ga člani ocenjevalne komisije izvolijo izmed sebe. Za svoje delo je Ocenjevalna komisija odgovorna Upravnemu odboru.

Vodilni partner upošteva splošne akte LAS SSD in druge predpise, pripravi javne pozive LAS SSD in razpisno dokumentacijo, objavlja javne pozive LAS SSD in razpisno dokumentacijo na spletni strani LAS SSD ter obvesti o tem po potrebi tudi v medijih, skrbi za izvedbo javnih pozivov LAS SSD, za izdelavo s tem povezane dokumentacije in za nemoteno delovanje Ocenjevalne komisije in na javnih pozivih izbrane projekte posreduje v potrditev pristojnemu organu oz. skladu. Ocenjevalna komisija in vodilni partner o ocenjevanju vlog vodita zapisnike in dokumentacijo na način, da je zagotovljena revizijska sled, tako da je mogoče kadarkoli ugotoviti celoten potek ocenjevanja. Vodilni partner nudi Ocenjevalni komisiji prostorsko, logistično, administrativno, strokovno in tehnično podporo, ki jo ta potrebuje za svoje delo.

15.2. Postopek izvedbe javnega poziva

Vodilni partner LAS SSD na svoji spletni strani in v lokalnem časopisu Utrip objavi praviloma enkrat letno do porabe sredstev javni poziv za izbor operacij skupaj z razpisno dokumentacijo in navodili. Javni pozivi bodo razpisani za vsak sklad posebej. Tematska področja in ukrepi, ki bodo razpisani v posameznem javnem pozivu, določi Upravni odbor.

Javni poziv mora vsebovati najmanj:

- naslov in sedež LAS SSD, ki objavlja javni poziv,
- predmet sofinanciranja,
- okvirno vrednost razpoložljivih sredstev za sofinanciranje,

- navedbo oblike, obsega sofinanciranja in upravičenih stroškov,
- pogoje, ki jih mora izpolnjevati prijavitelj in njegovi morebitni partnerji,
- pogoje, ki jih mora izpolnjevati predlog operacije za sofinanciranje,
- posebna pravila za sofinanciranje iz posameznega sklada,
- časovni okvir izvedbe operacije za sofinanciranje,
- obveznosti upravičencev do sofinanciranja,
- sankcije zaradi neizpolnjevanja obveznosti upravičencev do sofinanciranja,
- merila za izbiro operacij za sofinanciranje
- najnižje število točk, ki jih mora doseči prijava, da se lahko sofinancira,
- način izbora operacij, ki se bodo sofinancirale,
- rok za vložitev prijave, ki ne sme biti krajši od enega meseca od objave javnega poziva,
- način vložitve in morebitne dopolnitve prijave,
- opis postopka obravnave in ocenjevanja prijav,
- navedbo celotne razpisne dokumentacije, ki zajema najmanj obrazec za prijavo, vzorec pogodbe o sodelovanju med prijaviteljem in partnerjem, vzorec pogodbe o sofinanciranju operacije in opremo ovojnice,
- rok v katerem bodo prijavitelji obveščeni o izidu javnega poziva in
- kontaktne podatke za pridobitev dodatnih informacij o javnem pozivu.

Vodilni partner nudi fizičnim in pravnim osebam, ki želijo predlagati operacijo za sofinanciranje, dodatne informacije in pomoč pri identifikacije ukrepa in sklada, ki bi operacijo lahko financiral.

Vodilni partner nudi fizičnim in pravnim osebam, ki želijo predlagati operacijo za sofinanciranje, dodatna pojasnila v zvezi z javnim pozivom najkasneje do 3 dni pred potekom roka za prijavo. Vodilni partner sprti objavlja odgovore na prejeta vprašanja na svoji spletni strani.

Prijave, prispele na javni poziv, zbira in evidentira vodilni partner.

LAS SSD za zainteresirano javnost organizira predstavitev javnega poziva.

15.3. Postopek ocenjevanja

Postopek izbora operacij poteka v treh fazah:

Faza 1: Zbiranje predlogov operacij

Zbiranje predlogov operacij poteka na podlagi javnega poziva LAS SSD, v katerem so opredeljena tematska področja in ukrepi iz SLR, ki se z javnim pozivom podpirajo. Nalogo objave javnega poziva in sprejema vlog nosi vodilni partner. Odpiranje vlog ni javno in se izvede ob prisotnosti ocenjevalne komisije in predsednika LAS na sedežu vodilnega partnerja v roku 8 dni od zaključka javnega poziva.

Faza 2: Preveritev popolnosti in ustreznosti operacij

V okviru te faze se preveri ali operacija izpolnjuje predpisane kriterije iz javnega poziva. Preveri se ali je bil uporabljen predpisan prijavi obrazec, če vloga vsebuje vse zahtevane podatke, če se bo operacija izvajala na območju LAS SSD, če je vloga prispela v predpisanem roku, ali je prijavljena operacija v skladu z veljavno zakonodajo in ali so zanjo izdana vsa relevantna soglasja in dovoljenja. Ocenjevalna komisija v roku 8 dni od poteka roka za prijavo na javni poziv odpre prispele prijave in jih preveri z vidika izpolnjevanja splošnih pogojev, določenih v Pravilniku o postopkih. O pregledu vlog Ocenjevalna komisija pripravi poročilo za vodilnega partnerja v katerem navede: seznam prijav, ki izpolnjujejo vse splošne pogoje, seznam prijav, ki ne izpolnjujejo katerega od splošnih pogojev Pravilnika o postopkih, z navedbo kako je posamezno prijavo mogoče dopolniti in razjasniti ter v kakšnem roku, ki ne sme biti krajši od 3 dni in ne daljši od 15 dni, Vodilni partner v 3 dneh od prejetja poročila Ocenjevalne komisije pozove prijavitelja, da jo dopolni in razjasni v roku, kot ga je določila Ocenjevalna komisija; v pozivu se navede tudi obvestilo, da bo prijava zavrnjena oz. izločena iz nadaljnega postopka, če ne bo dopolnjena v roku; ocenjevalna komisija v roku 8 dni od poteka zadnjega roka za dopolnitev prijav pregleda prejete dopolnitve in o tem pripravi poročilo za vodilnega partnerja; v poročilu navede seznam prijav, ki so bile ustrezno dopolnjene in izpolnjujejo vse splošne pogoje in seznam prijav, ki niso bile ustrezno dopolnjene z obrazložitvijo katerega merila ne izpolnjujejo.

Vodilni partner na podlagi poročil Ocenjevalne komisije obvesti prijavitelja, ki ni ustrezno dopolnil prijave, in prijavitelja, ki je oddal prijavo in ne izpolnjuje katerega od splošnih pogojev Pravidnika, o postopkih, da je njegova prijava zavržena oz. izločena iz nadaljnega postopka. V obvestilu navede: podlago za odločitve, odločitve v obliki izreka, obrazložitev odločitve in pravni pouk.

Faza 3: Ocenjevanje in razvrščanje predlogov ter izbor operacij

V tej fazi se oceni kakovost predloga vključno z referencami prijavitelja. Pri tem je potrebno posebno pozornost nameniti preverjanju ali ima prijavitelj potrebne organizacijske, človeške in finančne vire za izvedbo operacije. Ocenjuje se tudi pomembnost operacije glede na opredeljene cilje SLR.

Ocenjevalna komisija vse prijave, ki izpolnjujejo splošne pogoje, oceni z vidika specifičnih meril in o pregledu pripravi poročilo za vodilnega partnerja v katerem navede za vsako prijavo:

- število doseženih točk pri vsakem posameznem merilu, ki je lahko samo celo število,
- obrazložitev števila točk pri posameznem merilu (zakaj je prijavitelj dobil dodeljeno število točk, zakaj ni dobil vseh točk, itd.) in skupno število točk pri merilih.

Ocenjevalna komisija lahko v primeru nejasnosti v vlogi pozove prijavitelja, da v danem roku, ki ne sme biti krajši od 3 dni in daljši od 15 dni, predloži dodatna pojasnila ali dokazila v zvezi s predlagano operacijo. Če prijavitelj pojasnil in dokazil ne posreduje, Ocenjevalna komisija presodi vlogo glede na podatke, s katerimi razpolaga. Ocenjevalna komisija posreduje poročilo Vodilnemu partnerju najkasneje v 45 dneh od poteka roka za prijavo na javni poziv.

Upravni odbor LAS SSD v roku osem dni od obravnave poročila komisije, pisno s sklepom obvesti vlagatelje glede izbire oz. ne izbire operacij. Vlagatelj ima v osmih dneh od prejema sklepa o odločitvi glede izbire oz. ne izbire operacije pravico vložiti pritožbo na Upravni odbor LAS SSD.

V svoji pritožbi mora natančno opredeliti in utemeljiti razloge, zaradi katerih je pritožba vložena. V kolikor želi prijavitelj po prejemu sklepa glede izbire oz. ne izbire operacije, vpogled v svoj ocenjevalni list, mora podati pisno prošnjo Upravnemu odboru LAS SSD. Možen je vpogled v skupne ocene po posameznem specifičnem merilu prijavljene operacije ob prisotnosti predsednika LAS SSD, pri čemer dokumenta ni dovoljeno kopirati ali fotografirati. Vpogled v ocenjevalne liste ostalih prijaviteljev ni možen. Predmet pritožbe ne morejo biti postavljeni pogoji in merila za ocenjevanje. O pritožbi odloča Upravni odbor v 30 dneh od vložitve pritožbe. Odločitev je dokončna.

15.4. Merila za izbor operacij

Merila za izbor operacij, temeljijo na naslednjih skupnih načelih:

- prispevek k doseganju ciljev SLR,
- prispevek k doseganju horizontalnih ciljev,
- okoljska trajnost,
- socialna vzdržnost,
- vključenost partnerjev,
- vpliv na območje LAS SSD,

in ciljih določenih v SLR LAS SSD:

- spodbujanje podjetniške aktivnosti,
- spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu,
- usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo,
- zagotovitev infrastrukturnih pogojev za doseganje višje kakovosti življenja,
- nadgradnja obstoječih in razvoj novih programov za doseganje višje kakovosti življenja,
- ohranjanje in izboljšanje stanja narave in okolja,
- spodbujanje družbene povezanosti in socialne vključenosti.

Upravičenost operacije se ugotavlja na podlagi splošnih pogojev, ki jih mora izpolnjevati operacija, da je upravičena da se uvrsti v postopek ocenjevanja. Splošni pogoji so hkrati izločitveni. V primeru, da operacija ni skladna z zahtevami splošnih pogojev, se taka operacija zavrne ter izloči iz nadaljnega ocenjevanja.

Preglednica 26: Splošni pogoji

	DA	NE
Vloga je prispela pravočasno in je pravilno označena		
Vloga je administrativno popolna, izpolnjena v skladu z zahtevami javnega poziva		
Operacija se izvaja na območju LAS SSD		
Operacija je skladna s cilji SLR in prednostnimi vsebinami oz. ukrepi opredeljenimi v javnem pozivu		
Operacija je skladna s cilji iz zadevnega sklada iz katerega bi lahko bila sofinancirana		
Operacija se še ni pričela izvajati		
Operacija ima opredeljen terminski načrt izvedbe in bo zaključena najpozneje v 3 letih od izdaje odločbe oz. pogodbe o sofinanciranju		
Operacija ima zaprto finančno konstrukcijo in zagotovljene lastne finančne vire za izvedbo operacije v celoti		
Operacija se ne financira iz drugih nacionalnih ali EU skladov.		
Za operacijo so izdana vsa potrebno dovoljenja in soglasja		
Vlagatelj izpolnjuje splošne pogoje za prijavo na javni poziv		

Preglednica 27: Specifična merila

1.	SKLADNOST OPERACIJE S SLR	Št. točk
1.1.	Operacija s svojimi aktivnostmi in rezultati podpira 4 tematska področja opredeljena v SLR	15
1.2.	Operacija s svojimi aktivnostmi in rezultati podpira 3 tematska področja opredeljena v SLR	8
1.3.	Operacija s svojimi aktivnostmi in rezultati podpira 2 tematska področja opredeljena v SLR	4
1.4.	Operacija s svojimi aktivnostmi in rezultati podpira 1 tematsko področje opredeljeno v SLR	2
2.	VPLIV NA OPERACIJE NA DOSEGANJE HORIZONTALNIH CILJEV EU	
2.1.	Operacija: a) prispeva k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje b) ne prispeva k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje	5 0
2.2.	Operacija: a) prispeva k izboljšanju narave, okolja in spodbuja rabo endogenih potencialov b) ne prispeva k ohranjanju narave, okolja in spodbujanju rabe endogenih potencialov	5 0
2.3.	Inovativnost operacije: a) operacija predstavlja novost na območju LAS (uvaja nove rešitve, nova ponudba, metode, storitve, vzpostavljena inovativna partnerstva, vzpostavljene neformalne mreže, itd.) b) operacija ne uvaja novosti na območju.	5 0
3.	TRAJNOST PROJEKTA	
3.1.	Operacija predstavlja zaključeno celoto, zagotovljena je trajnost nadaljnega izvajanja	10
3.2.	Z realizacijo operacije se bodo aktivnosti deloma ustvarjale po zaključku operacije	5
3.3.	Operacija predstavlja enkratni dogodek in ni predvidenega nadaljnega izvajanja	0
4.	SOCIALNA VKLJUČENOST	
4.1.	Operacija predvideva vključenost vseh 3 ranljivih skupin iz SLR	10
4.2.	Operacija predvideva vključenost vsaj 1 ranljive skupine iz SLR	5
4.3.	Operacija ne predvideva vključenosti ranljivih skupin iz SLR	0
5.	ENAKOMEREN RAZVOJ CELOTNEGA OBMOČJA LAS SSD	
5.1.	Realizacija operacije prispeva k skladnemu razvoju na širšem območju LAS SSD (na območju 6 lokalnih skupnosti znotraj LAS SSD)	10

5.2.	Realizacija operacije prispeva k skladnemu razvoju na ožjem območju LAS SSD (na območju vsaj 3 lokalnih skupnosti znotraj LAS SSD)	6
5.3.	Realizacija operacije prispeva k skladnemu razvoju ene lokalne skupnosti	2
6.	RAZLIČNOST PARTNERSTVA	
6.1.	Število projektih partnerjev, ki sodelujejo v operaciji:	
	a) vsaj 4 partnerji (prijavitelj in najmanj 3 partnerji iz vseh treh sektorjev)	5
	b) vsaj 3 partnerji (prijavitelj in najmanj 2 partnerja iz dva sektorja)	3
	c) vsaj 2 partnerja (prijavitelj in najmanj 1 partner istega sektorja)	1
7.	FINANCIRANJE	
7.1.	Finančna konstrukcija operacije je skladna z vsebino/rezultati, viri financiranja so jasno določeni	10
7.2.	Finančna konstrukcija operacije je delno skladna z vsebino/rezultati, viri financiranja so delno določeni	7
7.3.	Finančna konstrukcija operacije ni jasna z vsebino/rezultati, viri financiranja niso jasni	0
8.	UPRAVLJANJE OPERACIJE-	
8.1.	Vlagatelj je vodil ali sodeloval vsaj pri 1 operaciji financiranim iz predpristopnih sredstev ali strukturnih skladov EU	4
8.2.	Partner je vodil ali sodeloval vsaj pri 1 operaciji financiranim iz predpristopnih sredstev ali strukturnih skladov EU	1
9.	ODPIRANJE NOVIH DELOVNIH MEST	
9.1.	Operacija jasno utemeljuje ustvarjanje vsaj 1 delovnega mesta	15
9.2.	Iz operacije je razvidna možnost ustvarjanja vsaj 1 delovnega mesta	10
9.3.	Projekt ne predvideva možnosti ustvarjanja novega delovnega mesta	0
9.	ČLANSTVO V LAS SSD	
10.1.	Član LAS SSD	6
10.2.	Ni član LAS SSD	0

Na podlagi meril lahko vloga doseže maksimalno 100 točk. Minimalni vstopni prag za odobritev operacije je 50 točk. Vloge, ki ne dosežejo minimalnega vstopnega pragu za odobritev, se zavrnejo. Med vlogami, ki izpolnjujejo vstopni prag, se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk do porabe sredstev na javnem pozivu.

V primeru, da se organi LAS SSD odločijo, da bo LAS SSD nosilec projekta, pomembnega za celotno območje LAS SSD, takšen projekt ne gre v postopek izbire operacije na podlagi objavljenega javnega poziva in meril za izbor, temveč gre v odobritev na ARSKTRP direktno po tem, ko so organi LAS SSD potrdili izvajanje operacije. Projekt predlaga in oblikuje upravni odbor LAS SSD, potrditi pa ga mora Skupščina LAS SSD. Vodenje in koordinacijo projekta za LAS SSD izvaja vodilni partner v skladu s pogodbo, ki jo je potrebno skleniti za ta namen.

15.5. Način zagotavljanja preglednosti prijavnega in izbirnega postopka

Vsaka operacija dobi ob prijavi identifikacijsko številko (zaporedna številka prijave/letnica).

Identifikacijska številka operacije se uporablja na vseh dokumentih v zvezi s operacijo. To omogoča sledljivost vseh finančnih in drugih dokumentov, ki se nanašajo na posamezno operacijo, in sicer od prejema prijave operacije naprej.

Vsak dopis ali drug dokument, ki ga partnerstvo LAS SSD naslovi na prijavitelja operacije, mora vsebovati identifikacijsko številko operacije. Vsak dokument (vmesna in končno poročilo o izvajanju operacije, finančna poročila, obvestila o spremembah pri operaciji idr.), ki ga prijavitelj pošlje partnerstvu LAS SSD, mora prav tako biti označen z identifikacijsko številko operacije.

Vodilni partner vso dokumentacijo v zvezi s posamezno operacijo hrani ločeno (posebna mapa). Mapa mora biti označena z identifikacijsko številko operacije, letnico, naslovom in nazivom izvajalca operacije.

15.6. Preprečevanje konflikta interesov

Zaradi preprečevanja konflikta interesov se član Ocenjevalne komisije pri svojem delu izloči iz pregleda ali ocenjevanja prijave na javni poziv, kadar je zasebno, poslovno ali kakorkoli drugače povezan s prijaviteljem ali njegovim partnerjem v operaciji ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo navzkrižje interesov. Član Ocenjevalne komisije ne more biti član Upravnega odbora ali Nadzornega odbora. Upravni odbor lahko razreši člana Ocenjevalne komisije, če ta krši Pogodbo, druge splošne akte LAS

SSD, predpise ali sklepe organov LAS SSD, če deluje nestrokovno, če ne deluje neodvisno ali če deluje v nasprotju z nameni in interesi LAS SSD.

Član Nadzornega odbora ne more biti član Upravnega odbora ali Ocenjevalne komisije, oseba, ki opravlja finančno-računovodske posle za LAS SSD, oseba, ki opravlja delo pri vodilnem partnerju ali druga oseba, če bi prišlo do navzkrižja interesov. Pri sprejemu vsake odločitve Upravnega odbora o financiranju operacij se zagotovi, da najmanj 50 % glasov prispevajo interesne skupine, ki niso javni sektor.

16. Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem

LAS SSD je v skladu z Uredbo CLLD upravičen do črpanja sredstev iz dveh skladov, in sicer EKSRP (glavni sklad) in ESRR. Izračun upravičenih sredstev (finančni okvir) za posamezni sklad je narejen na podlagi formul, ki so predstavljene v Uredbi CLLD.

16.1. Določitev finančnega okvira za sklad EKSRP

Pri izračun sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) se je finančni okvir izračunal po formuli iz 56. člena Uredbe CLLD (Priloga 4):

Finančni okvir = (število prebivalcev LAS x vrednost točke) + (površina LAS x vrednost točke) + (razvitost občin x vrednost točke)

$$\begin{aligned} \text{Finančni okvir za LAS SSD} &= \\ &= (41.980 \times 10) + (334,8 \times 550) + (2 \times 70.000) + (2 \times 60.000) + (2 \times 55.000) = \\ &= 419.800,00 + 184.140,00 + 370.000,00 = \\ &= \underline{\underline{973.940,00 \text{ EUR}}} \end{aligned}$$

Skladno z 19. členom Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 je zadevni organ upravljanja opravil pregled uspešnosti na dan 31.12.2018. Na podlagi pregleda uspešnosti je LAS upravičen do dodatnih sredstev i v višini do največ 45.120,44 EUR. Dodatna sredstva smo vključili v finančni okvir EKSRP v tematsko področje **Razvoj osnovnih storitev**.

$$\underline{\underline{45.120,44 \text{ EUR} + 973.940,00 = 1.019.060,44}}$$

Finančni okvir za sklad EKSRP

OBČINA	Št. prebivalstva	Znesek glede na št. prebivalstva	Površina	Znesek glede na površino	Razvitost občin e	Znesek glede na razvitost občine	Znesek sredstev EKSRP
Podatek	1.7.2014	v EUR	v km ²	v EUR	koeficient	V EUR	v EUR
Braslovče	5.438	54.380,00	55,00	37.662,26	1,02	60.000,00	152.042,26
Polzela	6.091	60.910,00	34,00	23.282,12	1,04	60.000,00	144.192,12
Prebold	4.996	49.960,00	40,60	27.801,59	1,14	55.000,00	132.761,59
Tabor	1.626	16.260,00	34,80	23.829,94	0,97	70.000,00	110.089,94
Vransko	2.592	25.920,00	53,30	36.498,15	0,99	70.000,00	132.418,15
Žalec	21.237	212.370,00	117,10	80.186,37	1,11	55.000,00	347.556,37
SKUPAJ	41.980	419.800,00	334,80	229.260,44	/	370.000,00	1.019.060,44

Finančni okvir za EKSRP: 1.019.060,44 EUR.

16.2. Določitev finančnega okvira za sklad ESRR

Pri izračunu sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj se je finančni okvir izračunal po formuli iz 68. člena Uredbe CLLD (Priloga 4):

Finančni okvir = fiksni del + variabilni del; pri čemer se:

- fiksni del izračuna na naslednji način: $242.000 + (242.000 \times \text{število urbanih območij v središčih v somestjih} \times 0,20 + 242.000 \times \text{število medobčinskih središč} \times 0,30 + 242.000 \times \text{število regionalnih središč} \times 0,10)$;
- variabilni del pa se izračuna na naslednji način: $138.000 + (138.000 \times \text{število funkcionalnih urbanih območij} \times 0,10 + 138.000 \times \text{število drugih urbanih območij} \times 0,30)$.

Ker je Žalec evidentiran kot medobčinsko središče, so vrednosti v enačbi za določitev finančnega okvirja za fiksni del sledeče:

$$\begin{aligned} \text{Fiksni del za LAS SSD} &= \\ &= 242.000,00 \text{ EUR} + (242.000,00 \text{ EUR} \times 1 \times 0,30) = \\ &= \mathbf{314.600,00 \text{ EUR}} \end{aligned}$$

Naselji Polzela in Prebold sta funkcionalni urbani središči, naselje Šempeter je ostalo urbano središče glede na SURS, naselja Petrovče, Griže/Migojnice, Braslovče, Vrnsko in Tabor pa so ostala urbana središča glede na dogovor.

$$\begin{aligned} \text{Variabilni del za LAS SSD} &= \\ &= 138.000,00 + (138.000,00 \times 2 \times 0,10 + 138.000 \times 6 \times 0,30) = \\ &= 138.000,00 + 27.600,00 + 248.400 = \\ &= \mathbf{414.000,00 \text{ EUR}} \end{aligned}$$

Skupna vrednost finančnega okvirja sredstev iz naslova ESRR za LAS SSD znaša:

$$\begin{aligned} \text{Finančni okvir ESRR} &= \\ &= \text{fiksni del} + \text{variabilni del} + \text{dodatna sredstva} = \\ &= 314.600,00 + 414.000,00 + 162.016,95 = \\ &= \mathbf{890.616,95 \text{ EUR}} \end{aligned}$$

Finančni okvir za ESRR: 890.616,95,00 EUR.

V skladu z Obvestilom o dodelitvi sredstev sklada ESRR, kjer je upoštevan 6.odstavek 68.člena Uredbe CLLD in obvestilu Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko o razdelitvi ostanka sredstev ESRR, ki so dodeljena za podukrep »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost« zviša se finančni okvir za sklad ESRR v višini 162.016,95€.

16.3. Določitev glavnega sklada

Na podlagi izračunanega finančnega okvirja se za glavni sklad določi **sklad EKSRP**.

Izračun skupnega zneska LAS SSD	EKSRP	ESRR	ESPR	Skupaj
Skupaj	1.019.060,44	890.616,95 EUR	0,00 EUR	1.909.677,39
Delež	53,36 %	46,64 %	0,00%	100,00%

Pripravljalna podpora v višini 20.000,00 EUR se zagotovi iz obeh skladov in sicer iz EKSRP 57,21% in iz ESRR 42,79%.

Pripravljalna podpora:
EKSRP = 11.441,02 EUR
ESRR = 8.558,98 EUR

Na podlagi Uredbe o izvajanju CLLD se iz glavnega sklada, torej EKSRP pokriva podpora za tekoče stroške in animacijo v višini 20,00 % določenega finančnega okvirja. Od tega zneska se odšteje pripravljala podpora.

$$\begin{aligned} \text{Podpora za tekoče stroške in animacijo} &= \\ &= (973.940,00 + 728.600,00 - 20.000,00) \times 0,2 = \end{aligned}$$

= 1.682.540,00 x 0,2 =
 = **336.508,00 EUR**

Izračunana sredstva so razdeljena na tri podukrepe, in sicer: pripravljana podpora, podpora za izvajanje operacij v okviru SLR in podpora za tekoče stroške in stroške animacije. Projekti sodelovanja v finančnem načrtu niso predvideni, saj bo LAS za projekte sodelovanja iz sklada EKSRP kandidiral na razpisu ARSKTRP, projektov sodelovanja LAS iz sklada ESRR pa zaenkrat ne načrtuje.

- Razdelitev sredstev po posameznem skladu

Podukrep	Sklad	(EU + SLO) (v EUR)	(v %)
Pripravljana podpora	EKSRP	11.441,02	0,60
	ESPR	0,00	0,00
	ESRR	8.558,98	0,45
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP	671.111,42	35,14
	ESPR	0,00	0,00
	ESRR	882.057,97	46,19
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP	0,00	0,00
	ESPR	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP	336.508,00	17,62
	ESPR	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00
Skupaj		1.909.677,39	100,00

LAS načrtuje stopnjo podpore pri EKSRP v višini 85 % in pri ESRR v višini 80 %. To pomeni, da bodo projektni partnerji v operacijah sodelovali tudi s predvidenimi 15 % oz. 20 % lastnih sredstev. V postopku izbora projektov bo potrebno preveriti finančno sposobnost prijaviteljev projektov in projektnih partnerjev, da bodo sposobni zagotoviti sredstva za nemoteno izvajanje operacij.

	EKSRP (EU + SLO) (v EUR)	ESRR (EU + SLO) (v EUR)	ESPR (EU + SLO) (v EUR)	Skupaj (v EUR)
Prispevek sklada	1.019.060,44	890.616,95	0,00	1.909.677,39
Lastna soudeležba	179,834,20	222.654,24	0,00	402.488,44
Skupaj (v EUR)	1.198.894,64	1.113.271,19	0,00	2.312.165,83

Črpanje sredstev je načrtovano v skladu z dinamiko razpisovanja in izvajanja operacij. LAS SSD načrtuje objavo javnih pozivov v letih od 2016 do 2020. Predviden čas trajanja izvedbe operacij je največ 2-3 leta, vendar bodo zaradi preverjanja uspešnosti delovanja LAS SSD predvsem operacije, izbrane na javnih pozivih v letih 2016 in 2017, izvedene v krajših časovnih okvirjih.

- Načrtovana dinamika črpanja sredstev za posamezne podukrepe po letih

Podukrep	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP	0,00	0,00	0,00	25.526,73	154.883,14	395.905,42	80.000,00	14.796,13
	ESRR	0,00	0,00	104.985,74	192.340,49	7.168,35	0,00	350.000,00	227.563,39
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP	0,00	0,00	84.874,81	60.995,87	75.544,72	46.999,00	43.993,17	24.100,43
	ESRR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Skupaj		0,00	0,00	189.860,55	278.863,09	237.596,21	442.904,42	473.993,17	266.459,95

- Načrtovana razdelitev sredstev po posameznih tematskih področjih ukrepanja

Tematsko področje	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ustvarjanje delovnih mest	EKSRP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00	98.785,74	80.937,43	0		115.594,66	182.016,95
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razvoj osnovnih storitev	EKSRP	0,00	0,00	0,00	25.526,73	125.630,63	322.737,47	61.704,94	14.796,13
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Varstvo okolja in ohranjanje narave	EKSRP	0,00	0,00	0,00	0,0	29.252,51	73.167,75	18.295,26	0,00
	ESRR	0,00	0,00	6.200,00	68.103,02	7.168,35		113.988,63	20.000,00
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	EKSRP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00	0,00	43.300,04			120.416,51	25.546,64
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Skupaj	/	0,00	0,00	104.985,74	217.867,22	162.051,49	395.905,22	430.000,00	242.359,72

Glede na trenutno situacijo, ki izhaja iz vrednotenja SLR in aktualnega JP ESRR, smo dodatna sredstva razporedili na TP1, ki zajemajo podukrepe :

1.1. Spodbujanje podjetniške aktivnosti (spodbujene bodo dejavnosti, ki zagotavljajo ohranitev ali povečanje delovnih mest v organizacijah),
1.2. Spodbujanje inovativnega povezovanja lokalnih deležnikov za skupen nastop na trgu (oblikovane bodo inovativne razvojne mreže lokalnih deležnikov za skupne aktivnosti na trgu, za povečanje konkurenčnosti),
1.3. Usposabljanja in izobraževanja za večjo podjetnost podjetnikov, kmetovalcev in drugih, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo (okrepljena bodo znanja z usposabljanjem in izobraževanjem akterjev, ki se ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo).

- Stopnja sofinanciranja po posameznih podukrepih

Podukrep	EKSRP (v %)	ESRR (v %)	ESPR (v %)
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	85	80	0
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	0	0	0
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	100	0	0

17. Priloge

1. Seznam članov LAS;
2. Pogodba o ustanovitvi LAS;
3. Osnutek javnega poziva za izbor operacij iz naslova podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«;
4. Pogodba z vodilnim partnerjem LAS;
5. Indikativna lista operacij sodelovanja LAS, ki bodo sofinancirane s sredstvi ESRR in
6. Elektronska verzija SLR.